

SUOMEN SENIORILEHTI

OIKEUS HYVÄÄN ELÄMÄÄN. MEILLE KAIKILLE.

Itella Green

VALTAKUNNALLINEN, PUOLUEISIIN JA USKONNOLLISIIN YHTEISÖIHIN SITOUTUMATON ASiantuntijalehti www.senioriliike.fi

1/2017

**Kansalaisaloite
indeksimuutoksesta
herätti kansan-
edustajat s.5**

Parempi eläke, parempi mieli ja enemmän ostovoimaa

Kokemuksia ikäihmisten arjesta

ALVITON SIIVOUS

Kotisiivousta puoleen hintaan

Kun suru tulee elämään

**Eläkeläisten varallisuus
on sidottu asuntoon**

**LIITY
JÄSENEKSI
SENIORI-
LIIKKEeseen!
KTS. S. 27**

Parempi eläke, parempi mieli ja enemmän ostovoimaa

ISTOCKPHOTO

Senioriliike on avannut Suomessa ennen näkemättömän keskustelun eläkeläisten toimeentulosta ja eläkejärjestelmästä. Myös tiedotusvälineet ovat tarttuneet asiaan. Tampereella *Aamulehti* järjesti eläkkeistä paneelin ja *Iltalehti* kysyi lukijoiltaan, millaista eläkettä he saavat.

Senioriliikkeen hallituksen jäsenten tekemä kansalaisaloite sai tuhannet ja tuhannet eläkeläiset allekirjoittamaan aloitteen. Nyt eläkeläisten toimeentulosta keskustellaan laajasti. Ja yhä useampi ymmärtää, mistä on kysymys. Miljardien taakse ei olekaan enää niin helppo piiloutua.

Päättäjät sen sijaan ovat kiertäneet ongelmaa tyyliin kuin varis tervatul-

Kun Senioriliike nostaa esille työeläkkeen jälkeensäämistä, niin päättäjät vastaavat, että kansaneläkeläiset ovat vielä köyhempiä.

la katolla. Kun Senioriliike nostaa esille työeläkkeen jälkeensäämistä, niin päättäjät vastaavat, että kansaneläkeläiset ovat vielä köyhempiä.

Niin ovatkin. Kaikkien eläkeläisten toimeentulo on saatettava oikeudenmukaiselle tasolle. Kun näin tehdään, eläkeläisten ostovoima kasvaa ja työpaikkoja syntyy. Nuoretkin pääsevät töihin kerryttämään omaa tulevaa eläkettään. Kaikki voittavat.

HELI STENVALL
päätoimittaja

Faktamyrsky auditoriossa

Tampereen eläkepaneeli muistutti asemasotaa, tosiasioista oli siis edelleen monenlaisia tulkintoja. Lämmin kevät on tulossa.

Vain runsas viikko oli aikaa siihen, kun Senioriliikkeen kansalaisaloite eläkeindeksi muuttamisesta otettiin eduskunnan käsittelyyn. Tampereelaisen Aamulehden auditorio oli tupaten täynnä eläkeläisiä. Tarjolla oli käsityksiä ”eläkeisiin liittyvistä asioista”.

Asetelma oli jo käynyt tutuksi. Omista eläkkeistään huolettomat asiantuntijat selittivät satapäiselle yleisölle, miksi heidänkin olisi syytä tyytyä omiin eläkeisiinsä.

Elleivät amerikkalaiset olisi ehtineet ensin, Tampereella olisi nyt hyvinkin voitu keksiä käsite ”vaihtoehtoiset faktat, tosiasiat”. Faktat olivat riidelleet tähänkin asti, ja nyt politiikan sumu oli laskeutunut, eläkeindeksin ja eläkeläisten toimeentulon päälle.

AAMULEHDEN AUDITORIOSSA päädyttiin kyllä myöntämään, etteivät kaikki eläkeläiset ”istu rahakasan päällä”, kuten aiemmin julkisuudessa todettiin. Indeksimuutoksen vastustajat eivät korjaisi eläkkeitä, vaan korvaisivat sen sosiaalisilla rahansiirroiksi kutsutuilla keinoilla.

Sekin ratkaisu synnyttää sellaisen sokkelon, josta ei pienellä pohdinnalla selvitä. Niinpä Tampereellakin paneeliin osallistujat, asiantuntijoiden joukkoon laskettavia jokainen, päätyi lopulta umpikujaan, josta ainoa ulospääsy on muistuttaa, että ”tämä on poliittinen asia”.

Juuri siksi maan korkein lakeja säätävä laitos eduskunta joutui ottamaan käsittelynsä indeksialoitteen.

Eläkeaktiiveille, noille passiiviseksi väestöosaksi kutsutuille, Aamulehden paneeli tuskin toi muuta uutta kuin pieniä välähdyksiä siitä, että politiikassa

saattaa olla mukana politiikkaa. Mielipiteet saattavat poliittisessa myllyssä vaihdella.

Yksimielisyys, jota valitettavan moni journalisti on saatettu julistamaan, antoi Tampereella mahdollisuuden säröihin. Niiden laatu todetaan kevään mittaan. Operaatio saattaa synnyttää toimittajakunnassa vielä pohdintaa.

TAMPEREELLA TODETTIIN

melko yksimielisesti, että Suomen eläkejärjestelmä on rakenteeltaan kelvollinen, jopa hyvä. Yksimielisyys ei tietenkään jatkunut nykyiseen tilanteeseen. Lompakkoaan tiuhasti tarkkaileva osa eläkeläisistä ei tahdo sulattaa lohdutusta, että järjestelmä on jatkuvasti kehittymässä ja että juuri nykyisten eläkeläisten tulisi maltaa mielensä paremman toivossa.

Aamulehden paneelissa keskustelun korvasi tietokone, joka välitti kuulijoiden mielipiteet ”valkokankaalle”.

Auditorioon kokoontuneen joukon tuntemuksia mitattiin kuudella kysymyksellä. Auki jäi tietenkin se, mitä vähemmän aktiivinen eläkeläisjoukko olisi vastannut. Eläkeläisillä tuntuu sittenkin olevan tosistystäviä melko harvassa.

TIETOKONEELLA KÄYDYSSÄ KESKUS-

TELUSSA, mielipiteitten mittauksessa, kävi hyvin selväksi se, että huolestuttavimpana eläkeläiset pitävät yhteiskunnan eriarvoistumista. Kun siihen liitetään kokemus siitä, että heidän oma vaikutusmahdollisuutensa koetaan vähäiseksi, senioreitten todellisuus paljastuu melko karuksi.

Neljä kymmenestä eläkeläisestä piti eläkejärjestelmämme suurimpana ongel-

MATTI LITUKKA

mana oikeudenmukaisuuden puuttumista. Samaa tukivat mielipiteet siitä, että heidän asemansa yleistetään. Kaikki eivät saa vuorineuvosten eläkettä.

Seitsemän kymmenestä muuttaisi kiistellyn indeksin pelkäksi palkkaindeksiksi. Vain kaksi jakaisi sen tasan hinta- ja palkkaindeksiksi.

ELÄKELÄISET JOUTUVAT

turvautumaan eläkesäästöjensä hallinnoinnissa kymmenkuntaan suureen eläkevakuutusyhtiöön. Niiden hallussa on tunnetut liki parisataa miljardia rahaa, pääomaksi sitä kutsutaan.

Tampereellakin puhe kääntyi tuohon meikäläisissä oloissa valtavaan rahakasaan, jonka huipulla harvat istuvat. Paneelin tietokonepelissä senioreitten käsitykset noiden pääomien sijoittamisesta vaihtelivat ainakin yhtä paljon kuin yhtiöissä itsessään.

Eläkeyhtiöiden puolustajat muistuttavat vimmalla, että muutama sata miljoonaa kannattaa maksaa, esimerkiksi hallinnon ulkopuolisille jäsenille, muun massa siitä, ettei politiikka pääse liaksi vaikuttamaan rahojen käyttöön.

MATTI LITUKKA

Kaikki eivät mahtuneet kuulemaan faktojen esittelyä. Tungos saattaa enteillä sitä, että kevään eläkekeskustelusta tulee lievästikin sanottuna kiihkeä.

MATTI LITUKKA

SAK:n entinen puheenjohtaja Lauri Lyly (oik) on ollut sorvaamassa sopimuksia ja istunut eläkeyhtiön johdossa. Tässä hän ei kuvaile tulevaisuuden eläkkeitä. Nuorisoliian puheenjohtaja Eero Rämökään ei sellaista uskonut.

ASIAA JA TUNTEMUSTA

Aamulehden panelisteina olivat SAK:n entinen puheenjohtaja **Lauri Lyly**, Eläketurvakeskuksen johtaja **Mikko Kautto**, Nuorisoyhteistyö Allianssin puheenjohtaja **Eero Rämö** ja Tampereen kaupunginvaltuutettu **Irja Tulonen**. Kommentteja esitti Senioriliikkeen puheenjohtaja **Kimmo Kiljunen** ja kansanedustaja **Sari Tanuksen** avustaja **Jukka Salmi**.

Kokemuksia ikäihmisten arjesta jäsenten kertomana

Senioriliike käynnisti jäsentemme kokemustiedon keräämisen jäseniltä tulneiden ehdotusten pohjalta. On arvokasta, että ikääntyneet ja heidän omaisensa haluavat jakaa omia kokemuksiaan ja tietoaan, erityisesti nyt, kun yhteiskunnassa tapahtuu suuria muutoksia. Pyysimme jäsenkuntaa ja Seniorilehden lukijoita kirjoittamaan omia tarinoitaan elämänsä haasteista, selviytymisistä, iloista, mahdollisista vaikeuksista ja elämisestä vanhana tämän päivän Suomessa.

Korostimme odottavamme tavallisia tarinoita. Saimme kirjoituksia eri puolilta maata, kaikkiaan 14:ta henkilöltä, osa lähetti useampia kirjoituksia. Tarinoita kertyi yhteensä 33. Senioriliikkeen kolmihenkinen ryhmä luki ja analysoi kirjoitukset.

Kahdeksan vastaajaa kirjoitti omasta tilanteestaan, kaksi vanhemmistaan ja kolme puolisostaan tai muusta läheisestään. Yksi käsitteli vanhenemista ja vanhusten asemaa yleisellä tasolla. Toimeentulohuolista kirjoitti viisi kirjoittajaa, neljässä puhuttiin hoivapalvelujen epäkohdista.

Eniten huolta tuotiin esille ikääntyneistä, joiden tarpeisiin vastaamiseen ei kotihoito enää riittä, vaikka määrää lisättäisiin. Heille tarvittaisiin ihan omanlaisia hoivapalveluja ihmisarvoisen elämän ja arvokkaan kuoleman turvaamiseksi. Kahdessa kirjoituksessa käsiteltiin ikääntyvän ihmisen kokemuksia sairaalapalveluista. Läpäisevänä teimana esiintyi ikäihmisten kohtelu.

Toimeentulohuolista kertovat kirjoittajat olivat iältään 71 – 85 -vuotiaita. He ihmettelivät, että eläkkeellä ei tule enää toimeen. He kokivat olevansa kuin eri maailmassa muuhun väestöön verrattuna. Muiden elintaso nousee ja heidän laskee. Samanaikaisesti nimenomaan vanhusten verotusta on kiristetty. Ei tarvita kuin muutama ylimääräinen lääkelasku tai sairaalamaksu ja talous horjahtaa vakavasti. Kun mistään ei voi enää tinkiä, ainoa keino on turvautua toimeentulotukeen. Eihän sen näin pitänyt mennä, että 35 työvuoden jälkeen eläkkeellä ollessa raha ei enää riitä vuokraan ja elämiseen, ihmettelivät kirjoittajat.

Hoivapalvelujen epäkohdista kirjoittivat omaiset ja omaishoitajat. Kriittisiä kohtia olivat palvelukotiin siirtymisvaihe ja potilaan tilan heikkeneminen palvelukodissa.

Kotona hoivakotiin siirtyessä vaikeimmalta tuntui, kun uudessa paikassa hoidettavalla ei ollut yhtään keskustelukumppania eikä asukkaita viety ulos. Palveluasuntoon siirtyneen hoidettavan omainen kertoi turhautuneena, että palvelusopimus tehtiin, mutta siitä ei pidetty kiinni. Kun palveluasunnossa asuva vanhus sairastui, häntä saa-

tettiin kyyditä ambulanssilla satoja kilometrejä keskussairaalaan hakemaan lääkärinlausuntoa oman kunnan terveyskeskuksen vuodeosastolle pääsemiseksi. Vuodeosastoilla ei aina ollut geriatrasta osaamista. Siellä potilas saatettiin ylilääkitä, jolloin kuntoutuminen estyi.

Omaishoitaja kertoi, että hoitopaikkoihin ei pääse. Jono on voi ilmoittautua, mutta aina on huonokuntoisempia, jotka pääsevät jonon ohi. Paikkoja on liian vähän.

Intervallihoitopaikkojakaan ei tahdo saada millään kertoi väsynyt 87-vuotias omaishoitaja. Hänen hoidettavansa tarvitsi usein sairaalapalveluja, jotka johtivat laitoksesta toiseen siirtelyyn tai siihen, että lähetettiin kotiin liian huonossa kunnossa, jolloin piti palata ”seuraavana aamuna takaisin ambulanssilla sairaalaan”.

Sairaalapalveluissa oli törmätty siihen, että tieto ei kulje organisaatioiden välillä eikä sairaalan sisällä klinikalta toiselle puhumattakaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä.

Kritiikkiä saivat joustamattomat toimintatavat ja se, että lähteet ja vastaukset kulkivat ainoastaan perinteisen postin kautta ja se vei aikaa. Hoitoketjut toimivat hyvin, mutta muussa toiminnassa oli kirjoittajien mukaan kehittämisen varaa. Kirjoittajat toivat esille muun muassa: loputtoman odottelun ja moitittavan kohtelun (ei kuunnella, empatian puutetta). Heille syntyi toiminnasta se kuva, että kukaan ei hallitse kokonaisuutta.

Ikäihmisten kohtelusta oli myös myönteisiä kokemuksia. Ympäröivässä yhteiskunnassa ventovieraidenkin oli koettu auttavan. Esimerkkinä mainittiin palvelutalossa asunut muistisairas, joka karkaili palvelutalosta lukuisia kertoja, mutta hän ei koskaan joutunut hukkaan. Aina löytyi taksinkuljettaja, poliisi tai joku ventovieras, joka toimitti hänet takaisin palvelutaloon.

Vaikka vanhuspalveluja kritisoitiin, osa kirjoittajista kertoi, että terveysasemalla ja sairaalassa heitä on kohdeltu hyvin ja ammatillisesti, vaikka ihmiset puhuvat paljon muuta. He kokivat tullessa kuulluiksi palvelujärjestelmässä. Riippuu paljon myös siitä, kuinka itse kukin tuo esille omat tarpeensa ja toiveensa, päätteli eräs kirjoittaja.

Päivystyspoliklinikoilla ja sairaankuljetuksessa työskentelevä henkilöstö sai kiitosta ystävällisyydestään, samoin terveyskeskuslääkärit, jotka yrittivät saada potilailleen kuntoutuspalveluja monimutkaisen byrokratian keskellä. Kiitoksella muisteltiin myös kuntoutussairaalan fysioterapeuttia, joka ei päästänyt helpolla.

HANNA VESALA

TULOKSISTA TIEDOTTAMINEN JA KIRJOITUSKÄYTÄNNÖN JATKO

YHTEENVETO KIRJOITUSTEN SISÄLLÖSTÄ tullaan julkaisemaan Suomen Senioriliikkeen nettisivuilla. Tuloksia käytetään Senioriliikkeen toiminnan painopisteistä päätettäessä. Tietoa välitetään päättäjille ja vanhuspalvelujen suunnittelijoille. Parhaiden kirjoitusten joukosta valitaan arpomalla yksi kirjapalkinnon saaja.

Saamamme aineisto on ainutkertaista ja sisällöltään merkittävää. Toivomme, että tämä käytäntö yleistyy ja vakiintuu Senioriliikkeessä ja saamme jatkossakin jäsenkunnalta ja muilta ikääntyneiltä kirjeitä ja terveisiä ilman erityistä ’kilpailuhaastettakin’.

Eläkeläisten varallisuus on sidottu asuntoon

Kansalaisaloite taitetun työeläkeindeksin palauttamisesta palkkaindeksiksi sai yli 84 000 kannattajaa ja muutaman merkittävän vastustajan. Yksi niistä on Eläketurvakeskus (ETK), joka julkisti 16.1.2017 eläkeläistutkimuksensa. Se läpäisi mediat otsikolla: ”Eläkeläiset vaurastuvat palkansaaajia nopeammin”. Tämä otsikko on harhaanjohtava. Pyysin ja sain lisätietoa ETK:lta.

ETK:n mukaan kolme neljäsosaa eläkeläisten varallisuudesta perustuu asuntojen omistukseen. Asuntojen arvot on saatu ”korrottamalla alueittain ja talotyypeittäin verohallinnon rekisteristä saatuja osake-huoneistojen ostohintoja indekseillä vuoden 2013 tasoon. Kiinteistöt on hinnoiteltu kauppahintatilaston perusaineistosta laskettujen keskimääräisten neliöhintojen perusteella.” ETK:n (Kati Ahonen) lähettämässä viestissä minul-

le todetaan lisäksi, että ”asuntovarallisuuden arvioinnissa on tapahtunut ajanjaksolla menetelmämuutos, joka on vaikuttanut Tilastokeskuksen arvion mukaan nostavasti netto-varallisuuteen. En osaa sanoa valitettavasti, miten tämä on juuri eläkeläisiin vaikuttanut”. Eläkeläisten asuntovarallisuuden arviointi on tehtykin ”näppituntumalla” ottamatta huomioon ikäihmisten asumisen todellista tilannetta.

Asuntovarallisuutta arvioitaessa pitää huomioida muutakin, kuin kauppahintatilastoihin perustuvat keskineliöhinnat, jotka kertovat vain hyvin kaupaksi käyneiden asuntojen arvot, mutta eivät keskimääräistä eläkeläisasuntojen myyntiarvoa

Ympäristöministeriön IKÄASKE-ohjelmassa, jonka valtioneuvosto hyväksyi 18.4.2013, todetaan, että ikääntyneestä väes-

Ikääntyneestä väestöstä enemmistö asuu pientaloissa ja hissittömissä kerrostaloissa asuu 99 000 yli 65-vuotiasta.

töstä enemmistö asuu pientaloissa ja hissittömissä kerrostaloissa asuu 99 000 yli 65-vuotiaasta. Puutteellisten palvelujen ja huoneiden liikenneyhteyksien liepeillä olevia omakotitaloja on vaikea tai mahdoton myydä. Usein peruskorjauksia vaativien pientalojen ”arvonnousu” on jopa negatiivinen? Näin asuntojen, kuten myös hissittömien ja putkiremontteja odottavien kerrostaloasuntojen hinnoilla ikäihmisillä ei ole kykyä ostaa palvelujen ääreltä taajamista esteetöntä omistusasuntoa.

Näillä ETK:n tiedoilla ei voida päätellä, et-

tä eläkeläisten asuntovarallisuus olisi arvioitu asianmukaisesti. Laskennallinen asuntovarallisuus on kaiken lisäksi resurssi, joka ei auta pienituloisen eläkeläisen arjessa pärjäämistä.

Keskieläke on reilut 1600 euroa kuukaudessa ja noin 600 000 eläkeläistä sijoittuu tuloluokkaan 700-1110 euroa kuukaudesta. ETK:n olisi syytä oikaista pikaisesti eläkeläisten varallisuustietoja analyttisempää tutkimusmenetelmää käyttäen. Käsitys, että Suomen eläkeläiset ovat vauras kansalaisryhmä, jonka tulot ja varallisuus kehittyvät palkansaaajia nopeammin on harhaanjohtavaa ja vahvistaa sukupolviennakkoluuloja.

ESA FAGERLUND

Suomen Senioriliikkeen hallituksen jäsen

Ympäristöministeriön

IKÄASKE-työryhmän jäsen, Tampere

ELÄKELÄISET AIEMPAA RIKKAAMPIA?

”Eläkeläiset aiempaa rikkaampia” otsikoivat tiedotusvälineet. Vov, mikä uutinen! Eläketurvakeskus on tuottanut mainion analyysi vuosilta 1995 - 2015, jolloin taitettu indeksi on ollut voimassa.

Tutkimus tuli julki parahiksi, kun eduskunnassa käsitellään aloitetta palkkaindeksin saamiseksi työeläkkeisiin. Mihin indeksiuudistusta tarvitaan? Eläkeläisethän voivat paremmin kuin koskaan.

On upeata, että Eläketurvakeskus tekee objektiivista tutkimusta, jolla ei ole politiikan kanssa mitään tekemistä. Vielä upeampaa, että saadaan eläkeläisiä miellyttäviä tuloksia, rahoitetaanhan ETK eläkevarjoista. Onhan se kiva kuulla, että menee hyvin – ainakin tilastojen mukaan.

Alikersantti Lahtinenkin pohdiskeli Tuntemattomassa sotilaassa: ”Ei ne mitään luule, ne tietävät. Ne on laskeneet kalorit. Menes valittaan nälkääs, niin lyödään semmonen rätinki etees, jossa todistetaan, ettei sinulla voi olla nälkä”. Mitä siihen auttoi alikersantti Hietasen valitus: ”Mää en tier semmotist kalorist yhtikän. Mun suolen vaan sanova, et niit on surkian vähän.”

ETK on rätinkeineen oikeassa, että eläkeläiset ovat tänään paremmin toimeentulevia kuin kymmenen tai kaksikymmentä vuotta sitten. Niin ovat työntekijätkin ja kaikki suomalaiset. Kansantalouden on kasvanut.

ETK on oikeassa, että suomalaisten eläkeläisten ostovoima on hieman eurooppalaista keskitasoa korkeammalla. Onhan kansatulomme henkeä kohden reilusti eurooppalaista keskitasoa korkeammalla.

ETK on oikeassa, että eläkeläisillä on tänään enemmän varallisuutta kuin koskaan aikaisemmin. Kolme neljäsosaa tästä on kiinni omassa asunnossa – ja harmi, asuntoa ei voi syödä.

ETK todistaa, että keskimääräiset eläkkeet ovat nousseet. Mutta kertooko tällainen rätinki mitään eläkekehityksestä? Keskimääräinen eläke on noussut eläkeläisrakenteen muutoksen vuoksi. Pienituloiset kansaneläkeläiset ovat poistuneet joukostamme. Heidän tilalle on tullut parempaa ansioturvaa saavia työeläkeläisiä. Eläkkeelle siirryttäessä alkaa kuitenkin elintason lasku.

Miksi ETK ei kerro siitä, mitä tapahtuu kun joudutaan eläkkeelle? Eläkkeensaajat ovat taitetun indeksin vuoksi ainoa tulonsaajaryhmä, joka lakisääteisesti köyhtyy.

ETK todistaa, että vakavaa aineellista puutetta tai toimeentulovaiveuksia kokee pari prosenttia eläkeikäisistä. Ne ovat laskeutuneet kalorit.

Pelkällä takuueläkkeellä (768 euro/kk) tulee toimeen 105 000 eläkeläistä, joka on 7 % kaikista eläkeläisistä. Ilmeisesti suurimmalla osalla heistä on jokin ETK:n tietämä ylimääräinen tulolähde. Aivan totta – 40 % leipäjonon asiakkaita on eläkeläisiä.

Maassamme on 470 000 työeläkeläistä ja yhteensä 540 000 eläkeläistä, jotka elävät EU:n määrittämän köyhyysrajan alla. Heikin voivat luottaa ETK:n rätinkeihin, että hyvin menee, ainakin paremmin kuin Albaniassa ja tietysti paremmin kuin mummolla aikoinaan.

Ei kun kansanedustajat, hylätkää ihmeessä lähes 85 000 kansalaisen allekirjoittama kansalaisaloite palkkaindeksin palauttamisesta työeläkkeisiin. Todistaahan luotettava ja asiantunteva Eläketurvakeskus, että eläkeläisillä kalorit ovat kohdallaan.

Kimmo Kiljunen
Suomen Senioriliikkeen puheenjohtaja

LUKIJALTA

Tasakorotus työeläkkeisiin

Tamperelaisen Aamulehden tammikuun lopussa järjestämässä eläkeläispaneelissa Kimmo Kiljunen väitteli menestyksekkäästi Eläketurvakeskuksen Mikko Kauton kanssa.

Yleisökysymyksessä vastustettiin mm. eriarvoisuuden lisääntymistä. Työeläkkeiden prosenttikorotukset antavat jo hyvää eläkettä saaville suuremman korotuksen kuin pienempää eläkettä saaville. Tämä kasvattaa eläke-eroja korkea-korolle-laskennan tapaan. Jos eläke olisi 1000 euroa/kk, nousisi se 10 vuodessa 2 prosentin keskimääräisellä indeksillä laskettuna 1219 euroon. Jos taas eläke olisi 3000 euroa/kk, olisi se 10 v kuluttua vastaavalla keskimääräisellä indeksillä korotettuna 3657 euroa. Eli suurempi eläke nousisi 438 euroa enemmän. Tästä näkee, kuinka prosenttikorotukset lisäävät tuloeroja koko eläkkeellä oloajan.

Asia olisi helposti korjattavissa euromääräisillä, kaikille yhtä suurilla eläkekorotuksilla. Eläkevakuu-

tusmatemaatikot laskisivat, kuinka suuri vuosittainen korotusmäärä palkkatasoindexiä käyttäen olisi yhteensä kaikille työeläkeläisille. Tämä potti sitten jaettaisiin tasan kaikille 1,4 miljoonalle eläkeläiselle. Suurta epäoikeudenmukaisuutta ei tulisi siitä, että parempaa eläkettä saavat ovat työssäoloaikanaan maksaneet enemmän eläkevakuutusmaksuja, koska jo ne määrittäisivät kunkin alkueläkkeen suuruuden.

Eläkeläisen välttämättömät elinkustannukset eivät suuresti poikkea eläkkeen suuruuden mukaan, minkä vuoksi tuloerot vakiona pitävät tasakorotukset olisivat perusteltuja.

KALEVI A. NIEMINEN
TAMPERE

LUKIJALTA

Miksi eläkeindeksin muutoksen myönteisiä vaikutuksia ei tuoda esille?

Eläkeindekseistä käydään väittelyä. Päättäjät eivät halua tunnustaa, että eläkkeet jäävät jatkuvasti jälkeen ansiokkehityksestä, koska eläkkeet seuraavat sitä vain 20 prosenttisesti.

Elinkustannusindeksi, jota eläkkeet 80 prosenttisesti seuraavat, jää aina jälkeen ansiotason kehityksestä. Jotta eläkkeet eivät nousisi, on myös elinkustannusindeksin kehitystä ajoittain heikennetty keinotekoisesti eri ratkaisilla.

Väitän, että taitetun indeksin korvaaminen ansiotasoon sidotulla indeksillä olisi mitä parhaita kotimarkkinoiden ostovoiman ja sitä kautta työllisyyden ja koko kansantalouden elvytystä.

Kun olisi paremmat eläkkeet, ostettaisiin enemmän lähipalveluita ja tuotteita. Se loisi luontaisesti työpaikkoja ja poistaisi työttömyyttä kautta maan.

Näin nuoremmat ikäluokat voisivat työllistymisen kautta kartuttaa omaa eläketurvaansa ja sen ohella toimeentulo paranisi ja lisäisi heidänkin os-

toivoimaansa. Ansiotasoon sidotun eläkekehityksen myönteiset kerrannaisvaikutukset lisääntyisivät nopeasti kaikkien toimeentulon parantuessa. Nyt sitä vastoin taitettu indeksi kiihdyttää kaikkien taloutta.

Tri Kimmo Kiljunen on osoittanut, että eläkerahastot kestävät hyvin heti ansiotasoiseen eläkeindeksiin siirtymisen. Väitän, että eläkerahastot jatkaisivat myös kasvuaan, koska niihin tulisi lisää varallisuutta paremman työllisyyden tuottamien tulojen kautta. Tällä kehityksellä turvataisiin kaikkein parhaiten myös nuorimpien ikäluokkien eläketurva.

Koska selvää ansiotasoon sidotun eläketurvan myönteistä vaikutusta on vaikea saada riittävästi esille, olisi aiheellista tehdä tästä tutkimustyötä. Kuka voisi käydä työhön? Olisiko yliopistoilla kiinnostusta tähän?

LAURI OINONEN
TM, KEURUU

Senioriliikkeen säännöt muuttuneet

Järjestöllemme uusi nimi: **Suomen Senioriliike**
– **Arvokkaan vanhenemisen puolesta ry**

Senioriliikkeen säännöt ja nimi päätettiin uudistaa marraskuussa pidetyssä syyskokouksessa. Patentti- ja Rekisterihallitus hyväksyi uudet säännöt 17.1.2017.

Nimeä päätettiin uudistaa siten, että nimen loppuun liitettiin lisäys siitä, minkä puolesta järjestöimme toimii: Arvokkaan vanhenemisen puolesta. Toisena syynä nimen uudistamiseen oli myös se, että Senioriliike sekoitetaan monesti muihin Seniorialkuisiin järjestöihin. Toimistoon on tullut kom-

mentteja siitä, että nimi on liian pitkä. Luulen että siihen totutaan pian. Sitä paitsi kutsumanimi Senioriliike säilyy arkipuheessa.

Aluejärjestöjä perustamaan
Uudet säännöt mahdollistavat aluejärjestöjen perustamisen. Tavoitteena on, että alueille perustetaan Senioriliikkeen aluejärjestöjä. Ne puolestaan ovat Senioriliikkeen jäseniä. Aluejärjestöt ovat lähempänä jäseniä, aluejärjestöt voivat järjestää tilaisuuksia paikallisista tarpeis-

ta lähtien. Paikalliselle yhdesäölölle ja ikäihmisten asioiden esilletuomiselle tulee paremmat edellytykset.

Senioriliike tulee jatkossakin hoitamaan jäsenrekisterin ja perimään jäsenmaksut. Jäsenmaksuista Senioriliike tilittää aluejärjestöille osan syyskokouksissa tehtävän päätöksen mukaisesti.

Nyt vain perustamaan aluejärjestöjä. Tähän saa apua ja neuvoja Senioriliikkeen toimistosta.

Eeva Kainulainen

Kansanedustajilta kylmä viesti eläkeläisille

Kristillisdemokraattien Sari Tanus eduskunnan suullisella kyselytunnilla Helsingissä helmikuussa 2017.

VESA MOILANEN/LEHTIKUVA

Kansanedustajilta ei tullut tukea kansalaisaloitteelle työeläkeindeksin muuttamisesta palkkaindeksiksi. Eduskunnan lähete-keskustelussa vain muutama kansanedustaja piti asiaa kannattamisen arvoisena. Selkeimmän tuen antoi Sari Tanus (KD), joka kiitti Senioriliikettä asian esille nostamisesta ja siitä valtavasta työstä, jota aloitteen hyväksi on tehty.

Kansanedustaja **Jukka Gustafsson** (SDP) aloitti lähete-keskustelun. Hän sanoi, että aloitteeseen on suhtauduttava kunnioittavasti. Hän muistutti, miten taitettu indeksi on vaikuttanut eläkkeisiin: ne ovat nousseet vuoden 1996 jälkeen 46%, kun palkat ovat samaan aikaan nousseet 88%. Hän viittasi myös arkikokeuksiin. Hän kertoi vastanneensa tuhansia kertoja eläkeläisten kysymyksiin siitä, mitä eläkeläisten hyväksi tehdään.

Kansanedustajaa Gustafsson sanoi allekirjoittaneensa aloitteen ja ehdotti vähitäistä siirtymistä palkkapainotteisempaan indeksiin. Hän piti sitä täysin realistisena. Puoluetoveri **Piia Viitanen** sanoi yhtyvän Gustafssonin näkemyksiin. Kansanedustaja **Sari Essayah** KD puhui kuluttajahintaindeksistä. - Eläkkeille pitäisi olla paremmin eläkeläisten ostotottumuksia kuvaava indeksi, sanoi Essayah.

Kovin kritiikki tuli **Satu Hassilta** (VIHR), joka kovaan ääneen ilmoitti, että aloite on vastuuton, itsekäs ja epäsosiaalinen. **Ben Zyskowiec** (KOK) sanoi, ettei yksikään puolue kannata aloitetta. **Sari Sarkomaa** (KOK) tuki Zyskowiecin näkemystä ja totesi, että aloite ei auta köyhiä.

Kiitosta eläkekeskustelun aloittamisesta

Lähes kaikki puheenvuoroja käyttäneet kansanedustajat kiittivät aloitetta siitä, että se on tuonut keskusteluun eläkkeet ja erityisesti eläkeläisköyhyyden. Vihreiden **Krista Mik-**

konen totesi aloitteen panneen kansanedustajat tutustumaan eläkejärjestelmään..

- Vaadittiin kansalaisaloite, että eläkeläisköyhyydestä keskustellaan, sanoi **Satu Taavitsainen** (SDP).

Eläkeläisköyhyys oli keskeinen keskustelun aihe, jonka toivat esille useat kansanedustajat. Tosin keskustelun kärki oli kansaneläkkeissä ja takuueläkkeissä, vähemmässä määrin työeläkkeissä, jota aloite koskee. Monet kansanedustajat puhuivat kansaneläkkeiden ja takuueläkkeiden parantamisesta. Kokoomuksen **Sanna Lauslahti** iloitsi siitä, että ensi vuonna takuueläkkeisiin tulee kahdeksan euron lisäys. Kansanedustaja **Merja Mäkilä-Ropponen** (SDP) peräänkuulutti ratkaisuja pienien työeläkkeiden ongelmaan.

Useat kansanedustajat katsoivat palkkaindeksiin siirtymisen lisäävän tuloeroja.

Vasemmistoliiton **Hanna Sarkkinen** esitti, että indeksiä voitaisiin muuttaa siten, että se parantaisi pieniä työeläkkeitä. Tähän hän esitti keinoksi eläkkeiden korottamisen yhdistelmällä prosenttikorotukset ja eurokorotukset.

Myös verotus otettiin esille. Sari Sarkomaa esitti verotuksen oikaisemista palkansaajien ja eläkeläisten välillä.

Perussuomalaisten **Toimi Kankaanniemi** palautti mieleen hallitusohjelman: asia ei ole siellä, siksi ei päätöksiä tehdä. Kuitenkin hän arveli, että tulevaisuudessa eläkejärjestelmää voisi tarkastella uudestaan.

Sari Tanus toi esille palkkaindeksiin siirtymisen syntyvät positiiviset vaikutukset, ku-

ten ostovoiman kasvun ja asumistukimenojen vähenemisen. **Eeva-Johanna Eloranta** (SDP) totesi, että dynaamiset vaikutukset on syytä selvittää eri vaihtoehtojen suhteen. Gustafsson ja Tanus katsoivat, että indeksien vaikutuksia pitäisi tarkastella 5-10 vuoden välein.

Nuorten ja vanhojen vastakkainasettelua haluttiin välttää useissa puheenvuoroissa. Tähän kiinnitti huomiota mm. SDP:n **Ilmari Nurminen** ja Keskustan **Anneli Saarikko**.

Eläkeyhtiöt ja eläkevarat

Eläkerahastojen kasvu ja toisaalta varojen riittävyys oli monien puheiden teema. Suuri osa puhujista pelkäsi varojen loppumista ja nuorten kärsivän tulevaisuudessa pienistä eläkkeistä. Sari Tanus ihmetteli, miten voidaan ennustaa 50 vuoden päähän. Hän myös ihmetteli ETK:n ja TELA:n massiivista kampanjaa palkkaindeksiin siirtymistä vastaan. Samaa ihmetteli myös Jukka Gustafsson.

Myös eläkeyhtiöt saivat osansa. Sanna Lauslahti sanoi, että luottamus eläkeyhtiöihin on heikkoa. Hän ehdotti eläkeläisten edustusta hallintoneuvostoihin. Satu Taavitsainen ehdotti eläkeyhtiöiden yhdistämistä ja siten hallintokulujen säästämistä. Hän muistutti, että eläkerahojä käytetään 500 miljona euroa yhtiöiden hallintoon ja yhtiöissä on töissä 3000 ihmistä.

Valiokuntakäsittelyltä odotetaan tarkkoja selvityksiä

Aloite menee eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyyn. Keskustelussa kansanedustajat odottavat valiokuntakäsittelyä paljon. Katsottiin, että siellä on tehtävä tarkka analyysi asiasta, eri vaihtoehtoista ja kuultava asiantuntijoita. Ensimmäinen asiantuntijakuuleminen oli 16.2., josta erillinen artikkeli. Kuulemisissa olivat Senioriliikkeen puheenjohtaja **Kimmo Kiljunen** ja hallituksen jäsen **Heikki Ranki**.

EEVA KAINULAINEN

Kansalaisaloite työeläkeindeksin palauttamisesta palkkaindeksiksi sai 84 020 kannatusta. Aloitteessa esitetään, että työeläkkeet nousisivat palkkojen nousun tahdissa. Nykyinen nk. taitettu indeksi nostaa eläkettä siten, että 80 prosenttia perustuu hintoihin ja 20 prosenttia palkkeihin. Tämän seurauksena työeläkkeet jäävät jatkuvasti jälkeen elintason kehityksestä.

Tervetuloa Suomen tyytyväisimpien asiakkaiden joukkoon

Turvan vakuutukset ovat pitkän päälle edullisia ja palvelu korkeatasoista. Turvalla on tutkitusti* Suomen tyytyväisimmät ja uskollisimmat asiakkaat.

* EPSI Rating Vakuutus 2016 -tutkimus

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva
www.turva.fi • puh. 01019 5110

Turva
Hymyile, olet Turvassa

Pyydä tarjous ja voita
ILMAINEN KATTOREMONTTI!
Katso laaturemontti.fi

Alun ensimmäinen Suomessa
Laatu-
sertifioitu
ISO 9001:
2015

Käytämme
vain hyväksyttyä
KINGI
kateruuvia

Paikalliset pojat ei pakkasta pelkää!

Katto 2 päivässä, myös talvella!

- Pienempi kosteusriski pakkasella
- Tehokas ja laadukas asennuskonsepti
- Vesiveikin kestävät kattovarusteet
- Tuotteet omalta tehtaalta, ilman välikäsiä

SOITA 019 211 7390

HÄMEEN LAATUREMONTTI
laaturemontti.fi

Kunta päättää omaishoidon ehdoista

Omaishoidon järjestämisestä vastaa kotikunta. Kunta päättää, missä laajuudessa se järjestää omaishoidon tukea ja kuinka paljon se osoittaa talousarviossa voimavaroja hoitopalkkioihin ja palveluihin. Omaishoidon tuen myöntämisedellytyksistä ja sisällöstä säädetään laissa omaishoidon tuesta.

Tällä hetkellä vain pieni osa kaikista omaishoitotilanteista on lakisäateisen omaishoidon tuen piirissä. Laissa omaishoidon tuesta määritellään omaishoitajaksi henkilö, joka on tehnyt toimeksiantosopimuksen läheisensä omaishoidosta kunnan kanssa. Virallisia omaishoitosopimuksia on Suomessa noin 45 000, sanoo STM:n neuvotteleva virkamies **Anne-Mari Raassina**. Valtaosa auttamisesta tapahtuu omaisten ja läheisten avulla ja ilman virallisia tukimuotoja.

Omaiset ja Läheiset Liiton mukaan Suomessa on 350 000 omaishoitotilannetta.

Miten sopimus omaishoidosta tehdään

Viralliseksi omaishoitajaksi aikovan henkilön on otettava yhteys oman kotikuntansa sosiaalitoimistoon tai omaishoidon tuesta vastaavaan yksikköön. Käytännössä omaishoidon tukiasioita hoitaa yleensä kotipalveluohjaaja ja vanhus- tai vammaistyön sosiaalityöntekijä. Tämä edellyttää että hoidettava on hyväksynyt omaishoitajaksi aikovan henkilön hoitajakseen.

Hakemus omaishoidosta tehdään kirjallisena. Kunnilla on hakemuslomakkeita.

Kun hakemus on tehty, omaishoidon tuesta vastaava henkilö tekee kotikäynnin hoito- ja palvelutarpeen arvioimiseksi. Tämän jälkeen kootaan kuhunkin omaishoito- ja perhetilanteeseen yksilöllisesti soveltuva palvelukokonaisuus ja laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa.

Omaishoitotosopimus on ns. toimeksiantotosopimus ja se on voimassa toistaiseksi ja sitä voidaan tarvittaessa tarkistaa.

Omaishoidon tukeen sisältyy hoidettavalle: omaishoito, hoito- ja palvelusuunnitelmassa määriteltävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja omaishoitajan vapaan ajaksi annettavat palvelut.

Omaishoidon tukeen sisältyy omaishoitajalle: hoitopalkkio, vapaa, jos hoito on sitovaa, eläke- ja tapaturmavakuutus ja sosiaalipalvelut.

Omaishoidon palkkiot

Omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä on 1.1.2017 lukien 392,00 euroa kuukaudessa. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on vähintään 784,01 euroa kuukaudessa.

Omaishoidon palkkioita koskevassa tiedotteessa sanotaan: ”Hoitopalkkion määrän tarkistus tehtiin 1.1.2017 lukien myös sellaisiin hoitopalkkioihin, jotka on sovittu palkkion vähimmäismäärää suuremmiksi tai pienemmiksi ja jotka perustuvat ennen tarkistusajankohtaa voimassa olleeseen omaishoitotosopimukseen.”

Mitä tämä käytännössä tarkoittaa. Kysyimme sitä STM:n neuvotteleva virkamies Anne-Mari Raassinalta.

”Kunta voi maksaa vähimmäismäärää suurempia palkkioita ja suurimmalla osalla kunnista onkin vähintään kolme maksuluokkaa. Myös vähimmäismäärää suurempia palkkioita pitää tarkistaa vuosittain. Omaishoidon tuesta annetun lain mukaan palkkio voidaan sopia vähimmäismäärää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä”, Raassina vastaa.

Voiko kunta myös lopettaa voimassa olevan omaishoitajasopimuksen, jos kunnan rahat eivät esim. riitä korotuksiin?

”Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen, joten periaatteessa sopimusten irtisanominen on mahdollista. Toisaalta kunnan pitää varata määrärahoja toimintaan, johon se saa valtionosuutta, kunnassa olevan tarpeen mukaisesti. Tuskin yleensä suhteellisen pienten indeksikorotusten takia pelkästään sopimuksia irtisanotaan, korotukset ovat tiedossa” neuvotteleva virkamies Raassina täsmentää.

Onko viime aikoina tullut esille sopimusten irtisanomisia?

Ei indeksitarkistusten takia. Sen sijaan kunnat muuttavat joskus omia tuen myöntämiskriteereitään ja arvioivat sopimukset uudelleen. Näin on tapahtunut Helsingissä.

EK

• Laki omaishoidon tuesta 937/2005
• <http://stm.fi/omaishoito>

Koti sinunlaiseesi elämään

Iso tai pieni, nuori tai vanha. Hissukka tai pirtsakka, lapsekas tai sinkku. Olit millainen hyvänsä, meiltä saat sopivan kodin kohtuuhintaan. Tutustu lisää osoitteessa vts.fi

Välitämme

VTS
kodit

Puutarhakatu 8 A • 33210 Tampere • p. 0201 277 277 • vts.fi

vapaaehtoiseksi.fi kannustaa avuksi iäkkäälle

Ystävänäpäivänä avattu vapaaehtoiseksi.fi -verkkoportaali kokoaa ensimmäistä kertaa yhteen erilaisia vapaaehtoistyön tapoja kotona asuvan iäkkään avuksi. Sivusto on järjestöjen yhteinen ponnistus. Sen toteutusta tuki ympäristöministeriö.

Noin 90 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä ihmisistä asuu kotonaan. He haluavat hoitaa itse omia asioitaan ja elää aktiivista elämää. Vapaaehtoisia tarvitaan avuksi silloin, kun toimintakyky jollain tavoin heikkenee. Vapaaehtoistoiminta ei kuitenkaan korvaa ammattilaisten apua.

”Vapaaehtoistyön merkitys kasvaa ikääntyvässä yhteiskunnassamme. Vapaaehtoistyö tukee sekä saajan että antajan hyvinvointia. Vapaaehtoisena voit tarjota vaikkapa keikkaluonteisesti apua arjen pulmissa iäkkään ihmisen kotona tai pihalla. Lampun vaihtaminen tai lumen luonti pihalta voi olla hyvin suureksi avuksi ja iloksi”, ohjelmapäällikkö **Sari Hosionaho** ympäristöministeriöstä toteaa.

Sivustolle on koottu myös esimerkkejä toiminnasta, joka sopii erityisesti senioreille. Tutkimusten mukaan vapaaehtoistoiminta tukee kaiken ikäisten, mutta

erityisesti eläkeikäisten hyvinvointia. Aikaansaamisen tunne, sosiaaliset verkostot ja elämän tarkoituksen kokeminen ovat esimerkkejä myönteisistä vaikutuksista.

”Vapaaehtoisen apu voi olla korvaamaton silloin kun omasta kodista ulospääseminen ja asioiden hoitaminen vaikeutuu. Ulkoiluystävän tai kulttuurikaverin kanssa kodin seinien sisältä tulee lähdettyä. Tärkeää on myös se apu, joka auttaa tietokoneiden ja puhelinten käytössä. Sivustolta löytyy jokaiselle auttamisen tapa”, sanoo johtaja **Päivi Topo** Ikäinstituutista.

Sivusto on tehty yhteistyössä Eläkeliiiton, Eläkkeensaajien keskusliiton, Enter ry:n, Helsinki Mission, Ikäinstituutin, Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen, Miina Sillanpää säätiön, Setlementtiliiton, Suomen punaisen ristin, **Suomen Senioriliikkeen**, Vanhus- ja lähimmäistyön liiton, Vanhustyön keskusliiton ja ympäristöministeriön Ikäntyneiden asumisen kehittämisohjelman kanssa.

MITEN VOIN OLLA AVUKSI IÄKKÄÄLLE?
vapaaehtoiseksi.fi

Vapaaehtoiseksi
seniorille seniorina

Rakkaudesta lähimmäiseen

- lapset omaishoitajina ja kuinka me sen teimme

Viitisen vuotta omien vanhempien omaishoitajana on opettanut valtavan määrän asioita elämästä, vanhenemisesta, sairastamisista, apuvälineistä sekä selviämiskeinoista monenlaisissa tilanteissa. Saimme hyviä eväitä elämään, myös jaettaviksi.

Sisarellani, veljelläni ja minulla oli onni ja mahdollisuus ryhtyä vanhempiemme omaishoitajiksi yhdessä. Sisareni oli päävastaavallinen ja hän myös laati lukujärjestyksen, yhteishengessä tietenkin.

Olemme ihmisinä hyvin erilaisia, mutta samalla arvopohjalla kasvaneita ja mitä ilmeisemmin hyvän kodin ja kasvatuksen saaneita. Meitä yhdistää myös samanlainen omintakeinen huumori, mikä ei ole pieni asia jaksamisen kannalta. Nyt kun vanhempamme ovat kuolleet, alamme nähdä koko kuvaa menneistä vuosista – miten me sen teimme.

Kaikki alkoi viitisen vuotta sitten, kun isän omaishoitajavastuu äidistä vaihdettiin siskolle, ajatuksena siirtää vastuuta meille jaksavammille. Olihan isä jo 84-vuotias. Äidillä oli ollut kymmenisen vuotta alzheimer, mikä teki päivän toimista joskus raskaita, eikä isän diabetes yhtään keventänyt jaksamista.

Isä ei oikein suoraan meille väsymystään kertonut, mutta jostain sen vihdoin tajusimme. Ei mennyt montaakaan kuukautta, kun isä sai aivoinfarktin, minkä seurauksena hän joutui pyörätuoliin. Isä oppi kyllä taas syömään, juomaan ja hieman avustettuna liikumaankin. Saimme hänet kotiin sairaalasta neljän kuukauden jälkeen, jolloin ryhdyimme toden teolla pitämään huolta vanhemmistamme.

ALKUAJAN SUJUMISTA en kovin tarkasti edes muista, mutta varmasti otti oman aikansa kunnes opimme rytmittämään viikkomme lukujärjestyksen mukaan, jonka sisko teki aina kuukaudeksi eteenpäin. Jos siihen tarvittiin muutoksia, ne kyllä aina keskinäisillä järjestelyillä onnistuivat. Joustot vuoronvaihoissa olivatkin töiden takia tärkeitä.

Vastavuoroisesti paikkasimme toisiamme tarpeen vaatiessa.

Vanhemmat kävivät maanantaisin ja perjantaisin päivätoiminnassa. Eli aamulla aa-

mutoimien ja -palan jälkeen taksiin ja ilta-päivällä yleensä veli oli heitä ja invataksia vastassa kotona. Meillä kävi arkaamuisin kotihoito huolehtimassa isän aamutoimista. Muut ajat hoidimme vanhemmat omin voimin.

Viikkosuunnitelma meni niin, että joka toinen viikko olin kolme yötä, joka toinen viikko neljä yötä vanhempien luona ja siskoni vastaavasti. Veli tuli ilta-päivällä töistä vuoroonsa kunnes jompi kumpi meistä tuli päästämään hänet kotiin. Sisko oli myös muutamana päivänä viikosta kokopäiväisesti vanhempien kanssa.

Suihkutukset hoidimme kerran viikossa, tarpeen mukaan useamminkin siskon kanssa yhdessä. Veli hoiti vielä talon huoltotyöt ja ruohonleikkuun, minä istutukset. Sisko taas oli tottuneempi hoitamaan taksi-ilaukset, vaippa- ym. tarvikeilaukset ja päivittäistavarat. Suuren osan ruokapuolesta myös.

Huomasimme myös miten paljon vaikeutusta vanhempien mielialaan oli sillä, että olemme erityyppisiä ihmisiä. Eipä käynyt yksitoikkoisiksi päivät, kun jutut ja naamat vaihtuivat. Kodin ulkopuolella käymiset ja vieraiden visiteeraukset vanhempien luo olivat aika vähäisiä, osin vanhempien jaksamisen vuoksi, mutta myös ikätoverien poistumisen vuoksi. Syntymäpäiviä vietimme ja teimme reissuja muun muassa isän kotitaloon Vilppulaan (kolmen viikon kesäreissu), Hakaniemen torille ja puutarhamarkkinoille Margaretebergiin.

OPIMME PALJON: painehaavan hoidon sekä sen ehkäisyn, hyvän hygienian, ihon hoidon. Hienojen ja monesti hyvin arkistenkin tilanteiden ja paikkojen, musiikin ja rakkauden merkityksen. Ravinnon ja nesteen tarpeet. Miten eri malliset ja kokoiset vaipat toimivat missäkin. WC-tuolin autuuden, fiksut materiaalit ja aluset sängyssä ja tuoleissa. Öljyt, rasvat ja voiteet – ja ties mitä. Melkoiset tietopankit ja mikä tärkeintä - kokemukset - me saimme.

Varmaan ihan viimeisen vuoden aikana tajusimme, miten hienoa onkaan, että olemme toimineet vuosia vertaistukiryhmänä toisillemme. Ihanaa se on ollut niinä lukuisina kertoina, kun jommalla kummalla vanhemmalla oli joku infektio tai ihovaurio. Kukin kertoi havaintonsa ja pystyimme yhdessä löytämään avun tai pyytämään sitä ulkopuolelta tarpeen mukaan. Moni huomio toiselta oli kullan kallis, itse ei arjessa ehdi tai osaakaan huomata kaikkea. Ja olihan se kiva istua saman pöydän ääressä ja rupatella päivän jutut.

Minä ja veljeni kävimme koko ajan töissä, minä tosin yrittäjänä ja vapaana mukailemaan työaikojani. Siskoni oli tuntityöntekijänä muutamana päivänä viikossa. Sen mahdollistivat mm. nuo vanhempiemme päivätoimintapäivät. Meillä oli käytössä reisuviikko, joka kulki päivätoimintakassissa mukana. Sen kautta viestittämällä pysyimme

Joka keväisissä istutuspuuhissa kotipihan laatikkoviljemällä.

PAULA RUUSINEN

me puolin ja toisin kärryillä tilanteista.

ISÄ KUOLI KOTONA 2014 joulun alla ja jatkoin entiseen, hyväksi havaittuun malliin äidin kanssa, nyt tosin ilman kotihoidon apua. Kaikki sujui hyvin muutaman vuoden harjoittelun tuloksena. Meistä tuli hieno tiimi. Luonnollisesti muotoutunut sisarustrio, jolla on vahva motivaatio ja rakkaus vanhempiin. Äiti kuoli jouluaamuna 2016 kotona. Nyt meillä on taas uusi tilanne ja suuri elämänmuutos ihan ajan käytössäkin.

Ajatus tämän hoitotyömallin siirtämisestä laajempaan yhteiskunnalliseen käyttöön tuntuu houkuttelevalta. Mitä tarvitaan: yksinkertaistettuna halu auttaa, hyvä tiimi ja avoin joustava mieli. Ja tietenkin suuri rakkaus, jolla tarkoitetaan kaiken kattavaa isoa välittämistä ja huolenpitoa.

Annettaisiin mahdollisuus huolehtia vanhemmista/vanhemmasta kotona, jos siihen on halua, mutta resurssit ovat vajavaiset esimerkiksi työn, välimatkan ja/tai perheen vuoksi.

VOITAIISIINKO LUODA valmiita pysyviä verkostoja? Esimerkiksi kolmen hengen tiimi, jolla olisi kaksi vakituista varahenkilöä. Kolme tuttua päävastaavallista vuorottelemassa vanhuksen hoidosta. Selkeät vuorot ja luon-

teva yhdessäolo. Kerran kuussa kokoontuminen vaikkapa hoidettavan luona, jolloin käydään läpi tilanne; havainnot, tapahtumat, tarpeet, hoidettavan sekä hoitavien vointi ja jaksaminen.

Hoidosta pitäisi maksaa jonkinlainen korvaus, joka paitsi sitouttaa, myös hyvällä tavalla velvoittaa hoitamaan työn hyvin. Pestien tulisi olla mittatilauspestejä. Onhan meillä kaikilla omanlainen elämä omine kiinnostuksen kohteineen, levin ja liikunnan tarpeineen yms.

Varmasti me kaikki haluamme tulla nähdyiksi ja kuulluiksi sellaisina kuin olemme, ja juuri sitä pitäisi vaalia. Pitää antaa mahdollisuus huolehtia rakkaasta ihmisestä muullakin tavalla kuin täysin ulkoistamalla, laittamalla laitokseen, joka huonossa tapauksessa on siirto kokonaan vieraaseen ja kylmään ympäristöön. Ihminen pitäisi palkita elämänsä viime vuosina hyvin ja lämpimin kokemuksin.

Omaa sydäntäni lämmittää isän ja äidin onni saada olla kotona loppuun asti. Isä sanoi sen sanoin, äiti kertoi sen katseellaan, kädenpuristuksellaan ja hymyllään. Ei tarvitse matkustaa kovin kauas, vain omaan sisimpäänsä, ja miettiä millaisin tunnelmin haluaisi elämänsä ehtoon viettää.

MINNA RUUSINEN

Isä katsoo kamarissa kun tanssitaan äidin kanssa kesäillan valssia.

PAULA RUUSINEN

AHNEUS EI OLE PAKOLLISTA:

Tampereella vuokria ei korotettu, vaan päinvastoin

Asunnon vuokraaja on totutettu jokavuotisiin vuokrien korotuksiin, mutta toisinkin voidaan toimia – jos on tahtoa? Tällaista tahtoa löytyi Tampereen Vuokratalosäätiöltä ja Kotilinnasäätiöltä, jotka eivät korottaneet vuokriaan. Päinvastoin; VTS-kotien keskimääräiset vuokrantarkistukset ovat vuokrien alennuksia.

Vaikkeimmin vuokrattavien asuntojen vuokria on tarkistettu alaspäin, jolloin keskimääräiset muutos-prosentit ovat miinusmerkkisiä. Tässä olisi esimerkkiä, varsinkin ”yleishyödyllisyyden” kaudellaan, muhkeat asunto-omaisuutensa tehneille valtakunnallisille suurfirmoille, joiden osakkaille taas tipahtivat jättiosingot.

VTS:n mukaan alhainen korkotaso on suurin syy siihen, ettei korotuksia tänä vuonna tehty lainkaan. Samoin perustein olisivat toimialan muutkin isot toimijat voineet toimia!

Suomessa kaikkien asuntovuokrien nousuvauhti on jo 1990-luvulta lähtien ollut yli kaksinkertainen kuluttajahintaindeksiin verrattuna. Vuosina 2000-2015 vuokrat nousivat 74 %! Tämä siis aikajaksolla, jolloin pääomakustannukset (ko-

rot) ovat olleet historiallisen alhaiset. Viime vuoden viimeisellä neljänneksellä vuokrat nousivat 2,6 prosenttia (Tilastokeskus) ja ARA-asuntojen vuokrat peräti 2,9 % koko maassa.

Tampereella vuokrat nousivat 2,3 prosenttia, keskimääräinen vuokra kaupungissa on 13,27 euroa neliöltä.

Eipä siis ihme, että mediassa kirjoitetaan ”vuokrankorotusautomaatista”. Vuokralaisella ei ole vaihtoehtoa, maksetaan mitä pyydetään. Tämä siksi, ettei niitä kuuluisia ”kohtuuhintaisia” vuokra-asuntoja ole rakennettu tarpeeksi. Asialle on luonnollinen selitys: Niukkuus nostaa tuotteen hintaa! Kun asuntoja rakennetaan vähemmän, ei synny kilpailua ja vuokria nostetaan, vaikka kustannukset laskisivat, kuten koroille on käynytkin.

Entiset yleishyödylliset toimijat ovat luopuneet ARA-tuotannosta, myyneet rajoitusten alaisia talojaan ja hinnoitelleet vanhan asuntokannan markkinaehtoisesti, mikä tarkoittaa asunnon tarpeessa olevien rajua rahastamista. Valtion rahoitustuen pitäisi kohdistua vain niille toimijoille, jotka sitoutuvat kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon ja vuokraukseen pitkäjänteisesti.

Markkinaehtoiset toimijat katsovat, ettei kohtuuhintaista asuntotuotantoa kannata tehdä, kun kohtuuttoman hintainenkin käy niukkuuden oloissa hyvin kaupaksi. Luovutusrajoituksista vapaiden asuntojen arvonnousun voi myös vapaasti realisoida, joka taas parantaa osinkojen maksukykyä.

Korkeat vuokrat lisäävät tarvetta asumistukeen

Käytännössä osinkoja maksetaan

osin kasvavista asumistuista. Ne ovat sinänsä tärkeitä eläkkeensaajillekin, joiden maksukykyä nykyisellä taitetulla indeksillä ei voida turvata.

Eläketurvakeskuksen tuoreen tutkimuksen (1/2017) mukaan ”**työeläkeindeksi on nostanut keskimääräistä kokonaiseläkettä vuosien 1996-2015 välisenä aikana reaalisesti yhteensä 73 eurolla. Siis vuotta kohti keskimäärin 3,65 eurolla!**” Sama tutkimus kertoo, että valtaosa kokonaiseläkkeen noususta (466 euroa) johtuu työeläkkeiden rakenneuutuksesta. Vuokralla asuvia eläkkeensaajia on paljon. Heidän vaurastumisestaan asuntojen arvonnousu ei todellakaan edistä – päinvastoin!

ESA FAGERLUND

Liity Senioriliikkeen jäseneksi!

Täytä kuponki sivulla 27 tai verkossa senioriliike.fi

Yksi kontakti riittää.
Peukut sille.

lännepalveluyhtiöt
Anna taloyhtiösi asiat luotettaviin käsiin
– ja hommat hoituvat.

Pyydä tarjous!

Länne Palveluyhtiöt Oy

Huollosta
Karoliina Stenwik
P. 050 544 6997

Isännöinnistä
Susu Tossavainen
P. 040 844 2313

**Kiinteistö-
korjauksista**
Aki Ojala
P. 040 821 2262

Siivouksista
Saila Lehtimäki
P. 050 433 6444

**Viheralueiden
hoidosta**
Kaisa Koskelin
P. 040 358 0532

www.lkpalvelu.fi

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@lkpalvelu.fi

Yksi yhteisön arkkitehtisuunnittelusta katsoo kylää ilmasta ja varaa tilaa etäämmäksi.

Siihen tarvitaan kylä

Tampereella suunnitellaan maailmassakin ainutlaatuista kyläyhteisöä

Lapsiperheitä ja ikäihmisiä, pariskuntia ja yksinäisiä, maahanmuuttajia ja opiskelijoita. Myös muistisairaat mahtuvat omana itsenään joukkoon ilman aitauksia ja kiinni pidettäviä ovia.

Tämmöisistä palikoista rakennetaan Tampereelle Käräjätörmän monisukupolvista yhteisökylää.

Ajatus on toteuttaa yhteisöllisyyttä sellaisella uudella tavalla, joka on tuore jopa koko maailmassa.

Ensimmäinen näkyvä askel otetaan huhitikuun alussa, jolloin kylän arkkitehtikilpailun voittaja kerrotaan.

ASIALLA ON tamperelainen yleishyödyllinen yhdistys Kotipirtti ry, joka Tesomalla on pyörittänyt palvelutaloon jo vuosia.

Yhdistys täyttää parikymmentä vuotta, ja kun lisätilaa tarvitaan, päädyttiin tähän ainutlaatuiseseen malliin.

- Siitä ei tule mikään ikääntyneiden ghetto, yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja **Arja Ojala** sanoo.

Kaupungin vanhusneuvosto on linjannut samoin kuin yhdistys: ”Siihen tarvitaan kylä”.

SUOMESSA OLI aikoinaan tavallista, että eri-ikäiset kyläläiset auttoivat toisiaan,

Sellaista tarvitaan nykyisinkin, neuvosto on linjannut.

Tampereella on meneillään ikäihmisten palveluiden rakennemuutos. Pidetään hyvänä, että vanha väki saa asua kodeissaan tai kodinomaisesti niin pitkään kuin itse haluavat.

Sellaiseen tarvitaan uutta kylämallia, naapuriapua ja yhteisöllisyyttä siis.

Arja Ojalan esimerkissä opiskelijat asuvat edullisesti, jos sitoutuvat auttamaan muita. Samaa voi odottaa maahanmuuttajilta ja kantasuomalaisilta yhdessä! Kat-somassa saa käydä Kotipirtillä, jossa kuvat ovat näytillä Päiväpirtin viereisellä seinällä. Samalla voi käydä kahvilla tai syömässä!

MATTI LITUKKA

YIT

yitkoti.fi

Aamu-uinnille oman kotitalon alakertaan?

Muuta Tampereen Niemenrantaan! **Nestorin Aarre on muuttovalmis maaliskuussa 2017.**

Luvassa nautinnollista ja esteetöntä asumista, hyviä palveluita ja yhteisöllisyyttä. Osta omaksesi – kunhan vähintään yksi huoneistoon muuttavista on täyttänyt 55 vuotta.

Tutustu yitkoti.fi/nestorinaarre

Tampereen Nestorin Aarre

Kerrostalo I Meesakatu 3 Rakenteilla. Arvioitu valmist. 31.3.2017 Energialk C₂₀₁₃. yitkoti.fi/nestorinaarre Esim. **43 m² 2 h+kk** mh. 46 500 €, vh. 155 000 €, tontin lunastus* 10 492 € ja **kolmio 67 m² 3 h+k+s** mh. 74 100 €, vh. 247 000 €, tontin lunastus* 16 348 €

*) valinnainen, osakkeenomistaja voi halutessaan maksaa vuokratontin lunastusosuuden pois tai maksaa kuukausittain tontin vuokratilaa. Lunastusmahdollisuus vuosittain.

Soita ja varaa henkilökohtainen esittely! YIT Asuntomyynti, Hatanpään valtatie 11, Tampere, p. 020 433 4635 (puhelun hinta 0,088 eur/min kotimaan puhelusta), yitkoti.fi

HELSINGIN VANHUSNEUVOSTO VAATII

Kaupungin on varattava senioreille ja vanhuksille soveltuvia asuntoja

Helsingin vanhusneuvosto on julkaissut **Stadin ikäohjelman**, jossa painotetaan asumista. Kaupungin on varattava senioreille asuntoja palvelukeskusten lähellä olevista kaupungin vuokrataloista. Palvelukeskusten lähelle on myös rakennettava ikääntyneille sopivaa asumista, niin vuokra-, asumisoikeus- kuin omistusasuntojakin. Kaupunki on tehnyt tästä selvitystä, mutta se ei ole johtanut vielä mihinkään. Asiaan pitää panostaa enemmän ja on sovittava konkreettisesta etenemisestä.

KAUPUNGIN ON TARJOTTAVA myös ns. kevyempää palveluasumista, ryhmäkoteja ja senioriasuntoja, joihin pääsisi asumaan, vaikka ei vielä tarvitsisi kotihoidon palveluita. Tällöin asukas maksaa asumisestaan vain vuokran. Taloissa tulee olla talonmies tai talokoordinaattori, joka auttaa arkiasioissa. Kotihoitoa ja muita palveluita saa, kun niitä alkaa tarvita. Talossa voisi asua lopun elämänsä asti tai kunnes tarvitsee saattohoitoa tai sairaalaa. Vanhusneuvosto esittääkin Helsinkiin kaupungin vuokrataloja, joissa on kotihoidon tilat.

PALVELUTALOT, JOIHIN SAATTOI päästä asumaan jo ennen kuin oli suuressa palvelutarpeessa, poistettiin Helsingistä 2000-luvun alussa. Kaupungin näkemyksen mukaan tätä asumismuotoa ei tarvita, koska se

johtaa useampiin muuttoihin, eikä sosiaali- ja terveystoimi ei halua sekaantua asuntojen välittämiseen.

Tarvitaan tiedotuskampanja avuksi tilanteisiin, jossa ympärillä olevat ihmiset huomaavat läheisellään mahdollisen muistisairauden merkkejä.

TIETOTEKNIKKAA KÄYTTÄMÄTTÖMÄT ihmiset ovat vaarassa syrjäytyä palvelujen ulkopuolelle. Tarvitaan enemmän tietoa digimahdollisuuksista ja kaikille iäkkäille.

Kotihoidon työntekijöille on järjestettävä koulutusta siihen, miten voivat auttaa asiakkaitaan tietotekniikan käyttöön. Kotihoidon kymmenientuhansien asiakkaiden joukossa on jo nykyään sellaisia, jotka voisivat hankkia tietokoneen/tabletin/älykännykän, tai heillä jo on sellainen. He voisivat käyttää sähköpostia, mikä helpottaisi yhteydenpitoa tuttaviiin ja lieventäisi yksinäisyyttä. He voisivat myös hankkia tietoa ja käyttää palveluja netistä, mikä helpottaisi kotihoidon työpainetta. Kotikirjasto-palvelun laajentamista on selvittettävä.

ISTOCKPHOTO

VANHUSNEUVOSTOT ETSIVÄT RAJOJAAN

MATTI LITUKKA

Tampereen vanhusneuvoston puheenjohtajan Arja Ojala tietää, että neuvostolla on valtaa, mutta päätöksiin osallistuminen vaatii kantavaa ääntä.

Vanhusneuvosto ei ehkä ole onnistunein nimi suomalaisen hallintojärjestelmän osalle, jonka tehtäväksi kuntalaissa on määrätty pitää huolta siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kuntansa toimintaan.

Vanhuksella laissa tarkoitetaan ikääntyneitä väestöä eli eläkkeellä olevia kuntalaisia. Vanhuspalvelulaki määräsi, että neuvostot oli asetettava viimeistään tammikuun ensimmäisenä 2014.

Kolme vuotta toimittuaan neuvostot etsivät yhä rajojaan.

Tampereella valtuustosalin yläpuolella olevassa Orvokki-kabinetissa neuvoston puheenjohtaja, entinen kansanedustaja, sosiaalineuvos **Arja Ojala** lyö kämmenensä pöytään, virnistää silminnähdessä ja sanoo:

- Ei ole kuulunut vastausta –vielä.

Kaupungin neuvosto on esittänyt puheoi-keutta silloin, kun ikäihmisten asioita käsitellään lautakuntien kokouksissa.

KUN SUOMEN SENIORILIIKE selvitti tuolloisten neuvostojen tilaa vuonna 2012, ennen lainmuutosta siis, tulos ei ollut erityisen lohdullinen. Esimerkiksi Pirkanmaalla oli tehty vain viisitoista aloitetta. Niistäkin kaksi oli johtanut toimiin, joita virkamiehet kutsuvat toimenpiteiksi.

Tiedottaminen oli tuolloin lähes olematonta, ja vain kaksi neuvostoa oli ottanut kantaa kuntansa budjettiin.

Ajan kuva tiivistyi lauseeseen ”kunnassa ei ole vakiintunutta käytäntöä kannanottojen kuulemiseen tai jos kuullaankin, ne eivät johda mihinkään”.

- MEILLÄ ON VALTAA, muttei päätösvaltaa, Arja Ojala määrittää Tampereen tilannetta.

Neuvosto, jonka juuret täällä ovat vuoden 1988 neuvottelukunnassa, seuraa ikääntyneitä koskevia asioita ja päätösvallan puutteesta huolimatta päättää keskustelun sanomalla, että ”näin ei pidä tehdä”.

Vanhusneuvostolla on jo päänahkoja.

- Kun luimme suunnitelmasta Tammerin palvelukeskuksen lopettamisesta sanomalehdestä, kävimme pitkän keskustelun aiheesta sen suunnittelijoiden kanssa. Aikeita muutettiin ja alueen ihmisiä kuultiin. Osa saatiin säilytettyä. Keskustelu ja yhteistyö ovat nyt hyvällä mallilla.

- Esimerkiksi kaavoituksessa meitä on kuultu jo suunnitteluvaiheessa.

VANHUSPALVELULAKIA itsekkin säättämässä ollut Arja Ojala ampuu kovilla muistuttaessaan päättäjää ja virkamiehiä:

- Olen sanonut, että on virkavirhe jättää kuulematta vanhusneuvostoa ennen päätöksentekoa.

Painetta kuulemiseen on. Tampereella on kaksi vanhusasiamiestä ja yksi koordinaattori ikäihmisten asioille.

- He saavat vuosittain satamäärin yhteydenottoja.

Siitä on helppo päätellä ikäihmisten merkitys kunnalliseen päätöksentekoon.

Vanhusneuvoston jäsenet edustavat kaikki poliittisia järjestöjä. Arja Ojalan mielestä on vaikea kuvitella muuta valintatapaa kuin kaupunginhallituksen tekemä. Nykyisen neuvoston toimiaikaa on päätetty jatkaa kesäkuun alkuun kuten muidenkin kaupungin päätöksentekaelimien. Uudet asetetaan huhtikuussa pidettävien kuntavaalien jälkeen.

MATTI LITUKKA

Suomi 100 yhdessä, mutta kuinka?

- YHTEISÖLLISESSÄ TALOSSA, HARRASTUKSISSA VAI MOLEMMISSA

BRITT ASKELUND

Pakkanen ei pelota, kun Antti Härkönen asettaa kameransa kuvausvalmiiksi Vanhankaupungin lahdella. Kalenterin talvikuviissa loppukirjiläiset huvittelevat napakelkka-ajelulla.

ANTTI HÄRKÖNEN

”Yksin jääminen vie elämältä perustan”, professori **Juho Saari** on todennut ja jatkaa.

”Niin kuin nälän tunne kehottaa syömään, sosiaalinen kipu kannustaa liittymään laumaan”, Saari kirjoittaa viime syksynä ilmestyneessä hänen toimittamassaan kirjassa *Yksinäisyys Suomessa*.

Kun ihminen jää eläkkeelle, niin työelämän ihmissuhteet jäävät taakse tai saavat erilaisen roolin. Työkavereita ei enää tavata joka päivä.

Lapsillakin on oma kiireinen elämänsä, johon vanhemmat mahtuvat vain pistäytymään. Eläkeläinen ihmettelee tilannettaan ja voi jopa tietämättään kaivata uutta laumaa. Siksi ei ole ihme, että yhteisöllinen asuminen kiinnostaa. Tekemistään ei pelätä, sillä se on juuri voinut työssä olla kaikkein antoisinta. Yhdessä tekeminen synnyttää ystävyyssuhteita.

Uusia laumoja voi löytää mistä tahansa. Työväen ja kansalaisopiston harrastuspiireistä, vapaaehtoistoiminnasta, kuorosta, tanssiryhmästä, kirjallisuuspiiristä, paikallisen asukastalon tai vanhusten keskuksen toiminnasta jne..

Yhteisöllinen asuminen kangastaa monen mielessä. Siitä haetaan paitsi seuraa myös turvaa.

Yhteisöllisen talon etu on siinä, että harrastuspiirit ja ihmiset on helppo tuoda lähelle. Jos ei muuta jaksa, niin aina voi vääntäytyä syömään tai kuuntelemaan kimpassa äänikirjaa.

YHTEISÖLLISESSÄ SENIORITALOSSA

Loppukirjissä yhteinen toiminta kattaa korttipelistä, valokuvaukseen, askarteluun ja jumppaan. Jos nuoruudessa jäi kokematta, mitä on olla punkkari, niin se toteutui teatteriohjaaja **Hannele Martikaisen** ohjaamassa näytelmässä *Satumaainen seuramatka*.

Martikaisen omintakeinen ohjaustapa haastoi kaikki näyttelijät osallistumaan. Asukkaat keksivät yhdessä näytelmän aiheen, paikan missä se tapahtuu, käsikirjoituksen ja kukin omat vuorosansa. Kuka tahansa talon asukas sai osallistua, mutta 11 rohkeaa uskalsi. Martikainen päätti ainoastaan, mitä satua näytelmä seuraa. Loppukirjien tuotannon pohjana oli Lumikki ja seitsemän kääpiötä. Jos ei ennen oikein tuntenut naapuria, niin tässä ryhmässä tutustui. Myös yleisö näki näyttelijöistä uuden puolen. Eniten taisivat rooliasut naurattaa.

YHTÄ SYVÄLLISTÄ kanssakäymistä edustaa Loppukirjien kirjoittajapiiri. Jo

BRITT ASKELUND

Näytelmässä voi olla jotain ihan muuta kuin oikeasti on: punkkari ja reipas Risto poika.

usean vuoden ajan sitä on ohjannut kirjailija ja kirjoittamisen opettaja **Taija Tuominen**. Runot, muistelmät ja lyhyet fragmentit käsitellään kirjoittajaryhmässä luottamuksen ilmapiirissä. Kirjoittamisen helpottamiseksi Tuominen antaa aiheet, mutta aina voi kirjoittaa myös mikä itseä kiinnostaa. Tuominen on kannustava ja rohkeaseva opettaja. Moni on kirjoittanut tärkeitä vaiheita elämästään lapsille ja lapsenlapsille muistoksi.

TOIMINTA EI PÄÄTY vain kirjoittamiseen ja näyttelemiseen. Loppukirjien käsityökerhossa on taitavia harrastajia, jotka ovat siirtäneet oppejaan uusille innokkaille tekijöille. Aluksi kerhossa kuultiin villavaatteita ja joulusukkia sekä sukulaisille että pakolaisille. Nyt on meillä Suomella 100 sukun kutominen syntyville lapsille ja peittojen virkkaaminen lastensairaalalle.

Vanhankaupungin lahti on innoittanut **Antti Härkösen** suunnittelemaan Loppukirjien kalenteria. Mutta hups, ongen koukussa ei pyristelekään kala, vaan polkupyörän rengas. Mukana hullutellijoina kalenterinteossa on toistakymmentä asukasta.

Loppukirjissä asuu monenlaisia tavallisia ihmisiä. Yhteisen toiminnan kautta yllättävän moni on löytänyt sekä ystäviä että oman lahjakkuutensa. Ehkä me kaikki olemmekin lahjakkaita, kun saamme siihen tilaisuuden ja kannustusta.

HS

Kerttu Raunela on käsityönopeja ja Onerva Pitkän taitava harrastaja. Molemmat ovat siirtäneet oppejaan naapureille.

Kulttuuri, luottamus ja yhteinen harrastus pidentävät ikää

Mistä johtuu, että Suomen ruotsinkielisten terveys on parempi kuin samalla alueella asuvilla suomenkielisillä naapureilla? Muun muassa tätä aivotutkija, neurologi, dosentti **Markku T. Hyypä** on tutkinut ja esitellyt kirjassaan *Kulttuuri pidentää ikää* (Duodecim 2013).

Ilmarisen seminaarissa Hyypä esitteli kuulijoille monia tutkimuksia, joissa todistettiin kulttuurin hyödyistä terveydelle. Eikä pelkästään kulttuurilla vaan yhteisellä harrastamisella ja keskinäisellä luottamuksella näyttää Hyypän mukaan olevan olennainen vaikutus. Ruotsinkielisten keskuudessa nämä kaksi seikkaa korostuvat selvemmin kuin suomenkielisten keskuudessa Hyypä jatkaa.

Aivojaan kannattaa kuormittaa kulttuurilla erityisesti porukassa. Vapaa-ajan sosiaalinen ja kulttuurinen harrastusaktiivisuus, kuten tietokoneen käyttö, seurapelit ja -leikit, lukeminen, musiikin kuunteleminen, vapaa-ajan opiskelu ja yhdistystoiminta, säilyttävät henkisen vireyden ja estävät dementiaa. Esimerkiksi kuoro on erinomaista sosiaalisen läsnäolon aivojumppaa! (Verghese ym. 2013 ja FINGER -tutkimus 2015)

HS

Ilmarinen kysyi, kiinnostaako yhteisöllinen asuminen

Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen tutki, kuinka moni vanhuuseläkkeelle siirtyvä on kiinnostunut yhteisöllisestä asumisesta. Vastajat olivat erityisesti kiinnostuneita turvallisuudesta, avusta arjessa, hinnasta, palveluista ja seurasta.

Yhteisöllinen asuminen kiinnosti eniten pääkaupunkiseudulla asuvia naisia, joista joka toinen oli kiinnostunut tällaisesta asumisesta, kertoo rakennuttajapäällikkö **Niina Rajakoski** Ilmarisesta.

Rajakosken mukaan toive yksityisyyteen ja omassa kodissa asumiseen nousi voimakkaasti esiin. Haaveena oli ”asunto, jossa voi olla omassa rauhassaan ja

myös muiden kanssa sosiaalisissa yhteyksissä.”

Myös turvallisuus ja palvelut kiinnostivat.

–Palveluita halutaan ostaa, ne pitää vain osata hinnoitella oikein ja tarjottavan tulee olla riittävän laaja: sellainen, josta jokainen voi valita itselleen sopivat, Rajakoski uskoo.

Yhteinen ruoanlaitto ja tekeminen kiinnostavat

Yhteisöllisessä asumisessa eniten kiinnostivat turvallinen ja esteetön asuminen, mahdollisuus saada apua arkeen sekä kohtuuhintaisuus. Moni oli valmis myös yhteisiin siivous- ja ruoanlaittovuoroihin. Yhteinen ruoanlaitto kiinnosti lähes 30 prosenttia, naisista jopa 42 prosenttia olisi valmis ruoanlaittovuoroihin. Miehistä 52 prosenttia olisi valmiita kiinteistönhuoltoon, ja siivousvuoroihin yhteisissä tiloissa olisi valmis 41 prosenttia vastaajista.

Yhteinen harrastustoiminta ja arjen tekeminen kiinnostivat, sekä mahdol-

lisuus hankkia porukalla elämiseen ja vaikka terveydenhoitoon liittyviä palveluja.

Miehet olivat naisia valmiimpia jakamaan ja tekemään kiinteistönhuoltoon liittyviä töitä.

Pääkaupunkiseudulla asuvat olivat kiinnostuneempia yhteisöllisestä asumisesta ja he olisivat muita valmiimpia asumaan ja jakamaan arkeen eri-ikäisten kanssa. Maaseudulla yhteisöllinen asuminen kiinnosti joka viidettä (21 %).

– Yhteisöllisyys on ihmisistä kiinni, mutta rakentamisella voimme luoda sille puitteet ja ottaa sen huomioon, Rajakoski sanoo.

Tutkimus tehtiin verkkokyselynä Ilmarisesta vanhuuseläkepäättökseen saaneille loka-joulukuussa 2016. Kysely lähti eläkehakemuksessa sähköpostiosoitteensa ilmoittaneille. Vastajat olivat 62–68-vuotiaita, keski-ikä oli 63,8 vuotta. Kyselyyn vastasi 680 henkilöä, ja vastausprosentti oli hyvä eli 50 %. Vastajat edustavat hyvin yksityiseltä sektorilta vanhuuseläkkeelle jääneitä.

TAIJA TUOMINEN

kirjailija, kirjoittamisen opettaja

– Teen juuri sitä mitä haluan.

Taija Tuominen on kotoisin Hauholta pienviljelijän perheestä. Nykyisin hän asuu Hämeenlinnassa. Tuominen on opiskellut Oriveden opistossa ja Tampereen yliopistossa pääaineena Suomen kirjallisuus. Luovaa kirjoittamista hän on opettanut yliopistoista vankilaan. Tuominen on julkaissut kirjan Tiikerihai ja Luovan kirjoittamisen oppaan *Minusta tulee kirjailija*.

Ennen kuin Tuominen tiesi, mitä hän haluaa tehdä isona, hän oli töissä vankilassa, mielisairaalassa ja kirjastossa. Nykyään hän lukee ja matkustaa paljon. Tapaa ystäviään ja perehtyy kirjoittamisen opetukseen eri teosten kautta. Lisäoppia hän on saanut mm. Iowan yliopiston Writers' Workshopissa. Tuominen on kannustava opettaja, joka löytää jokaisen kirjoituksesta oivalluksia, ajatuksia ja tärkeää sanottavaa.

Mitä kirjoittaminen on sinulle itsellesi merkinnyt?

Kirjoittaminen on ollut minulle tapa selviytyä ja käsitellä asioita. Olen aina kirjoittanut ja lukenut, ne olivat yksinäisen maaseudun yksinäiselle lapselle toinen maailma. Lapsena löysin itse kirjallisuusterapian, kun vanhempieni valtavan perheriidan jälkeen kirjoitin elämäni ensimmäisen runon pirtin nurkassa 8-vuotiaana. Hauhontaustan kyläkaupan pakettipaperille.

Kirjastoauton lähestyvät valot vasten pimeästä kuusimetsästä oli se mitä odotin. Kirjoittamiseni ja lukemiseni kanavoitui, kun Kaurialan iltalukiossa tapasin äidinkielenopettaja **Hilja Mörsärin**. Useinhan yksi hetki, yksi ihminen voi olla käännekohta ihmisen elämässä. Löysin Hiljasta henkisen äitini.

Kuinka kirjoittamisen alkuun pääsee, jos ei ole aikaisemmin juurikaan kirjoittanut?

Kirjoittamisen alkuun ei tarvitse muuta kuin kynän ja paperin, ehkä joku kirjoittaa mieluiten tietokoneella tai tabletilla. Ei tarvitse osata tekniikoita eikä rakenteita. Tärkeintä on halu kirjoittaa, ja sitä paitsi sisältö tulee aina ennen muotoa. Suosittelemme osallistumista johonkin kirjoittajaryhmään tai kirjoittajakurssille. Sieltä löytää kirjoittajaystäviä.

– Jollekin voi myös sopiva kirjoittajaopas olla hyvä kaveri. Kirjoittamisen voi aloittaa aina, sillä meillä kaikilla on siihen taito, ja meillä kaikilla on sanottavaa, on kokemuksia, ja on mielikuvituksen maailma.

Opetat erilaisia ryhmiä sekä harrastajakirjoittajia että sellaisia, jotka tähtäävät kirjailijaksi. Mitä sanoisit eläkeläiskirjoittajille?

Kaiken ikäisten on tärkeä kirjoittaa, mutta erityisesti eläkeläisryhmillä on valtavasti tärkeää tietoa ja kokemusta, muistoja. Niistä kirjoittaminen on äärimmäisen arvokasta. Heillä on sanottavaa ja sitä suorastaan pitää välittää eteenpäin. Eläkeläisryhmillä voi olla paljon yhteisiä muistoja lähistoriasta tai jopa erilaisia muistoja samoista tapahtumista. Toisen muisto tuo aina oman muiston. Niitä on ryhmässä hyvä kirjoittaa, jakaa ja purkaa.

Kirjoittava ihminen myös paranee ikää myöten, sillä taito ja motivaatio kasvavat, samoin kärsivällisyys, on sanottavaa enemmän. Luovat kyvyt kehittyvät. Eläkeläisryhmät suotta yhdistetään vain elämäkerralliseen kirjoittamiseen, yhtä lailla eläkeläiset seuraavat aikaansa ja kirjoittavat siitä ja tulevaisuudesta. Eläkeläisryhmissä on kirjoittamisen rikkautta, tietoa ja taitoa, innostusta! Yhdessä kirjoittaminen on myös hauskaa!

Olet vetänyt Hämeen kesäyliopiston kirjoittajakursseja sekä Santorinilla että Kreetalla. Tuoko ulkomaan ympäristö jotain uutta ja erilaista kirjoittajaryhmien opiskeluun?

Ulkomaan ympäristö herättää kirjoittajan luovuuden. Aistit herkistyvät eri tavalla, uteliaisuus ja innostus kasvavat. On luovuus, on flow. Kirjoittaja on myös silmäkkinä itsensä kanssa, kun ei ole tuttua kotia ja ympäristöä läsnä. Näillä kirjoitusmatkoilla itseensä tutustumisen lisäksi on rikkautena kurssin muut kirjoittajat, samanhenkinen ryhmä on läsnä. Näillä kursseilla tehdään myös kirjoittamista virittäjiä kirjoitusretkiä luontoon, vanhojen rakennusten muureille, meren rannalle, kahviloihin.

Mitä pidät kirjoittamisen suurimpana antina kirjoittajille?

Tärkeimpiä anteja ovat onnellisuus ja lohtu, maailman jäsentäminen. Kirjoittaminen on kohtauspaikka, paikka, jossa me voimme katsoa toisiamme silmiin, se on viihtymistä, se on hauskaa ja rentouttavaa, se on asioiden kyseenalaistamista, hanttiin panemista. Sitä kautta voi opettaa ja välittää arvokasta tietoa, se on myös terapiaa, sillä monet surut voidaan kestää, jos ne kirjoitetaan osaksi tarinaa, jäsennetään oman itsen ulkopuolelle. Kirjoittaminen on itsensä näkyväksi tekemistä ja itseän tutustumista.

HS

Kirjoittamisesta ja kirjoittamisen opettamisesta tuli Taija Tuomiselle elämäntehtävä, josta monet hänen oppilaansa ovat saaneet iloa.

EMIL AALTOSEN MUSEO

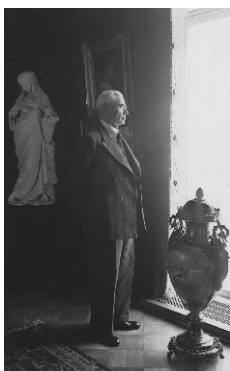
kultakauden taidetta, teollisuushistoriaa...

Albert Edelfelt, Kirikkatyttö, 1878, öljy, kuva Museokuva

Pyynikinlinna, kuva EAM

Emil Aaltonen Pyynikinlinnassa, kuva Kärninen

Emil Aaltonen museo, Pyynikinlinna

Mariankatu 40, Käynti Palomäentie 2, Tampere

www.pyynikinlinna.fi - pääsymaksu 3€ / 2€ - p. 03 - 212 4551

avoinna ke 12-18, la-su 12-16

SENIORIPÄIVÄT TAMPEREEN MUSEOISSA

Senioripäivinä eläkeläisten sisäänpääsy museoon vain 2 €.

TAMPEREEN TAIDEMUSEON SENIORITIISTAIT

Opastus klo 14.

7.3., 21.3., 4.4., 18.4., 9.5 ja 16.5.

Täältä tullaan! Naistaiteilijat modernin murroksessa

20.6., 4.7. ja 22.8. Vuoden nuori taiteilija 2017 – Tiina Pyykkinen

SARA HILDÉNIN TAIDEMUSEON TAIDETORSTAIT

Opastus klo 14.

16.3., 20.4. ja 18.5. Jarmo Mäkilä

VAPRIKIN SENIORIPERJANTAIT

31.3. klo 12 Tutustumiskäynti Postimuseon kuvakokoelmiin (os. Lapintie 1)

28.4. Opastus Kielletty kaupunki -näyttelyyn klo 11, 12 ja 13

Opastukset Ensimmäiset postimerkit -näyttelyyn klo 11.30 ja 12.30

Pääsymaksu 5 €.

MUSEO MILAVIDAN SENIORIPERJANTAIT

7.4. klo 12 Opastus Ihanat pokat -näyttelyyn

SADOITTAIN VAPAAEHTOISIA

Elonpolut risteilevät Tampereella, on takuulla mistä valita

Jo paikallisen sanomalehden Minne mennä -osasto tarjoaa esimerkin siitä, mitä mahdollisuuksia eläkeläisillä ja kaikilla ikääntyneillä on Tampereen kaupungissa.

Vielä havainnollisemman kuvan saa tutustumalla paikalliseen Elonpolkuja-nimiseen yhteistyöverkostoksi kutsuttuun organisaatioon. Siinä on seitsemisenkymmentä jäsenjärjestöä.

Polkuja on siis lukuisia, mutta suunta on yhteinen.

Tuota suuntaa on tunnetusti kuvailtu kymmenillä tavoilla. Ne tiivistyvät Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran muotoilemaan yleisotsikkoon ”Aktiivinen kansalainen, kaiken ikäisenä”.

MUTTA OSATAAN sitä Tampereellakin. Viime elokuussa perustettiin Ikääntymistutkimuksen verkosto yhdistämään ikääntymisen ja hyvinvointipalveluiden tutkijat. Hyvää tai ainakin suomalaista hallintotapaa mukaillen sitä koordinoi TampereSenior-ohjelma. Jostakin syystä nimi kirjoitetaan kielioppia nykytapaan ruhjoen.

Tarkoitus on kuitenkin iskevä. Tavoitteek-

si on otettu ”vahvistaa Tampereen asemaa kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettuna ikääntymistutkimuksen keskuksena”.

SENIORI-OHJELMAN sanotaan pyrkivän muuttamaan asenteita, uusimaan ajattelutapaa. Mukana siinäkin on lukuisia tahoja oppilaitoksista, yrityksistä, yhdistyksistä, ja lisäksi tietenkin ikäihmisiä.

Tavoitteeksi mainitaan myös ”rohkaista kuntalaisia osallistumaan yhteiskuntaa ja itseään koskevaan päätöksentekoon”.

TEORIAN ja sen mukana yleisen myötätuulen pitäisi siis olla kunnossa.

Myös arjessa Tampere pärjää kyllä. Kaupungilla on esimerkiksi jo pitkään ollut ”matalan kynnyksen” toimintaa neljällä lähitorilla.

- Niitä toreja tulee vielä lisää, suunnittelija **Johanna Sola** lupaa. Ohjausta, neuvontaa, arjen pieniä ongelmia. Niitä toreilla ratkotaan.

Vapaaehtoistyö on toiminnan ydin. Luotsitoiminnassa ahkeroi noin 80 luotsia. Kun siihen lisätään kaupungin muut vapaaehtoiset, määrä nousee huomattavasti korkeammaksi.

LUOTSIA?

”Jos yksin lähteminen kulttuurin ja liikunnan pariin tuntuu tylsältä tai vaikealta, voit pyytää maksutta kaveriksi kulttuuri- ja liikuntaluotsia. Luotsit ovat Tampereen kaupungin kouluttamia vapaaehtoisia, miehiä ja naisia, jotka lähtevät täysi-ikäisten henkilöiden seuraksi ja tueksi esimerkiksi kävelylenkille tai museoon.”

MATTI LITUKKA

Näin määrittelee kaupunki itse.

Tuoreimmat luotsit ovat erikoistuneet ympäristöön.

Luotsien työnvälitykseen on jono.

TAMPEREELLA on vapaaehtoistoimintaa, kuten esimerkiksi seurakuntien Suurella Sydämillä -klubissa, enemmän kuin runsaasti.

Vapaaehtoiset määrää on mahdollon lisäksi, mutta Johanna Solan valistunut arvaus

Johanna Sola tietää mitä kaikkea senioreille on kaupungissa tarjolla. Niukaksi sitä ei voi kutsua.

on useampi sata henkeä.

- Vapaaehtoisia on paljon, mutta haasteeksi on tullut heidän sitoutumisensa pitkäaikaiseen toimintaan. Se on tavallaan ymmärrettävääkin.

MATTI LITUKKA

Pirkanmaalla kehitetään työkalupakkia kulttuuriin

Kulttuuri on tosissaan kirimässä ravintoympyrän ja kuntorannekkeen rinnalle

MATTI LITUKKA

Kulttuurin läänintaiteilija Arttu Haapalainen haastaa soten tekijät: palveluissa kulttuuri ei ole mikään kuorrute kakun päällä.

Nykyisin ruokaympyrä on tuttua kau-
raa jo esikoulusta vanhainkotiin.
Siitä piittaamaton elämäntapa to-
detaan havaittavasti esimerkiksi veriko-
keilla, painoindeksillä ja lääkärinlausun-
noilla.

Samaa voi sanoa liikunnasta. Sen hyöty-
jä on vaikea kiistää ilman kuntoranneket-
takin.

Yksi elämänavalua nousee näiden rinnal-
le, vaikka sen todellinen merkitys on mah-
doton tulkita numeroina.

Se on ihmisen tarve taiteeseen ja kult-
tuuriin.

ON TUNNETUSTI HYVIN KYSEENALAISTA
aloittaa juttu sanomalla, että ”jo muinaiset
kreikkalaiset”.

- Näin vain oli, käsitys ihmisen koko-
naisvaltaisuudesta tunnettiin jo antiikissa,
Taiteen edistämiskeskuksen Taiken hyvin-
voinnin läänintaiteilija **Arttu Haapalai-
nen** muistuttaa.

Hän on mukana laatimassa Pirkan-
maalle *kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa*.
Missä lienee sana keksitty, mutta Pirkan-
maa on suunnitelmineen edelläkävijä koko
maassa. Ihmekö tuo, sillä maakunnassa on
tunnetusti vireä ja laaja kulttuuritoiminta,
paljon osaavia tekijöitä ja toimijoita

Kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa val-
mistelee myös yli 65-vuotiaiden työryh-
mä. Nyt suunnitelmassa on loppukirin vai-
he, alustava sisällön pitäisi valmistua jo
maaliskuussa.

SIIS JO HISTORIALLISELLA AJALLA ym-
märrettiin se, mitä vasta uuden ajan alussa
keksittiin kutsua kulttuuriksi, hengen vil-
jelyksi. Ihminen on muutakin kuin lihaa ja
verta. Hän on kokonaisuus, joka tarvitsee
myös kulttuuria taiteeseen.

Siinä onkin ensimmäinen vaikeus: mitä
milloinkin tarkoitetaan kulttuurilla?

Hyvä yritys on laajentaa käsite korkea-
kulttuurista, kuten musiikin ja maalaustai-
teen helmistä, osallistumiseen.

Kulttuuria sanana saattaa olla vaikea
yhdistää vaikka humpppamusiikkiin, kuo-
rolauluun, retkeilyyn, käsitöihin tai kort-
ti-iltoihin. Tuhansille senioreille tuollaiset
yhteiset toimet – osallistumiseksi sitä sa-
notaan – tuovat muutakin kuin ajan kulua.

Taiteeseen osallistuminen ei ole mikään
ihmelääke, mutta Haapalainen muistuttaa,
että on paljon tutkimusnäyttöä siitä, että
taiteella on vaikutusta ihmisten elämänlaa-
tuun ja kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin
kokemukseen.

ON YMMÄRRETTÄVÄÄ, että kun kirjailija,
neurologi ja dosentti **Markku T. Hyyppä**
vuonna 2013 julkaisi kirjansa ”Kulttuuri
pidentää ikää”, siitä syntyi melkoinen kes-
kustelu. Otsikot olivat lennokkaita.

- Kulttuuriaktiiviset ihmiset elävät pi-
dempään kuin esimerkiksi sohvaperunat,
Hyyppä sanoi Yleisradiolle.

- Tutkimusten perusteella on voitu las-
kea, että lisävuosia aktiiviselle ihmiselle
voi tulla jopa pari-kolme.

Osuva aloitus seniorien keskustelulle, Tuula Pihlajamaa piirtää symbolin kaukaa ennen hymiökautta.

MATTI LITUKKA

Hymytön hymiö, sukupolvikokemus

Tuula Pihlajamaa piirtää fläppitaululle soikion.

Kun hän lisää siihen kaksi neliötä, sukupolvikokemus on ilmiselvä. Teon Tuvan Juttutupaan kokoontuneen parinkymmenen ikäihmisen joukko reagoi samantien: ”UKK:han siinä”.

Kuvio on tunnettu symboli ajalta ennen hymiöiden ja emojiä aikaa. Tämä piirros ei hymyile eikä irvistä, mutta on niin selkeä vertauskuva eräästä maastamme syvästi muotoilleesta aikakaudesta, **Urho Kaleva Kekkonen** presidenttikau-

desta, että siitä kannattaakin keskustella.

Tuula Pihlajamaan lisäksi Juttutupaa ovat vetäneet **Aulikki Kuusela** ja **Pirjo Peltola** jo neljättä vuotta. Keskiviikon tapaamisten muut aiheet tällä viikolla olivat ”Minä luon sinulle” ja ”Kalevala, suomalaista kulttuuria”.

MATTI LITUKKA

Kekkonen veti Juttutupaan parikymmentä keskustelijaa, joilla kaikilla oli kirkkaita muistoja tasavallan tunnetusta aikakaudesta.

MATTI LITUKKA

- Kulttuuriaktiiviset ihmiset elävät pidempään kuin esimerkiksi sohva-perunat, Hyppä sanoi Yleisradiolle.

Noista ajoista muistetaan esimerkiksi keskustelu suomenruotsalaisten hyvinvoinnista. Silloinhan päädyttiin siihen, että yhteisellä osallistumisella, yhteisöllisyydellä, on tavaton merkitys.

NYT JO LIENEE KOHTUULLISTA sanoa, että kunnissa kannattaa panostaa kulttuuripalveluihin ihmisen koko elinkaaren ajan, mikäli kansanterveyttä halutaan edistää.

Pirkanmaalla pyritäänkin nyt suunnitelmalla luomaan tähän käyttöön työkalupakki. välineitä joilla edistää hyvinvointia ja kaventaa terveyseroja.

- Vaikka aihe alkaa olla tuttu, ja ymmärrys sen merkityksestä lisääntynyt, raha on kuitenkin tiukassa, Haapalainen kuvailee.

Samalla hän käyttää nykyiselle yhteiskunnalle tyypillistä todistelua:

- Jos nyt käytämme rahaa ennaltaehkäisevään työhön kuten kulttuuriin, niin pidämme ihmiset pidempään toimintakykyisinä ja säästämme myöhemmin.

Vaara on siinäkin, että säästettäessä usein juuri kulttuuri jää jalkoihin, arvot muuttuvat samalla kovemmiksi ja innostus haihtuu.

TASAVALLAN sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistus, tämä sote-

uudistus, on edennyt niin kivuliaasti, ettei kukaan tunnu tietävän lopullista tulosta. Arttu Haapalainen muotoilee asian niin, että ”sote on myös mahdollisuus”. Se on kohtelias ilmaisu.

- Koitamme täällä Pirkanmaalla vaikuttaa suunnitelmallamme niin, että kulttuurin merkitys ymmärretään maakunnan tasollakin.

Sote-palveluissa sanotan rahan seuraavan asiakasta. Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoite on, että noissa palveluissa olisi kulttuuria ja taidetta nykyistä vahvemmin

Mitattavaksi tulee myös se toteutuuko sellainen hyvinvoinnin taso, että jokaisella ihmisellä toimintakyvystä, varallisuudesta, asuinpaikasta ja terveystilanteesta riippumatta pitäisi olla kulttuurinen perusoikeus taiteeseen ja kulttuuriin vähintään prosenttiin ajastaan. Se on sata minuuttia viikossa.

Suunnitelmissa on ajatus tehdä ruokaympyrän tapainen suositus noista sadasta minuutista.

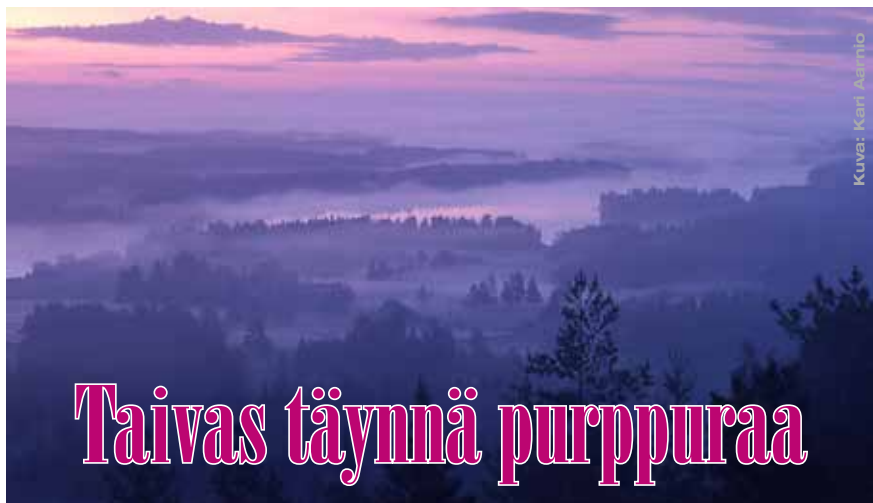
- Sitä voisi jokainen pitää myös omana kulttuurikuntotavoitteenaan.

PIRKANMAALTA heitetään sote-järjestäjille haaste, oikeastaan vaatimus, pitää huolta siitä, että kaikilla niilläkin, joiden toimintakyky on heikentynyt, on mahdollisuus mielekkääseen ja sisällökkääseen elämään, josta kulttuuri ja taide ovat yksi osa.

- Ne pitäisi nähdä osana sote-palveluiden perustehtävää, ei ylimääräisenä kakun kuorrutteena. Taide ja kulttuuri ovat olennainen osa mielekästä elämää, Arttu Haapalainen tiivistää pääargumenttinsa.

MATTI LITUKKA

Itsenäisyyden juhluvuoden näytelmä

Kuva: Karl Aarnio

Taivas täynnä purppuraa

Ramppi-Teatteri esittää Kangasalan Kesäteatterissa historiallisen näytelmän ihmisistä Suomen syntyessä.

Pienessä kylässä eletään 1700-luvun alkua. Ihmisten arkea varjostavat huhut, ennakkoluulot, vieraan pelko. Niiden varjossakin ihmiset rakastavat ja uskovat huomiseen.

Näytäntökausi 18.6.–15.7.2017. **Ensi-ilta ti 20.6.2017.**

Käsikirjoitus: Aulis Aarnio
Ohjaaja: Tapani Kalliomäki

Musiikki: Heikki Mäenpää
Koreografi: Laura Huhtamaa

© Karl Aarnio

Tervetuloa katettuun katsomoon!

Ramppi-teatteri, Kangasalan kesäteatteri, sijaitsee Längelmäveden rannassa osoitteessa Kummelinkuja 3, aivan automuseo Mobilian kupeessa (Kustaa Kolmannentie 75, 36270 Kangasala). Tampereen keskustasta on matkaa kesäteatterille noin 22 km Lahden suuntaan (vt 12). Pääteiden varsilla olevat Mobilia-ohjausviitat opastavat perille.

Liput 20,-. Kysy ennakkovaraajan alennusta.

Lipputoimisto:
P. 040 825 0760

www.ramppiteatteri.net

Lippujen myynti myös:
Kangasalan Kemikallio,
Keskusaukio 2, p. 03 377 0940
Ma-pe 10-17, la 10-14

Miten saada kaikki mukaan?

Maija, Liisa ja Paula.

Nimistä ei voi erehtyä, **Maija Virtanen, Liisa Vihanta** ja **Paula Olkkonen** ovat eläkeikäinen kolmikko, ilmeisen puuhakkaita ja mielialtaan duurissa.

Monenlaisesta musiikista, teatterista ja luonnoista kiinnostunutta ryhmää ei ehkä voi pitää tyypillisempänä esimerkkinä tamperealaisista eläkeläisistä, mutta juuri toimeliaisuus on avannut heille näkymiä ikäihmisten arkeen.

Niissä paljastuu piirteitä, jotka huutavat kiireellisiä toimenpiteitä.

Keskeisin niistä on se, että suuri joukko senioreita jää edelleen koteihinsa, vaikka samaan aikaan kaikenlaisen toiminnan tarjonta on lisääntynyt jopa tulvaksi. Kotona on tietenkin hyvä olla, mutta sinne käpertyminen ei ainakaan lisää terveyttä ja hyvinvointia.

Aika moni seniori on huomannut toimeilaisuuden merkityksen. Jos tapahtumia on tulvaksi saakka, niin on usein osallistujia.

Maijalla, Liisalla ja Paulalla, kuten mo-

nella muullakin eläkeläisellä on mahdollisuus valita menonsa vaikka sinfoniakonsertin, kamarimusiikin tai päivätanssien välillä, mutta he muistuttavat myös ilmaisesta tai lähes ilmaisesta tarjonnasta. Juuri hintahan on yleinen veruke kotiin jäämiselle. Liika hinta konkretisoituu usein esimerkiksi teattereiden pääsylipuissa, joissa eläkeläiset jäävät usein pariin euroon.

Kolmikko muistuttaa yhteen ääneen toisesta myös merkittävästä ongelmasta:

- Olisikohan tapahtumia näin paljon ilman meitä vanhoja naisia?

Sukupuolijako ainakin kulttuuritapahtumissa on ilmiselvä.

- Miesseuralaiset näyttävä usein sellaisilta kravatista vedettäviltä, Maija, Liisa ja Paula nyökkäävät.

MATTI LITUKKA

Mahdollisuuksia on, jos on halua lähteä, Liisa, Maija ja Paula vakuuttavat.

MATTI LITUKKA

Arkiluotsi opastaa arjen karikoiden ohi KOULUTUS ALKAA KOUVOLASSA

Ikääntyvien kotona selviytyminen ja toimintakykyisenä säilyminen on yhteiskunnallisesti merkittävä haaste. Ikääntyminen tuo vääjäämättä tullessaan muutoksia jokaisen ihmisen elämään, ennemmin tai myöhemmin. Toimintakyvyn muuttumiseen on hyvä havahduttaa varautumaan jo hyvissä ajoin, huomattavasti aikaisemmin kuin tällä hetkellä yleensä tapahtuu. Suomessa on olemassa varsin kattava sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluiden järjestelmä, joka pystyy toistaiseksi vastaamaan kuitenkin enimmäkseen korjaavaan toimintaan. Kotona asuva ja toimintakyvyltään vielä pärjäävä ikääntyvä hyötyy ennen kaikkea ennakoinnista, ennalta ehkäisevästä valmennuksesta ja arjen toimintoihin liittyvästä ohjauksesta. Tällaista toimintaa tarjoavia osajia tarvitaan täydentämään ikääntyville suunnattuja palveluita.

Kouvolan Aikuiskoulutuskeskuksessa on tartuttu haasteeseen ja käynnistetty Euroopan sosiaalirahaston rahoittama Arjen tuki -kehittämishanke. Hankkeen avulla haetaan ratkaisua nuorten työttömien, maahanmuuttajien tai muuten vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työllisyystilanteeseen sekä käynnistetään pilottimuotoinen arkiluotsi -koulutus. Arkiluotsi -koulutus on opintokokonaisuus, joka luo uudenlaisia mahdollisuuksia työllistymiseen, ja jonka avulla opiskelija saa monipuoliset valmiudet toimia alueensa ikääntyvien ja erityisryhmien arjen tukena.

Noin 30 opintoviikon laajuinen koulutus perehdyttää opiskelijan monipuolisesti ikääntymistä, terveyttä ja hyvinvointia koskeviin teemoihin. Koulutuksen läpikäynyt arkiluotsi osaa mm. arvioida asiakkaan ravitsemusta ja laatia hyvinvointia edistävän ravitsemussuunnitelman, arvioida kodin turvallisuutta, toimia saattajana ja apuna asioimistilanteissa, ohjata asiakasta apuvälineiden ja teknologiaratkaisujen käytössä sekä tukea suunnitelmallisesti asiakkaan kokonaisvaltaista toimintakykyä. Arki-

luotsi työskentelee aina eettisesti ja hienotunteisesti sekä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arkiluotsi ohjaa asiakasta nimensä mukaisesti erilaisten ikääntymisen ja elämän tuomien arkisten karikoiden ohitse, ennaltaehkäisten näin monenlaisia ongelmia. Arkiluotsi on erinomainen tuki ja opastaja muun muassa silloin, kun ikääntyvä henkilö alkaa pohtia omaa arjessa selviytymistään ja haluaa varautua haasteisiin hyvissä ajoin ennen niiden ilmaantumista. Toisaalta arkiluotsi voi tukea kotona selviytymistä silloin, kun toimintakyky on syystä tai toisesta jo alentunut.

Omaishoitajat puolestaan hyötyvät arkiluotsin ohjauksesta ja tuesta, ja näin parantavat jaksamistaan. Omaishoitajan hyvinvoinnin tukeminen voi siirtää omaishoidettavan päätymistä kodin ulkopuoliseen hoitoon. Arkiluotsin palveluita on järkevää käyttää myös silloin, kun omaiset huolehtivat iäkkäistä läheisistään ilman varsinaista omaishoitoa. Pitkät välimatkat, työ, lomat ja muut käytännön seikat tuovat paljon haasteita sukupolvien väliseen huolenpitoon.

Arkiluotsi voi olla ikääntyvän tukena arjessa esimerkiksi kodin ja puutarhan hoidossa, ruuanlaitossa, puhtaudessa, tekstiilihuollossa, kauneushoidossa, liikunta- ja kulttuuriharrastuksissa, kodin ulkopuolella asioinnissa, tukipalvelujen järjestämisessä, apuvälineiden hankinnassa ja käytössä, sekä digitulkkina. Arki-

Koulutuksen läpikäynyt arkiluotsi osaa mm. arvioida asiakkaan ravitsemusta ja laatia hyvinvointia edistävän ravitsemussuunnitelman.

kiluotsi ei tule korvaamaan hoitajia tai hoivantajia, vaan sijoittuu luontevasti täydentämään jo olemassa olevia palveluita.

Arkiluotsi -koulutuksen pilotti käynnistyy Kouvolan Aikuiskoulutuskeskuksessa maaliskuussa 2017 ja kestää noin vuoden. Tulevaisuudessa koulutuksesta tulee osa oppilaitoksen pysyvää koulutustarjontaa. Ajan myötä Arkiluotsi -toiminta tulee varmasti leviämään myös seutukunnan ulkopuolelle ja näin tehdessään edistää ikääntyvien toimintakykyä muuallakin Suomessa.

PETRA KARHULAHTI
projektiasiantuntija, kouluttaja
Aikuiskoulutuskeskus Kouvola,
Arjen tuki -hanke ESR

LISÄÄ ESIM. ARKILUOTSI-KOULUTUKSESTA: kvlakk.fi

POTILASVAHINKO-TAI EPÄKOHTAILMOITUS TEHDÄÄN ALUEHALLINTOVIRASTOON

Palvelukodin toiminnasta voi tehdä epäkohtailmoituksen silloin, kun siihen on aihetta. Se tehdään aluehallintovirastoon. Aluehallintovirasto valvoo hoivakotien toimintaa – jokaisella palvelukodilla on heidän myöntämänsä lupa. AVIt tarkastavat kaikki epäkohtailmoitukset. Asia on tärkeä etenkin nyt maakuntaudistuksen suunnitteluvaiheessa.

Liity Seniори- liikkeen jäseneksi!

senioriliike.fi

Siivousapu kirkastaa eläkeläisen päivän

Riitta Lehtosella on käynyt siivooja jo monta vuotta.

”Päätimme kimpassa muuttaman naapurin kanssa tilata itsellemme siivoojan siivousyrityksestä. Kaikki meni hyvin, kunnes sairastuin ja jouduin sairaalaan. Sairaalaan palatessa tilanne oli kokonaan muuttunut ja yhteys tuttuun siivousyritykseen katkenut”, Riitta Lehtonen kertoo.

Vakava sairaus vei Lehtosen hetkeksi pyörätuoliin. Kotona kävi kotihoitaja hoitaja kahdesti päivässä.

Kotihoidon apu oli tarpeen, mutta se ei ratkaissut siivousongelmaa. Lehtonen kysyi Kotihoidon hoitajalta, mistä hän voisi saada siivoojan. Itse hän ei toipilaina pystynyt tekemään kotona juuri mitään.

Riitta Lehtonen kertoo, että kaupungin kotihoito opasti, mistä siivousapua voi tilata. Itse pitää kuitenkin olla aktiivinen ja kysyä asiasta.

Kotihoito antoi listauksen yrityksistä, joilla on sopimus kaupungin kanssa. Listauksesta www.elias.fi Lehtonen valitsi yrityksen, jossa nimen perässä luki rec.

”Kun otin yhteyttä siivousyritykseen, niin toimihenkilö siellä kysyi heti, onko toimintakykyni niin alentunut, että saan palvelun ilman ALV:ää (joka olisi 24 % hinnassa). Vastasin, että on. Täytin lomakkeen ja asia oli selvä. Sain siis palvelun, jossa ALV on 0 %”, Lehtonen kertoo.

Siivoojan tulon Lehtonen valmista tautuu laittamalla vaatteet ja tavarat paikoilleen. Siivooja imuroi ja pesee lattiat, kylpyhuoneen, kaikki pinnat, pyyhkii pölyt yms. Kahdessa tunnissa on taas siistiä. Siivooja käy Lehtosen luona kolmen viikon välein. Kotitalousvähennys yhdessä alvittomuuden kanssa alentaa siivouksen hintaa merkittävästi.

HS

KATSO LISÄÄ: elias.fi

Kotisiivousta puoleen hintaan!

Kenellä oikeus ostaa? Miten toimia?

Asiakkaan pitää löytää kotisiivouksen myyjä, joka kuuluu yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien rekisteriin.

Puhtaassa kodissa on hyvä olla. Iän myötä pölyn ja lian perässä kiipeileminen ja kyykkiminen on työlästä tai jopa mahdotonta. Tänä päivänä aikuiset lapset eivät välttämättä ehdi varttuneiden vanhempien avuksi siivoukseen. Ostettu siivous helpottaa tilannetta. Varsinkin, kun oman kodin arjen avuksi on oikeus ostaa palveluja arvonlisäverottomasti ja lisäksi voi saada kotitalousvähennyksen. Niiden avulla syntyy siedettävän hintaista ostopalvelua!

Kotisiivoojat ovat alansa ammattilaisia. He ovat tottuneet käymään kiinni elettyyn elämänpäiriin. Päästä heidät ihan häpeilemättä, vaikka vähän törkyiseenkin kotiin. Heillä on menetelmät saada puhtaus vallitsemaan. Heiltä syntyvät puhtaat lattiat, keittiö, wc ja pesutilat sekä puhdistetut ja pölyttömät pöydät ja hyllyt.

Mitä kotisiivous maksaa?

Kotisiivouksen keskihinta koko maassa on 33 euroa tunti. Etelä-Suomessa on kalliimpaa. Palvelunmyyjien hintoja voi tutkiskella Elias-nettitorilta (elias.fi). Tuntihinta kertoo lopputuloksesta vain osan. Huomioi siis kohtuullinen tuntihinta ja taitava tekijä. Taitava tekijä näkee välittömästi millä välineillä, aineilla ja missä järjestyksessä edetä. Silloin työ joutuu. Ammattitaidosta kertovat kotisiivouksen tutkimukset tai työkokemus. Uutta on Palveluja Kotiin omavontaosajan passi. Näillä varmistetaan luetettavuutta.

Ja nyt tarkkana. Sinulla ehkä on oikeus ostaa kotiisi arjen apua puoleen hintaan. Se tarkoittaa kotitalousvähennystä hyödyntäen ja ilman arvonlisäveroa. Euroissa se merkitsee, että 33 euron hintaista palvelua ostat noin 14 euroa/tunti. Se näyttää seuraavalta:

Arvonlisäverottoman kotisiivouksen ostajalla on veronmaksajana mahdollisuus lisäksi saada kotitalousvähennystä 50 % laskutetusta työn hinnasta. Vuonna 2017 kotitalousvähennys on maksimissaan 2400 euroa/hlö/vuosi. Omavastuu on 100 euroa. Maksimi-vähennyksen saa, jos ostaa 5 000 eurolla/hlö/vuosi vähennykseen oikeuttavia palveluja. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että jos ostaa siivous- ja remonttityötä 5000 eurolla niin siitä ostaja maksaa 2600 euroa, sillä 2400 euroa saa vähennystä veroistaan. Verottajalle voi ilmoittaa kotitalousvähennyksestä heti, jolloin hyöty tulee välittömästi, tai lopullisessa verotuksessa. Kotitalousvähennyksen voi siis saada vain hän, joka maksaa veroja. Arvonlisäverottomana kodinhoitoa kuten siivousta on oikeus ostaa kaikkien, joiden toimintakyky on heikentynyt. Siitä seuraavassa tarkemmin.

Kotitalousvähennyksen saa myös työstä, joka on tehty omille tai puolison vanhemmille tai isovanhemmille ostetuista kotitalousvähennykseen oikeuttavista palveluista. Vähennyksen saa se, joka on viime kädessä maksanut laskun. Arvonlisäverottomana palvelu on henkilökohtaista, mutta lasten maksaessa palvelun, voidaan palvelusuunnitelma laatia vanhemmalle, jonka toimintakyky on heikentynyt. Siten palvelu on sosiaalipalvelua ja arvonlisäverotonta.

Kuka voi ostaa puoleen hintaan ilman arvonlisäveroa

Ja sitten se kysymys, kuka voi ostaa puoleen

hintaan? Se on kansalaisoikeus, jos arjesta selviäminen alkaa olla vaikeaa. Usein ensimmäinen avuntarve on ikkunoiden pesu, viikkosiivous, vuodevaatteiden vaihtaminen ja ehkä myös kaupassa käynti. Perustuslaissa meille jokaiselle kansalaisille on luvattu tukea. Niitä kutsutaan sosiaalipalveluiksi ja sosiaalipalveluista ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa. Kovin huonosti tiedetään, että sosiaalipalvelua voi ostaa myös kokonaan omalla rahallaan suoraan ostopalveluja myyvilta palveluntuottajilta, yrityksiltä tai järjestöiltä tms. Ja siis arvonlisäverottomien sosiaalipalvelujen ostamiseen on oikeus jokaisella suomalaisella, jos ei selviä kodissaan ilman apua jokapäiväiseen elämään kuuluvista asioista.

Arvonlisäverottomien sosiaalipalvelujen ostamiseen on oikeus jokaisella suomalaisella, jos ei selviä kodissaan ilman apua jokapäiväiseen elämään kuuluvista asioista.

palvelujen ostamiseen on oikeus jokaisella suomalaisella, jos ei selviä kodissaan ilman apua jokapäiväiseen elämään kuuluvista asioista.

Toimintakykyä voivat heikentää iän mukana tulleet krempat tai muistiongelmien ym., vammaisuus, sairaus tai toipuminen vaikkapa onnettomuudesta tai leikkauksesta ym. Toimintakyvyn heikentyminen voi olla myös esimerkiksi omaishoitajana uupumista. Toimintakyvyn alenemiseen ikä ei ole sinänsä peruste, vaan kyky selvittää arjesta.

Miten ostaa arvonlisäverottomasti?

Arvonlisäveroton palvelu ostetaan suoraan palveluja myyvältä yritykseltä tai järjestöltä. Palvelun tuottaja laskuttaa asiakkaalta arvonlisäverottoman hinnan.

Kaikki siivousyritykset eivät ole oikeutettuja myymään arvonlisäverottomasti. Asiakkaan pitää löytää kotisiivouksen myyjä, joka kuuluu yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien rekisteriin. Elias-nettitorilta (elias.fi) löytyy merkitä ”rek”, joka tarkoittaa, että yritys voi myydä arvonlisäverottomasti. Elias kokoaa valtakunnallisesti yhteen arvonlisä-verotonta kotisiivousta tuottavia palvelun myyjiä, jotta ne löytyisivät jatkossa samasta paikasta.

Eläkejärjestöt, Kuntaliitto ja Valvira ovat kannustaneet Eliasta ryhtymään rekisterinpitäjäksi ja kodin ostopalvelujen myyjät ovat aktiivisesti alkaneet ilmoittautua. Näin saadaan autettua kansalaisia löytämään arvonlisäverottomat palvelut.

Arvonlisäverottomien palvelujen ostaminen ei edellytä asiakkaalta lääkärin lausuntoa tai kunnan päätöstä. Ostaja valitsee vapaasti ostopalvelua myyvän yrityksen ja määrittelee, mitä palveluja tarvitsee. Verottomia (alv 0%) ovat esimerkiksi ateriat, siivous-, ruokaostos-, kylvytys-, kauppa-, kuljetus-, saattaja/ ulkoilu- ja portaiden lumenluontipalvelut.

Palveluyrityksen on laadittava ostopalvelujen ostajan kanssa kirjallinen palvelusopimus ja palvelusuunnitelma. Nämä kaksi lomaketta verottaja ehdottomasti vaatii tehtäväksi.

Palvelusopimuksen ja palvelusuunnitelman sekä asiakas että palveluntuottaja allekirjoittavat ja molemmille jää omat kappaleet talletettavaksi.

Palvelusopimus on normaali ostosopi-

Arvonlisäverottomien palvelujen ostaminen ei edellytä asiakkaalta lääkärin lausuntoa tai kunnan päätöstä.

ESIMERKKI:

Jos siivouksen hinta hinnastossa on esim. **33€/tunti**, niin arvonlisäverottomana hinta on **26€/tunti** (alv 0%) ja kotitalousvähennyksen (50 %) jälkeen **14€/tunti**.

mus, jossa määritellään, mitä ostetaan ja mihin hintaan sekä muita ehtoja. Arvonlisäveroton ostaminen voi olla silloin tällöin tarpeen niin vaatiessa tapahtuvaa tai se on säännöllistä. **PALVELUSUUNNITELMA on lomake, jossa palvelun ostaja kertoo, miten hänen toimintakykynsä on heikentynyt, mikä aiheuttaa hänen ongelmansa selvittää arjesta.** Sillä dokumentilla ja sen allekirjoituksella ihminen kertoo, että esimerkiksi lonkat tai polvet on leikattu eikä kykene enää kumartamaan ja siivoamaan. Samoin muistiongelma voi vaatia, että joku käy huolehtimassa arjesta asiakkaan apuna. Ne kuvataan palvelusuunnitelmassa. Suunnitelman laatimisessa läheiset voivat olla läsnä asiakkaan avuksi, jos asiakas niin haluaa. Palveluyritys tuo mukanaan lomakkeet ja tarvittaessa auttaa asiakasta täyttämään niitä, mutta asiakas kuvaa tilanteen ja tarpeet.

Ensin kannattaa kokeilla palvelua. Ei tarvitse heti tehdä jatkuvaa sopimusta. Jos tuntuu, että työ sujuu ja henkilöiden kanssa tulee mukavasti juttuun, niin sitten voidaan jo sopia, että siivous tehdään jatkuvasti tietyin väliajoin.

Järjestä tavarat ennen siivousta

Kotisiivouksen hintaan voi vaikuttaa järjestämällä ylimääräistä tavaraa pois siivouksen tieltä. Lehdet, paperit, pullot, purkit, kuivat kukat, kipot ja muuta ehkä jo aikansa palvelutta tavaraa pois. Tai jos et saa vietyä tavaraa pois, niin kokoa ne ja sovi, että siivooja kuljettaa ne ensin roskeisiin. Siivoustyön joutuisuuteen vaikuttaa myös välineiden sopivuus. Jos kodin välineet ovat hyvät, siivooja voi siivota niillä. Monet kotisiivoojat tuovat mieluummin välineet mukanaan. Kuinka vain, kunhan toimitaan puhtailla ja tehokkailla välineillä.

Mistä löytäisi siivoojan?

Kotisiivousta myyvät yritykset ja järjestöt markkinoivat palvelujaan omissa kanavissaan. Valtakunnallinen Elias-nettitori (www.elias.fi) hyväksyy sivuilleen vain sellaisia kotisiivouksen myyjiä, jotka ovat en-

ISTOCKPHOTO

nakonperintärekisterissä ja joilla on vastuuvakuutus. Kuluttaja-asiantuntijoiden, kuntien ja verottajan perustama nettipalvelu vaatii myyjiltä kaikki keskeiset tiedot, kuten hinnat. Eliaksesta löytyvät myös palveluntarjoajien yhteystiedot, ja heihin voi ottaa suoraan yhteyttä. Eliaksesta kannattaa ainakin katsoa, mitä tietoja pitäisi varmistaa ennen kuin ostaa kotisiivousta.

LISÄTIETOJA: tutkija MMM Taija Härkki, p. 0400 432 585 www.elias.fi

KIRJAT

Kriittinen näkökulma vaivaisuuteen ja siihen tarjottavaan hoivaan

AILA PIKKARAINEN, LEHTORI, TUTKIJ, THM, KM, PROJEKTI-PÄÄLLIKKÖ (T-IKKU, KELA) 18.1.2017 HOPPANIA H-K, KARSTO O, NÄRE, L, OLAKIVI A, SOINTU L, VAITTINEN T & ZECHER M 2016. HOIVAN ARVOISET. VAIVA YHTEISKUNNAN YTIMESSÄ. HELSINKI: GAUDEAMUS.

Mikä sinua vaivaa? Olisiko siitä vaivaa, jos...? Yksi asia on minua vaivannut pitkään...

Tässä tuttuja arkilausahduksia, joissa vaiva -sana on luontevasti käytössä. Sana ei ole siis kadonnut mihinkään. Miltä tämä sana sitten kuulostaa yhdistettynä vanhuuteen ja hoivapolitiikkaan? Viva -kollektiivi erilaisine hoivatutkijoineen on tarttunut vaiva ja hoiva -aiheeseen työstäen siitä yhteiskunnallisen kirjan. Kädessäni on siis teos, johon tartuin innostuneena. Maksoiko se vaivan?

Kirjan tekeminen kollektiivisesti on ollut kunnianhimoinen valinta. Tehty ratkaisu sopiikin hyvin yhteiskunnallisten ja analyttisten keskustelujen kirjaamiseen. Lukijalle kuitenkin kirjan jankkaava tyyli ja käsitekriittisyys olivat hiukan puuduttavaa luettavaa. Teksti olisi vaatinut tiivistämistä ja ydinsanoma kirkastamista. Toki tapausesimerkkien avulla saadaan melko makrotasolla kulkevaan tekstiin vaihtelua, mutta linkki näiden tyyllisesti hyvin erilaisten tekstien välillä ontuu. Tai ehkä kirjoittajat ovat halunneetkin jättää tämän linkin löytämisen lukijan vaivaksi?

Ajoittain tapausesimerkit vaikuttivat enemmän kirjoittajien todistelulta, että kyllä tässä arjen hoivasta ollaan perillä ihan oikeasti. Varsinkin kirjan ensimmäisessä puoliskossa ollaan kuitenkin arjen hoivasta jotenkin abstraktin kauna ja siitä esitetään monissa kohdin kovin yksiselitteisiä, jopa hiukan asenteellisia kuvauksia. Vanhussektorin kouluttajana ja tutkijana sekä käytännön työn kehittäjänä olen nähnyt aidosti, ettei tunnistettu ja kohdattu vaiva tai arvokas hoiva ole todellakaan kadonneet mihinkään kotihoidosta, omaishoidosta, palveluasumisesta tai pitkäaikaishoivasta puhumattakaan. Vaivaan voidaan arjessa kyllä turvautua, jolloin hoiva muodostuu kohtaamattomuudeksi.

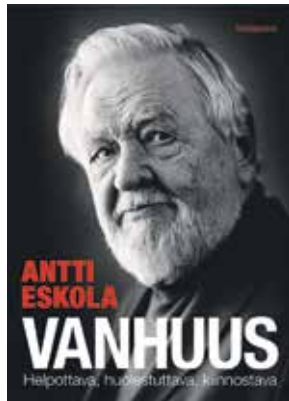
Se, että hoivapolitiikka sanoittaa ja ihannoii aktiivisuutta, ei tarkoita, etteikö myös heikoille ja vaivaisille olisi paikkaa tässä yhteiskunnassa. Aktiivisuuspuheessa on vain huo-

nosti tuotu esille se tosiasia, että joidenkin (meidän) ikääntyvässä on olemassa olevaa potentiaalia, joka tulisi saada käyttöön, hänen itsensä hyväksi ja iloksi. Aktiivisuudella ja omalla vastuulla tarkoitetaan oikeastaan sitä, ettei vanhuuteen tulisi ajalehtia. Oma vanhuutta tulisi suunnitella, ennakoita ja sanoittaa ympärillä oleville. Jos haluat asua kotona, mieti, mitä konkreettista teet joka päivä sen eteen, että voit asua kotona?

Kirjoittajat tarkastelevat hyvinvointiyhteiskuntaa menetettynä ja murenevana instituutiona, jolle ei näyttäisi olevan vaihtoehtoa – ja jos on, se on väärä vaihtoehto. Ehkä he siinä juuri asettuvatkin oman tieteellispoliittisen retoriikkansa suojaan, eivätkä pysty katsomaan nykyistä yhteiskunnallista tilannetta tuorein silmin. Jos uskaltais, sanoisin, että hyvinvointipalveluissa on julkisella sektorilla saatu elää viimeiset vuosikymmenet kuin pellossa. Ei siis ole ihme, että ollaan konkurssin partaalla. Ehkä juuri mielikuva yksityistämisen pelottaakin siksi, että nyt viimeistään on pakko katsoa omaa työtä julkisella sektorilla, tehostaa omaa tekemistä ja pyrkiä jopa markkinoimaan sitä! Kirjoittajilta olisikin toivonut todellisia mikro- ja mesotason vaihtoehtoja, sillä sivujen 212-217 ratkaisuesitykset jäävät liian abstrakteiksi makrotason teeseiksi. Vanhuksia koskevat hyvät teot nimittäin tapahtuvat mikro- ja mesotason tasolla, joka päivä tuhansissa hoivayksiköissä.

EU, OECD, laatu, hoivamarkkinat, yrittäjyys, hankintalainsäädäntö, kilpailutus, hallintokoneisto, instituutiot, byrokratia, hoitotiede, resurssit, kustannukset, säästäminen, tehokkuus ja vaikuttavuus eli näitä tuttuja käsitteitä vilisee kirja sivulta toiselle. Mutta myös tuoreita käsitteistöä kuten minuuttityrannia tai hoivaratonaaliteettiä. Tätä tuoreutta olisi kaivannut kirjaan lisää.

Kirjan lukeminen siis maksoi vaivan, sillä se antoi mahdollisuuden omia ajatuksien uudenlaiseen jäsentämiseen vanhushoivan keskeillä jatkuvasti elävänä ihmisenä, kouluttajana ja asiantuntijana. Jokaisen kirjan tuleekin jättää jälkensä lukijaan, oli se millaisen tahansa.

Vanhusten on hyvä välillä vikuroida

ESKOLA, A. 2016. VANHUUS. HELPOTTAVA, HUOLESTUTTAVA, KIINNOSTAVA. TAMPERE: VASTAPAINO. 230 S.

Antti Eskola, sosiaalipsykologian emeritusprofessori ja yhteiskuntatieteilijä on kirjoittanut lukuisia alan oppikirjoja, mutta myös uskontoa ja elämää pohdiskelevia teoksia. Hän luonnehtii itseään vanhusten puolta pitäväksi vasemmistolaiseksi ja kulttuuri-kristityksi. Antti Eskola toivoo lukijan pohtivan omaa elämäänsä ja ikääntymistä.

Eskola kuvaa kirjassaan helpotuksen tunteita hänen jäädessään eläkkeelle. Urakka on valmis. Mukana on myös huolta, pelkoa ja murhetta siitä, mitä loppuelämä tuo tullessaan. Eskola ehdottaa helpotuksen ja huolen vuorottelun yhdistämistä ja niiden ylittämistä kiinnostuksella, mitä vanhenemisessa tapahtuu. Millaisia ongelmia iän myötä syntyy ja millaisia ratkaisuja niihin voi ja joutuu kehittää. Kaikista vaivoista ja ruumiin raihaistumisesta hän sanoo saaneensa ennakkovaroituksia, mutta on viisaampaa tutkia niiden merkityksiä kuin kieltä ne tai vajota murheeseen ja ahdistukseen.

Antti Eskola kysyy ja kyseenalaistaa: tarvitseeko vanhankin ihmisen olla aina vaan aktiivinen, kehittyvä ja oppiva? Milloin suorittamisen saa lopettaa, luopua elinikäisen oppimisen velvoitteesta, aktiivisesta kansalaisuudesta, olemasta hyödyllinen kuluttaja - ja ryhtyä olemaan hoivaa, hoitoa ja kuntoutusta tarvitseva vanhus? Kirjoittaja korostaa, että kun jäljellä oleva aika lyhenee, niin voi kaikesa rauhassa keskittyä oman elämän mielekkyyden ja ihmissuhteiden pohtimiseen. Elämä on myös pitkä väsymisprosessi, joten onko meidän syytä oppia pitämään luopumista yhtä tärkeänä kuin kehitystä?

Nyt halutaan kaikkien asuvan kotonaan mahdollisimman pitkään – ja olemaan kuormittamatta yhteiskuntaa! Entäs kun ei enää selviä yksin, kokee turvattuutta ja pelkoa eikä pääse kylpyhuoneeseen saatikka ulkoilemaan vaan tarvitsee toisten ihmisten apua ympäri vuorokauden, voiko koti enää olla oikea paikka? Eskola puolustaa kärsimyksen vähentämistä ja ihmisarvoa: hyvä ja inhimillinen elämä kuuluu kaikille, myös vanhoille!

Antti Eskola kritisoi myös niitä

vanhuspalveluja, joissa kaikesta pitää maksaa erikseen. Vanhustyö ei saa olla bisnestä, jossa vaan nyhdetään rahaa. Mikään palvelupaketti ei voi korvata ihmisen muuttuvia tarpeita. Monen hoiva/hoitolaitoksen omistaa voittoa tekevä kansainvälinen yritys, joka ei maksa veroja Suomeen. Päättäjillä on vastuu siitä, miten laadukas hoiva, hoito ja kuntoutus toteutuvat. Valtiovallalla on mahdollista puuttua tähän.

Vanhuus-kirja on riemastuttavaa luettavaa: syvälliseen pohdiskeleluun kutoutuu vankkaa tutkimustietoa, oman väsyvän ja raihnaisen ruumiin tutkailua maustettuna itseironialla ja ilkkurilla huumorilla. Teos on suora, innostava ja myönteinen puheenvuoro siitä, miten vanhuudessa voi löytää merkityksellisiä ja innostavia ajatuksia: mitä elämä vielä voikaan tarjota!

SISKO SALO-CHYDENIUS

Monialainen vanhus-kuntoutus ja mielekäs päivittäinen elämä

AILA PIKKARAINEN 2016. GERONTOLOGISEN KUNTOUTUKSEN OPAS OSA II. JYVÄSKYLÄ: JAMK.

Gerontologisen kuntoutuksen käsikirjan toisessa osassa käsitellään seniori- ja vanhusväestön kuntoutusta ja kuntoutumista SOTE-uudistuksen näkökulmasta palvelupolun eri vaiheissa. Kuntoutus on vanhusten hoivaan ja hoitoon kaikissa vaiheissa integroituvaa monialaista toimintaa.

Teosta voi lukea omanaan, mutta se täydentyy aikaisemmin ilmestyneillä 1. käsikirjalla (Pikkarainen, A. 2013) ja Keski-Suomen SOTE2020 julkaisuilla (Koivisto, T. 2016, Jotta pärjäisimme paremmin; Pikkarainen, A. 2015 Monialaisen kuntoutuksen uudistamistarpeet). Käsikirja on tarkoitettu vanhuspalveluissa työskenteleville, sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille, opettajille, kehittäjille ja suunnittelijoille edistämään laadullista kuntoutusta ja auttamaan tulevaisuuden seniori- ja vanhuspalveluiden innovatiivista ja humanista kehittämistä.

Osa II esittelee seniori- ja vanhuspalvelujen arki-, koti- ja lähikuntoutuksen käsitteitä ja pohdii, miten uudenlainen kaikkien työnteekijöiden yhteistoimintatapa konkretisoituu ja juurtuu palveluketjun eri vaiheissa. Kirja tarkastelee varhaisvaiheen kuntoutusta, palvelutarpeen arviointia, kuntou-

tumista edistävää kotihoitoa, päiväkeskustoimintaa, muuttoa palvelutaloon ja kuntoutuspolun haasteita, tulevaisuutta ja kehittämistä. Lopussa on arvokas käsikirjan sanasto, pysähdyttävä ja ajatteleminen aiheita antava eettisen kuormituksen tarkistuslista – sen toivoisi päättäjienkin täyttävän ja pohtivan laadulliseen työhön tarvittavaa riittävää aikaa.

Kirjoittaja toivoo, että esitettyjen esimerkkien kautta yksittäiset työnteekijät ja kokonaiset työyhteisöt esimiehineen voivat pohtia oman työnsä uudistamis- ja kehittämistarpeita. Opas on raikasta ja paikoin railakastakin kieltä kuntoutuksen merkityksestä ja vanhustyön raadollisesta todellisuudesta. Monialaisen kuntoutuksen tulee tapahtua ikääntyneiden ihmisten päivittäisessä elämässä yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Aito asiakaslähtöisyys toteutuu vasta kun vanhuksen ja läheisten tarpeet, voimavarat ja kiinnostukset otetaan käyttöön.

Tavallinen päivittäinen elämä on täynnä tilanteita ja toimintaa, joiden avulla on mahdollista tukea ja edistää ihmisen osallisuutta ja samalla luoda edellytyksiä hyvään tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa erityisesti johdon ja työnteekijöiden toimintakulttuurin uudelleen muotoilemista, mutta myös yhteiskunnallisten rakenteiden eettisesti kestävä turvaamista – vanhusten hyvä hoito ei saa olla tuottavaa liiketoimintaa! Tämän päivän ja tulevaisuuden ikääntyneiden hyvään hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen tarvitaan kaikkia asiantuntijoita, monialaista ja monitoimijayhteistyötä, läheisiä, kokemus- ja vertais-työnteekijöitä.

SISKO SALO-CHYDENIUS

Ihmeitä tapahtuu

MARY C. NEAL. TAIVAASEEN JA TAKAISIN. BASAM BOOKS OY 2013. 214 SIVUA

Kirja herättää paljon ajatuksia ja kysymyksiä siitä, päättyykö elämä täällä maan päällä vai jatkuuko vielä sen jälkeen? Se on ikuinen kysymys, johon eri uskonnot esittävät oman tulkintansa. Aihe kiehtoo ja kauniit kuvaukset kuoleman hetkistä varmasti lohduttavat monia.

Taivaaseen ja takaisin kirjassa on lääkärin kertomus hukkumisonnettomuuden jälkeisistä hetkistä taivaassa ja kutsusta keskeneräisten asioiden vuoksi takai-

sin maan päälle.

Vakava kanoottionnettomuus tapahtui Chilessä trooppisen kauniilla Fuy-joella, jossa on 3-6 metriä korkeita vesiputouksia. Kirjoittaja juuttui veteen toisen kanootin alle, eikä saanut itseänsä irrotettua. Voimakas virta vaikeutti pelastajien työtä. Kesti aikansa kunnes hänet löydettiin jalat murskaantuneina. Elvytys onnistui. Ihmeitä tapahtui, kun yllättäen ilmestyi kylältä tuntemattomia nuoria miehiä, jotka kantoivat loukkaantuneen lääkärin viidakon läpi autotielle ja siellä odotti taas yllättäen ambulanssi. Ja aviomieskin oli ilmestynyt paikalle. Aviomies oli jäänyt pois kanoottiretkeltä selkäkipujen vuoksi.

Monien lentojen ja automatkosten jälkeen hän selviytyi kotipaikkakunnan Jackson Holen sairaalaan. Siellä alkoi toipuminen jalat kipsattuina varpaista nivusiin saakka.

Kertomus hetkistä kajakissa polvien luut murtuneena ja nivelsiteet katkenneina olivat ihmeelliset. Kirjan lääkäri kuvailee:

”Oli suuri rauha, kipuja ei ollut. Tunsin sielun nousevan taivaaseen. Vastaanottajina oli paljon tuttuja opastamassa eteenpäin kohti valkoista valoa tuloni suureen juhlaan. Kuulin maan päältä kutsun tulla takaisin. Henkiystäväni kertoivat, että aikani oli vielä maan päällä. Niin palasin jatamaan elämäni.”

EEVA SÄÄSKILAHTI

Hulttiosta suurmieheksi

TEEMU KESKISARJA
HULTTIO - MANNERHEIMIN
PAINAVA NUORUUS
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ
SILTALA 2016
250 SIVUA

Mannerheimin elämän alku ei ollut kovinkaan ihanteellinen. Sisarusarja jää oman onnensa nojaan isän livistäessä ulkomaille. Äiti kuolee ja sukulaiset auttavat kykensä ja varojensa mukaan. Sisarusarja hajoaa maailmalle. He kyllä edelleen muodostivat vahvasti toisiaan tukevan joukon.

Aina jostain löytyy kuin ihmehen kaupalla pelastus, kuten pääsy vapaaooppilaaksi Haminan kadettikouluun, jota Gustaf kylläkin kutsui myyränkoloksi. ’Mieluummin, tuhat kertaa mieluummin olen kadunlakaisijana missä h-vetin loukossa hyvänsä kuin kadettikoulussa’ kirjoittaa hän Calle

”

Luin tosi hyvän kirjan äskettäin
en nyt muista tarkkaan mikä sen nimi oli
mutta se oli sen tunnetun kirjailijan
Ei, ei hän, vähän vanhempi, mies
no, se tulee
Joka tapauksessa
se kertoi nuoresta miehestä
kaupungissa
en muista tarkkaan mikä
ja hänen siskosta ja entisestä vaimosta
ja tyttärestä
tytär oli tärkeä
miljöö oli aika rähjäinen ja harmaa
ja siinä oli hyvin kuvattu isä-poikasuhde
loppu oli myös hyvin kirjoitettu
vaikka en nyt tarkkaan muista
miten koko story meni
mutta, kuten sanottu,
se oli tosi hyvä kirja
Voin todella suositella sitä

Asta Hamnström

veljelleen Lopulta hänet potkittiin ulos koulusta.

Historioitsija Teemu Keskisarja on kirjoittanut upean Gustav Mannerheimin kasvukertomuksen pienestä pojasta suurmieheksi. Tarina kulkee sujuvasti ja vilisee mielenkiintoisia kuvaelmia tapahtuneista.

Kirjan alkusaa lukiessa joutuu välillä palauttamaan mieleen, että kyseessä on vasta nuori poika. Elämä siirtymisineen paikasta ja tilanteesta toiseen tuntuu välillä käsittämättömän koettelevalta. Kuinka tuosta kaikesta voi selvitä täysipäisenä?

Ilman vanhempien tukea ja kotia kasvaneelle nuorelle miehelle on kyllä valmis antamaan anteeksi kaikenlaista.

1900-luvun alun komennus tiedustelumatkalle Turkestaniin ja Kiinaan onnistui yli odotusten ja antoi Gustaville henkisiä voimavaroja. Tämä Aasian ratsastus taisikin olla hänen siihen astisen elämänsä parhain suoritus. Maine parani ja sotilasura otti tulta.

Kuinka Mannerheimista tuli Mannerheim? Pitkän ja kivisen tien se vaati ja varmasti jäljet näkyivät ja tuntuivat elämän loppuun asti.

Kirja vie mukanaan hyvin ja mielenkiintoisesti kirjoitetun tekstin myötä, myös Hugo Backmanssonin lyijykynäpiirroksat kadettikoulun ajoista ovat hauskoja.

Kirjassa on myös valokuvia henkilöistä matkan varrelta.

MR

Pisara ylellisyyttä tuo piristystä arkeen. Lähde nauttimaan rentouttavaa lomaa Holiday Club Saimaalle, Caribiaan tai Tampereen Kylpylään.

Nyt pääset erityisen edullisesti kylpylälomalle arkipäivinä, sunnuntaista tiistaihin. Yhdistä lomaasi kylpylän poreet, hemmotteluhoitoja ja monipuolisia aktiviteetteja.

Tarjous! Kylpyläloma 149 €/2 vrk

Sis. 2 vrk majoituksen 2 hh, aamiaiset ja kylpylän vapaan käytön.

Varaa kylpyläloma itsellesi ja läheisellesi osoitteessa holidayclub.fi tai soita 030 68 600.

Tarjouksen saat varauskoodilla: arjenriemua

Puheluiden hinnat 030-numeroihin:
lankapuh: 0,0828 €/puh + 0,07 €/min,
matkapuh: 0,0828 €/puh + 0,17 €/min.

Holiday Club

Kun suru tulee elämään

Läheisen menetys on elämän suurimpia suruja. Se vaikuttaa ihmiseen kokonaisvaltaisesti, hänen vuorovaikutussuhteisiinsa, toimintaansa ja haavoittuvuuteensa. Seuraavassa tarkastellaan surevan kohtaamista auttamistyössä.

Perinteisesti menetyksen aiheuttama suru on määritelty pitkäkestoisesti mielihäiriönä, joka voi ilmetä myös ihmisen toiminnassa. Suru ei ole sairaus, vaan luonnollinen kestoilmiö vaihteleva reaktio menetykseen. Surun on katsottu loppuvan suremalla niin, että ihminen antautuu surulle ja kohtaa menetyksen aiheuttamat vaatimukset muuttua, ajatella ja toimia toisin. Surevan on rakennettava uusi minä ja uudenlainen suhde menetettyyn.

Mari Pulkkinen (2016) sanoo väitöskirjassaan *Salattu, suoritettu ja sanaton suru: Läheisen menetys kokonaisvaltaisena kokemukseksi*, että läheisen menetyksen aiheuttama suru on yksilöllinen, kokonaisvaltainen niin ruumiissa kuin mielessä ja sosiaalisuudessa ympäristössä tapahtuva tunnereaktiota laajempi kokemus, joka kestää oman aikansa tai jatkuu ja josta ei tarvitse päästä yli tai selviytyä.

Ihmisen sosiaalinen ympäristö vaikuttaa surukokemukseen tukien, mahdollistaen, tu-

kahduttaen, rajoittaen tai ohittaen. Menetys aiheuttaa moninaisia, joskus ristiriitaisia ajatuksia ja tunteita. Tällaisia voi olla esimerkiksi suru, rakkaus, kaipaus, viha, häpeä, syyllisyys, yksinäisyys, hylätyksi tuleminen, helpotus, pelko, uhka, sanattomuus ja tunnottomuus. Voi olla, että osana psykososiaalista reaktiota ihminen eristäytyy ja vaikenee.

Menetys voi kyseenalaistaa koko elämän mielekkyyden. Ihminen jää vaille vastauksia siitä, miksi juuri hänelle kävi näin. Suru voi ilmetä masennuksena ja/tai itsetuhoisena toimintana tai selittämättömän aggressiivisena tekoina. **Claes Andersson** (2016) kuvaa, että elämä voi silloin olla kuin raskasta läähätystä, jossa ihminen raahaa kokemansa ullaan kalleksi ja yrittää kätkeä sen piiloon ajalta ja murheelta. Raastava suru voi tukahduttaa unelmat ja sammuttaa toivon hyvä-

tä tulevaisuudesta. Aikaa myöten ja riittävän tuen saanut surija voi saada takaisin elämänilonsa – mikä ei sulje pois ainakin ajoittaista surua, kaipautusta ja ikävää. Kärsivällinen ja kiireeton surukokemuksen rohkea kohtaaminen voi auttaa löytämään itsestä uusia puolia ja mahdollisuuksia, kenties avautumista avun ja tuen vastaanottamiseen, myötätunnon lisääntymiseen itseä ja muita kohtaan.

Tehokkuuden, tuottavuuden ja suorittamisen aikakautena surusta on tullut uhka, joka medikalisoituu: jos ihminen ei toivu surusta nopeasti, niin häneltä on jäänyt

mielialalääkkeet ottamatta! **Merte Mazzarella** kritisoi surun lääketieteellistämistä ja sitä, että suru on saatava mahdollisimman nopeasti pois haistaamasta

Jos ihminen ei toivu surusta nopeasti, niin häneltä on jäänyt mielialalääkkeet ottamatta!

yhteiskunnan tuottavuutta. Hän myös ehdottaa, että surevalle pitäisi leikkokukkien sijaan antaa kestävä ruukkukasvi, koska silloin osoittamme kunnioitusta sitä tosiasiaa kohtaan, että aito suru kestää kauan.

Toimijuus ja haavoittuvuus

Toimijuuden ja haavoittuvuuden pohdinta on auttamistyössä eettisesti tärkeää, koska se voi valottaa esimerkiksi sitä, miten ja miksi ihminen toimii tai ei toimi, mitä hän sillä tavoittelee tai peittää tai ohittaa tai suorittaa, mitä se mahdollistaa tai estää. Millaisia ajatuksia, merkityksiä ja tunteita toimintaan liittyy, miksi asiakas ei vaan selviydy satunnaisesti lopettaa suremista, mitä sellaisia ajatuksia, tunteita ja mielikuvia hänellä on, jotka kenties estävät tarkoituksenmukaista toimintaa? Voi olla että hän tuntee niin suurta surua, kipua, avuttomuutta, yksinäisyyttä, syyllisyyttä, häpeää yms., että hän jää ikään kuin surun raastavien ajatusten ja tunteiden saartamaksi. Silloin

vaarana on sairastua depressioon, joka koskettaa mm. tunteita, ajattelua, ruumista ja ihmissuhteita – eikä välttämättä mene ohi ilman hoitoa.

Menetys muuttaa ihmisen toimijuutta ja lisää haavoittuvuutta monella tavalla: jotkut osa-alueet voivat särkyä, murentua ja hajota – ihminen voi toipua, mutta voi olla, että kaikki ei palaudukaan. Toimijuuden tunto eli käsitys, siitä miten voi vaikuttaa omaan elämäänsä, yleensä romahtaa menetyksen yhteydessä, sen ajallinen kesto on yksilöllinen ja riippuvainen monesta seikasta, kuten ympäristön avusta ja tuesta.

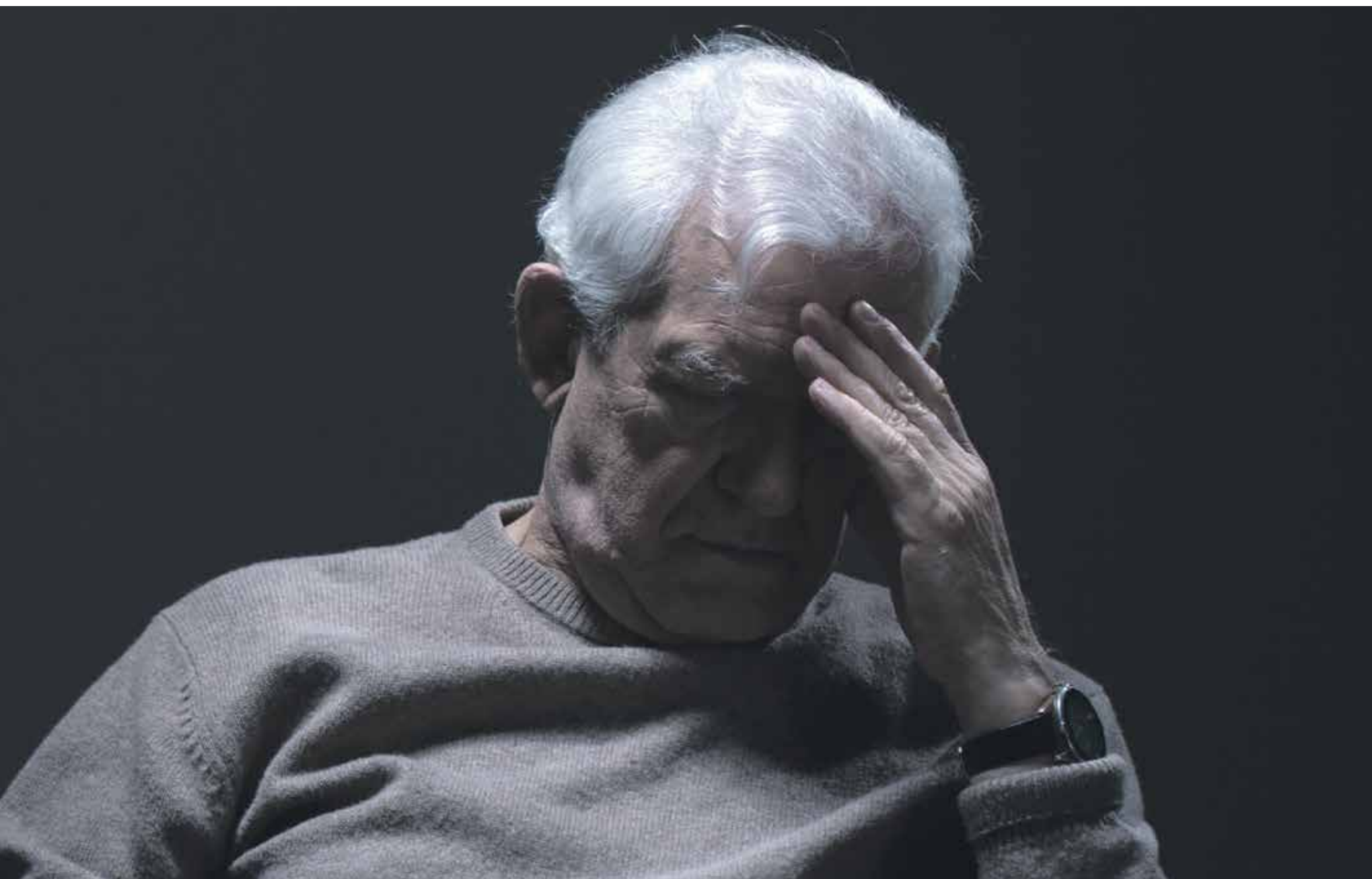
Pakonomainen puuhailu voi olla huoventavaa, mutta toiminta voi myös estää muita asioita nousemasta esiin. Useat ihmiset kuvaavat rituaalien auttaneen kannattelemaan surua ja lisänneen mukautumista ja osallisuuden kokemusta. Päivittäinen käynti haudalla tai leskimiehen laittama keltainen ruusu joka päivä vaimovainajan kuvan viereen, voivat lohduttaa ja auttaa sopeutumista.

Ihminen suuntautuu tulevaisuuteen, mutta millaisena se näyttäytyy, millaisia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia hän näkee vai onko se kenties sidottu esimerkiksi surevan lesken ilottomaan yksinäiseen osaan, päihteidenkäyttäjän identiteettiin tai masentuneen toivottomuuteen?

Toimijuus määrittyy sekä yhteiskunnallisina normeina, odotuksina, rajoituksina ja mahdollisuuksina, että yksilöllisinä ajatuksina, tunteina, odotuksina, tavoitteina ja merkityksinä esimerkiksi, mikä on sopivaa tai sopimatonta toimintaa ja osallistumista. Hyväksytäänkö esimerkiksi 60-vuotiaan lesken

Useat ihmiset kuvaavat rituaalien auttaneen kannattelemaan surua ja lisänneen mukautumista sekä osallisuuden kokemusta.

seuran hakeminen netin deittisivuilta. Ympäristö voi myös reagoida monin tavoin: auttamalla, tukemalla ja mahdollistamalla surusta tai mitätöimällä, kontrolloimalla, estämällä, ohittamalla ja kyseenalaistamalla.

Surun kohtaaminen auttamistyössä

Ammattilaiselta odotetaan aitoa, myötätuntoista läsnäoloa ja kuuntelemista. Surevan kohtaaminen kysyy voimia, vaatii levollisuutta ja kiireettömyyttä. Tämä tarkoittaa, että lähdetään liikkeelle siitä ongelmasta mikä on asiakkaan mielestä tällä hetkellä ajankohtainen – ja edetään asiakkaan määrittelemään tahtiin. Työntekijä toimii tietoisesti ja tavoitteellisesti tukemaan sellaista toimijuutta ja osallisuutta, joka on surevalle merkityksellistä. Asiakkaan mielenkiintoja ja kiinnostuksia hyödynnetään ja tuetaan, koska niiden varassa voi työstää vaikeampiakin asioita.

Ammattilainen voi kertoa omista tunteistaan, mutta niin ettei kuormita surijaa. Usein ammattilaisilta kysytään ja toivotaan ohjeita ja neuvoja toisin kuin ystäviltä ja sukulaisilta. Monet myös toivovat ammattilaisen sanoittavan menetystä, mutta tämä vaatii herkkyyttä ja aitoa kohtaamista. Joskus on parempi olla hiljaa läsnä ja saatavilla, joskus taas kertoa rehellisesti oma hämmennys ja suru. Kätellä voi aina ja katsoa silmiin, mutta halaaminen ei sovi kaikille. Fraasien ja latteuksien saatikka kovin teoreettisen tiedon lateleminen ei huojenna ketään.

Viimeaikainen psykologian tutkimus painottaa myötätuntoisen terapeutin ja dialogisen vuorovaikutussuhteen merkitystä auttamistyön keskeisenä edistäjänä.

Kanssaihmisinä kohtaamme myös surua, mutta osaammeko auttaa?

Elämän peruskysymyksissä kuten kuolemassa ja syntymässä ammattilainenkin on ihminen ja hänen tulee olla hyvä lähimmäinen. Yksi lähtökohta on pohtia etiikan kultaista ja hopeista sääntöä: toimi, kuten haluaisit, että sinua kohdellaan; ota selvää, mitä toinen toivoo. Välttämättä ei kuitenkaan tule heti mieleen kysyä surevan toiveita toimintavoista tai mikä häntä nyt auttaisi. Mikä tukee selviytymistä, vähentää kärsimystä, lohduttaa/rauhhoittaa, tuottaa voimaa ja iloa? Mitä hyvää on odotettavissa tulevaisuudessa – sisältääkö tulevaisuus vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia? Työntekijän kohtaamisen taito, myötätunto, kiireettömyys ja kyky tahdikkaasti ottaa esille myös vaikeat ja ongelmalliset asiat, on keskeistä. On tilanteita, joissa työntekijä voi vain kärsivällisesti kannatella ja jakaa surua, kun asiakas haluaa kertoa aina uudestaan ja uudestaan muistojaan menetetyistä.

SISKO SALO-CHYDENIUS

*TtM kehittämiskoordinaattori,
A-klinikkasäätiö*

**Lohduttajana toimi,
kuten haluaisit,
että sinua
kohdellaan; ota selvää,
mitä toinen toivoo.**

Lähteet: Andersson, C. 2016 Hiljaiseloa Meilahdessa. Oton elämä 2. Helsinki: WSOY.
Gilbert, P. 2015. Myötätuntoinen mieli – uusi näkökulma arjen haasteisiin. Helsinki: Basam Books.
Jyrkämä J. 2012. Toimijuus ja terveyden edistäminen. Teoksessa A Näslindh-Ylispangar. Vanhuksen terveyden, hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistäminen. Edita Publishing Oy, Helsinki, 143–152.
Kopakkala, A. 2009. Masennus. Helsinki: Edita Publishing Oy.
Mazzarella, M. 2010. Matkalla puoleen hintaan. Eläkkeellä olemisen taidosta. Helsinki: Tammi.
Myllyviita, K. 2016 Tunne tunteesi. Helsinki: Duodecim.
Mönkkönen K. 2007. Vuorovaikutus – dialoginen asiakastyö. Edita, Helsinki.
Poiijula, s. 2002. Surutyö. Helsinki: Kirjapaja Oy.
Pulkkinen, M. 2016. Salattu, suoritettu ja sanaton suru: Läheisen menetys kokonaisvaltaisena kokemuksena. Väitöskirja, Helsingin yliopisto.
Salo-Chydenius, S. Motivaatio. Teoksessa Partanen, A. & Holmberg, J. & Inkinen, M. & Kurki, M. & Salo-Chydenius, S. 2015. Päihdehoitotyö. Helsinki: SanomaPro. 131–162.
Sarvimäki A, Heimonen S, Mäki-Petäjä-Leinonen A. 2010. Vanhuus ja haavoittuvuus. Edita, Helsinki.

Setlementti asunnot

YHTEISÖJEN RAKENTAJA

Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa arjen kohtaamisia ja asukkaiden yhdessäoloa. Vuokratalojemme asukastiloissa on mahdollisuus monenlaiseen yhteiseen toimintaan.

Setlementtiasunnot Oy
Sturenkatu 11 B, 00510 Helsinki
www.setlementtiasunnot.fi
Asiakaspalvelu 010 837 5300

Virkeän vanhuuden edistäjä ja palvelujen tuottaja

Tuemme yli 60 vuotiaiden ihmisten
kotona asumista monipuolisen
toiminnan avulla

Pidämme yllä avointa kohtaamispaikkaa

Monipuolista ryhmätoimintaa

Hyvinvointitapahtumia

Retkiä lähelle ja vähän kauemmas

Hoiva- ja kotipalveluja

Omaishoitajan vapaat palvelusetelillä

Kysy lisää maksuttomasta virkistystoiminnasta
puh. 050 590 2303 Iltatupa-hanke

Kysy lisää hoiva- ja kotipalveluista
puh. 050 358 0072

Satakunnankatu 38, Tampere
www.teory.fi www.iltatupa.fi

Korsisaaren matkapaketit

Tutustu Korsisaaren tilausajo- ja
tilataksipalveluihin sekä erilaisiin
matkapaketteihin osoitteessa
www.korsisaari.fi

Ota yhteyttä myyntiimme.
Pyydä esite ja lisätietoa.

.....
Myyntipalvelun yhteystiedot:
09 878 99 050
myynti@korsisaari.fi

KORSISAARI

verkkokauppa.korsisaari.fi

Kela valmistautui muutoksiin joulukuussa väenpaljous yllätti tammikuussa

Joulukuussa ennen joulua kävin Malmin Kelassa. Oikein hämmästyin yleisötilassa tapahtuneista muutoksista.

Paikalle oli tuotu neljä tietokonetta, pari kopiokonetta ja mikä parasta: kolme nuorta naista kyseli asiakkailta, millä tavalla he voisivat auttaa.

Nuo nuoret virkailijat etsivät asiakkaille tarpeelliset lomakkeet, täyttivät niitä ja sujauttivat lomakkeet muovitaskussa yleisötilassa olevaan postilaatikkoon.

Kaikkien asiakkaiden asioita nuo nuoret naiset eivät voineet hoitaa. Yhä oli niitä, jotka istuivat penkeillä

vuoronumero kourassa ja odottivat pääsyä Kelan virkailijoiden puheille.

Odotus sujui rahallisesti. Sen keskeytti vain Kelan, ilmeisesti esimiesasemassa oleva virkailija, joka tuli pahoittelemaan, että valitettavasti näin maanantaisin meillä on tavallista enemmän jonoa. Hän sai vastauksena hämmästyneen ystävällisiä hymyjä huomaavaisuudesta. Jonoa tuskin kukaan piti liian pitkänä.

TAMMIKUUSSA menin uudelleen Malmin kelaan. Yleisötila oli tupaten täynnä kymmenistä ja kymmenistä asiakasta. Onneksi minun ei tarvinnut jonottaa, sillä halusin vain kirje kuoren, jolla voisin lähettää kelaan lääkekorvauslomakkeen. Neuvovia nuoria naisia oli vain yksi, jolta ky-

syin, missähän ne kirjekuoret ovat, kun en löytänyt niitä lokerikosta.

"Niitä ei enää ole", virkailija vastasi.

"Nyt korvaushakemuksen voi jättää paikan päällä. Jos lomakkeen lähettää postitse, niin kirjemaksu on maksettava itse."

No niin, onhan sekin säästää, mietin. Ystävällinen virkailija etsi minulle osoitteen, mihin Kelan osoitteeseen kirjeeni on lähetettävä.

Vuoden alusta toimeentulohakemuslomakkeet jätetään Kelaan. Siitä tuo mahtava väenpaljous. Perustoimeentulotuesta Kela on tehnyt lyhyen ja selkeän esitteen. Tukien saaminen kuitenkin kestää. Joulukuun puolivälissä jätetystä asumistukihakemuksesta päätös tuli vasta helmikuun puolivälissä.

HS

Valiokuntakuuleminen oli pettymys

OLIMME KIMMO KILJUSEN kanssa kutsuttuina sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokouksessa kertomassa kansalaisaloitteemme perusteluja. Valiokuntatyöskentelyhän on osa eduskunnan päätöksentekoa, jossa ryhmä kaikkien puolueiden edustajista perehtyy syvällisesti eduskunnan päätettäväksi tuleviin asioihin ja tekee niistä päätösesityksen suureen saliin päätettäväksi. Valiokunta tekee siis erittäin tärkeää työtä demokraattisessa päätöksenteossamme.

KANSALAISSALOITTEEMME osalta valiokunnan puheenjohtaja oli kuitenkin etukäteen tehnyt päätöksensä, mihin suuntaan hän haluaa johtopäätökset ohjata. Lähtökohtaisesti asetelma oli täysin absurdi. Kuultavaksi oli kutsuttu aloitteen tekijät ja kuusi asiantuntijaa, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Eläketurvakeskuksesta, Palkansaajien tutkimuslaitoksesta, Valtion taloudellinen tutkimuskeskuksesta, Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksesta ja Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry:stä.

On ollut täysin tiedossa, että kaikki em. organisaatioiden edustajat vastustavat aloitettamme, perustellen kantaansa ETK:n pitkän aikavälin

laskelmiin eli arvauksiin tulevaisuudesta. Laskelmilla on tietoisesti osoitettu, että eläkevarat joko loppuvat vuoteen 2065 mennessä tai työeläkemaksuja pitää nostaa ja siten heikentää kilpailukykyämme. Nykyiset eläkkeensaajat ovat voittajia ja tulevat häviäjiä, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ei toteudu. Nykyiset eläkeläiset ovat siis ahneita, kun eivät nöyrästi jätä tekemiään eläkesäästöjä tuleville sukupolville.

KOKOUKSEN KULUSTAHAN tuli täysi farssi. Osa asiantuntijoista kertoi samoja totuuksia mitä olivat jo kertoneet kansanedustajille useaan kertaan.

Osa taas puhui täysin asian vierestä eli valtion maksamista etuuksista, kuten takuu- ja kansaneläkkeistä, asumistuesta ja muista tulonsiirroista. Valtion maksamien sosiaaliturvien nostaminen on välttämätöntä eläkeläisköyhyyden vähentämiseksi ja niiden noston päättämisestä eduskunta voi halutessaan tehdä ilman kansalaisaloitettamme.

Kansalaisaloitteemme pyrimme työeläkeläisten köyhtymiskierteen ehkäisemiseen.

Kokoukseen oli varattu kaksi tuntia

aikaa ja se alkoi hyvin, sillä Kiljunen sai antaa 10 minuutin alustuksen aloitteemme taustoista. Seuraava reilu tunti menikin sitten muiden kutsuttujen esityksiin. Lopuksi sain viisi minuuttia aikaa puhua aloitteemme taloudellisista perusteista. Viiden minuutin kohdalla puheenjohtajan nuija jo kolahteli ja paljon jäi kertomatta. Kaikille kuultaville oli varattu 10 minuuttia mutta muiden ajanylityksiin ei reagoitu. Esitysten jälkeen valiokunnan jäsenet saivat tehdä kysymyksensä peräjälkeen ja niihin sitten vastailtiin välillä asiasta, mutta usein asian vierestä.

TODELLISTA KESKUSTELUA tällä suurella osallistujajoukolla ei saatu aikaiseksi, liekö ollut alkuperäinen tarkoituskin. Kiljuselta ja minulta jäi paljon kertomatta ja paljon hampankoloa, aika loppui kesken. Näin toimii suomalainen demokratia ja näin suhtaudutaan melkein 85 000 aloitteen allekirjoittajan tekemään aloitteeseen. Luottamukseeni eduskunnan kansanvaltaiseen ja demokraattiseen päätöksentekoon mureni entisestään.

HEIKKI RANKI

*Suomen Senioriliikkeen
hallituksen jäsen*

Suomessa 79 000 miestä on kadonnut työmarkkinoiden ulkopuolelle

Työelämän ulkopuolella on pysyvästi lähes 79 000 parhaassa työiässä olevaa miestä, todetaan EVAn selvityksessä.

Nämä 25–54-vuotiaat miehet eivät tee töitä, opiskele tai ole työkyvyttömyyseläkkeellä. Työllisyystilastoissa näistä miehistä noin 50 400 luetaan ryhmään "muut työvoiman ulkopuolella olevat".

"Kadonneet työmiehet" eivät hae töitä, mutta heitä ei kuitenkaan ole todettu työkyvyttömiksi. Lisäksi työelämän ulkopuolella on noin 28

200 työtöntä miestä, joiden paluuta työelämään ei voida pitää todennäköisenä. Heidän työllistymistään heikentää pitkittynyt työttömyys, alhainen koulutus ja vähäinen työhistoria.

"KADONNEIDEN TYÖMIESTEN" osuus on viime vuosikymmeninä kasvanut noin 7,4 prosenttiin parhaassa työiässä olevien miesten määrästä. Ilmiö on osa miesten työllisyyden kriisiä ja selittyy pitkälti rakenteellisilla syillä: vähän koulutetuille löytyy vähemmän töitä ja poikien asema koulutuksessa on tyttöjä heikompi.

Miesten työllisyysongelmien keskeisin selittäjä on kiihtyvä rakenne-

muutos. Etenkin teollisuustyöpaikkojen määrä on vähentynyt.

SURULLISTA ON, että nämä "kadonneet työmiehet" eivät kerrytä tulevaa työeläkettään. Kun he joskus siirtyvät eläkkeelle, he joutuvat turvautumaan kansaneläkkeeseen ja mahdollisesti vielä takuueläkkeeseen.

Evan selvityksen ovat tehneet **Jussi Pyykkönen** on Me-säätiön analyttikko. tutkija **Pekka Myrskylä**, **Ilkka Haavisto** on EVAn tutkimuspäällikkö, **Heikki Hiilamo** on sosiaalipolitiikan professori Helsingin yliopistossa ja **Kjell Nordstokke** -professori Osloon VID Specialized yliopistossa ja **Ulla Nord** on Me-säätiön toimitusjohtaja.

**Suomen suosituimpien solistien
OHJELMA-
PARAATI**

Konserttisalissa klo 19
Tampereen Teatterissa klo 19.30

Juhlatanssiaiset VPK:lla klo 20–24

„No, onpas ohjelmaa . . .”

Georg Malmstén	Elna Hellman
Eero Roine	Erkki Karjalainen
Toivo Gerdt	Eva Kettunen
Eugen Malmstén	Olavi Ahonen
Helkki Saari	Pertun Pirteät
Olavi Virta	Reino Hellsmaa
Henry Theel	Arvo Nyström
Pentti Viljanen	Pauli Räsänen
Armas Piispanen	Toivo Alajärvi
Raimo Rantanen	Veikko Mäkinen
Kauko Käyhkö	Folke Ahti
Valto Aulamo	Rauno Peltonen
	Niilo Tarvajärvi

Ennakkomyynti
aloitetaan Hjorth Oyn
Urheiluliikkeessä tors-
taina 13. 10. klo 9.

VPK:n liput Asemapuis-
ton Jalkinehuollosta.

TTY:n SOIITOKUNTA
TAMPEREEN TEATTERI

CUBANERA
KONSERTTISALI

ACRE KARI
VPK

ANKEITTEN SOTAVUOSIEN jälkeen Suomen kansa kaipasi kevyttä viihdettä ja sitä se myös sai erilaisista ohjelmakiertueista. Aikansa tähtiartistit ja vapaat näyttelijät muodostivat erilaisia ohjelmaryhmiä ja lähtivät kiertämään Suomen seurojentaloja. Olin itsekin jo silloin mukana viihde-elämässä ja pääsin taitelijoiden kanssa kansalaisia viihdyttämään.

HANNES ANTILA

JAA MUISTO

Lähetä kuva, joka herättää muistoja menneisyydestä. Joku mieleen jäänyt tapahtuma tai päivä. Jaa se kanssamme.

Harvinainen yhteiskuva suomalaisista "tähti"-taiteilijoista Kuopion Kaupunginhotellin edustalla 1955. Vasemmalta Tapio Rautavaara, Arvo Nyström, Kale Teuronen, Viljo Vesterinen, Eugen Malmsten, Jorma Ikävalko, Erkki Junkkarinen, Erkki Tuulikari ja Toivo Sahlström.

Vahingottomuus tuo suurimman korvauksen.

Se päivä, kun jotain sattuu jää historiaan epäonnen päivänä. Kun ihmisiltä kysytään, minkä yhden asian he omaisuudestaan pelastaisivat, moni vastaa valokuvat tai muistot, joita raha ei voi koskaan korvata.

Siksi olemme lähteneet uudelle tielle: me LähiTapiolassa korvaamme vahinkojen lisäksi vahingottomuutta.

Tiesitkö, että mitä vähemmän vahinkoja kaille asiakkaillemme sattuu, sitä vähemmän vakuutusmaksuja sinä maksat? Jo yli 20 000 suomalaista on oppinut Sankarikoulutuksesamme toimimaan tulipalon kohdatessaan, ja tänä vuonna vahvistamme suomalaisten ensiaputaitoja. Sankarikoulutustemme opettamat taidot eivät vain laske vakuutusmaksuja, ne pelastavat ihmishenkiä.

Kiitoksena asiakkaidemme esimerkillisestä toiminnasta alennamme nykyisiä koti- ja liikennevakuutusiamme 14 miljoonalla eurolla. Laskemme vuonna 2017 myös uusien koti- ja liikennevakuutusten hintoja ja säilytämme muiden vahinkovakuutustemme maksut ennallaan.

Mennyttä emme voi muuttaa, mutta meille tulevaisuus tarkoittaa sitoutumista tekoihin vahingottomuuden puolesta. Katso lisää lahitapiola.fi/elamasi.

Ehkä faktojen taakse pakeneminen ei olekaan oikea strategia suhteessa omaan ikäämme tai toisten ikään.

IKÄ ON VAIN NUMERO

– mitä se oikein tarkoittaaakaan?

Viime aikoina on totuttu to-
kaisemaan totuutena tuo
otsikon lausahdus: ikä on
vain numero. Sen perusta lepää
ajatuksessa, että koettu ikä tai ko-
kemuksemme iästä ei aina vastaa
kronologista eli kalenteri-ikääm-
me. Slogania käytetään yleensä ih-
misistä, joita pidetään ikinuorina
tai ainakin ikäistään nuorempina.

Aira Samulinia on esimerkik-
si minun muistini mukaan pidet-
ty ikäistään nuorempana jo pienen
ikuisuuden ajan. Aira täytti juuri
90 vuotta, mutta jo 30 vuotta sitten
häntä pidettiin ikäistään huomattavasti
nuorempana, koska hänellä
oli silloin nuori poikaystävä ja ehkä
siksikin, että hän opetti tanssia, jo-
ka tuolloin miellettiin nuorten har-
rastukseksi.

LIENEEKIN TÄSSÄ VAIHEESSA hy-
vä määritellä oma paikkani tässä
ikäkeskustelussa – kalenterin mu-
kaan täytän tämän lehden ilmesty-
misen aikoihin 57 vuotta. Minulla
ei siis ole omaa ikäkokemusta elä-
kkeellä olosta eikä esimerkiksi aktii-
visesta ”kolmannesta iästä”. Mi-
nun onkin vaikea kokemuksellisesti
hahmottaa, minkälaisena koen it-
seni kymmenen vuoden päästä –
tunnenko itseni ikäistäni nuorem-
maksi, vaikka varmastikin tunnen
itseni nykyistä vanhemmaksi ja toi-
mintakyvylläni heikommaksi. Vai
tunnenko?

Tämä onkin ikuinen ongelma,
koska nuoremmat ikäpolvet eivät
mitenkään voi kokemuksellisesti
ymmärtää itseään vanhempien ikä-
kokemuksia. Siksi kai ”ikä on vain
numero” –slogan on niin suositu-
tu. Sehän ikään kuin siirtää nyt niin
ajankohtaisen valinnanvapauden
idean konkreettisesti jokaiselle yksi-
lölle itselleen: olet sen ikäinen kuin
koet olevasi!

Mutta onko tämä totta? Ja mitä
totuudella tässä yhteydessä oikein

tarkoitetaan? Yksilön oma kokemus
on tietysti olennaista, sitä vastaan
on paha pullikoida. Silti monien
alojen tutkijat pyrkivät määrittele-
mään meidän ikäämme omaa ko-
kemustamme ”totuudellisemmin”.
Puhumattakaan lainsäädännöstä,
viranomaisista tai vain meille tär-
keistä ihmisistä.

OMA KOKEMUKSEMME iästämme
ei rakennu tyhjiössä eikä esimer-
kiksi edellisen sukupolven eli äi-
tiemme ja isiemme kautta, vaikka
peilaammekin vahvasti omaa ikä-
kokemustamme juuri edellisen
(perhe)sukupolven kokemuksiin ja
tulkintoihin iästä. Suurten ikäluok-
kien nykyinen ikäkokemus peilau-
tuakin enimmäkseen 1910-luvulla
syntyneiden kokemuksiin omasta
eläkeiästään. Ero on valtava, katsoo
sitä melkein mistä näkökulmasta
tahansa.

Toinen suosittu vertailukoh-
ta ovat tietysti omanikäiset, joista
saamme tietoa sekä kokemustem-
me että tilastojen kautta. Sairaalassa
työskentelevä fysioterapeutittyt-
remme tuli tässä päivä-
nä muutamana vierai-
lulle ja ihmetteli, miten
”hirveän huonossa kun-
nossa osa teidän ikäisist-
änne oikein on!” Näin-
hän mekin arjessamme
jatkuvasti kalkyloimme ikätove-
riemme ikää ja toimintakykyä.

MUTTA IKÄ ON MYÖS numero, ja
vahvasti onkin. Ajatelkaapa vaikka
vain eläkelainsäädäntöä, jossa pää-
kriteeri on tietenkin kalenteri-ikä,
koska sitä pidetään oikeudenmu-
kaisimpana lähtökohtana etuuksi-
en saamiselle, vaikka hyvin tiedäm-
me, että esimerkiksi 65-vuotiaiden
toimintakyky vaihtelee erittäin pal-
jon iästä riippumattomista tekijöis-
tä johtuen. ”Keskimääräistä ihmis-
tä” ei olekaan, mutta silti meillä on

myös sellaisia etuuksia, jotka poh-
jautuvat jo eri ikäluokkien eliniän
(keskimääräiseen) odotteeseenkin.

On tietenkin selvää, että etuuksia
määriteltessä ei voida ottaa huo-
mioon jokaisen yksilön lähtökohtia
tai aiempaa elämää: geenit, varhais-
lapsuuden olosuhteet, koulutuksen
määrä ja laatu, työelämän raskaus
tai mielekkäisyys, perhetragediat, sai-
raudet, tapaturmat jne. vaikuttavat
kaikki suuresti siihen, minkälainen
toimintakyky meillä on vaikkapa
eläkkeelle siirryttäessä. Silti näitä
ei juuri huomioida eläkeikää mää-
ritettäessä elleivät ne ole vakavasti
vaikuttaneet toimintakykyyn. Kai-
ken lisäksi voidaan sanoa, että jo-
kainen ihminen on toki vastuussa
oman elämänsä valinnoista ja esi-
merkiksi elämäntavastaan.

KRONOLOGINEN IKÄ on tässä mie-
lessä selkeä ja yhdenmukainen pe-
riaate etuuksien ja velvollisuuksien
määrittämiseksi, vaikka yksilöta-
solla saman ikäisten joukosta löytyy
monenlaisia ihmiskohtaloita. Joita-
kin etuuksia onkin määritelty nyky-
ään toimintakyvyn
eikä vain iän perus-
teella.

Aiempiin suku-
polviin ja omaan
ikäluokkaan vertaa-
minen sekä monen-
moiset lainsäädännöllä määrätty
ikäen perustuvat säädökset luovat
raamit, joissa voimme kokea ja tul-
kita oman ikämme. Yhä vaikeam-
pi on kuitenkin sanoa vaikkapa sitä
”mikä kuuluu tähän ikään”, jos pu-
hutaan esimerkiksi 70-vuotiaasta
suomalaisesta.

Seitsemänkymppinen on elä-
nyt nuoruuden, jossa rokki soi, sek-
si oli vapaata ja poliittinen ajattelu
muutenkin liberaalia, jos sitä vertaa
vanhempiin ja moniin nuorempiin
kin ikäluokkiin. Kaikki saman ikäis-
et eivät tietenkään olleet mukana

Beatlesin tai Rollareiden keikoilla
eivätkä diganneet tuota elämänta-
paa ja osa ”vanhoista hipeistäkin”
on muuttanut mielipiteitään.

Ikä on siis vahvasti numero, jo-
ka sitoo meistä jokaisen syntymä-
vuoteemme. Virallisessa Suomes-
sa emme pääse irti kronologisesta
iästämme, vaikka haluaisimmekin.
Mutta ikä on myös kokemus iäs-
tä, jota numerot eivät määritä. Jo-
ku tuntee itsensä ikäistään nuorem-
maksi, toinen vanhemmaksi.

Se saattaa aiheuttaa ristiriitai-
sia tunteita nykyisille eläkeikäi-
sille, varsinkin suurten ikäluokkien
edustajille. Meille nuoremmille
ikääntyminen näyttäytyy jo mo-
nimuotoisempaan, ikäkautena, jos-
sa ihmiset tekevät todella erilaisia
ratkaisuja elämänsä suhteen.

VÄITETÄÄN, ETTÄ elämme ”to-
tuuden jälkeistä aikaa”. Itse en us-
ko väitteeseen, sillä ainahan meillä
on ollut mahdollisuus rakentaa fak-
tojen pohjalta erilaisia ja silti tosia
tulkintoja eri aiheista. Eri tieteen-
alat tai eri poliittiset aatteet ovat
esimerkkejä siitä, miten sama to-
dellisuus nähdään eri tavoin ilman,
että joku olisi todempi kuin toi-
nen. Jopa luonnontieteelliset faktat
näyttävät erilaisilta, kun niitä kat-
soo eri teorioista käsin.

Ikä on ollut tässä kirjoitukses-
sa se samana pysynyt fakta, mut-
ta sen voi tosiaan tulkita hyvin eri
tavoin ilman, että joku niistä olisi
vain ”vaihtoehtoinen totuus”. Kro-
nologinen ikä on samalla tapaa tot-
ta kuin faktuaalisesti todettu ilmas-
ton lämpeneminen. Lämpenemisen

syistä voidaan esittää erilaisia teo-
rioita, koska siihen vaikuttavat niin
monimutkaiset tekijät.

IKÄÄNTYMISEN SYISTÄKÄÄN ei ole
täyttä varmuutta emmekä tiedä
tarkkaan, miten esimerkiksi omat
elämäntapamme vaikuttavat toi-
mintakykyymme, saati kokemuk-
seemme omasta iästämme. Väes-
tötasolla tiedämme toki paljonkin
mm. elintapojen vaikutuksista,
mutta yksilötasolla samat lainalai-
suudet eivät päde yksi yhteen.

Selvää siis on, että yhden totuu-
den maailma on haavoittuva myös
tässä ikäasiassa. Ehkä faktojen taak-
se pakeneminen ei olekaan oikea
strategia suhteessa omaan ikäämme
tai toisten ikään. Parempi olisi yrit-
tää ymmärtää, mistä eri käsitysem-
me syntyvät. Ja vielä parempi olisi
toimia niin, että ottaisimme huo-
mioon aidosti erilaiset kokemukset
vaikkapa juuri ikäkäsitteestä.

Siihen kai viittaa tuo suosittu sa-
nontakin: ikä on vain numero. Fakta
muuten on, että ikä ei ole numero.
Sehän on sana...

ARTO TIIHONEN

*tietokirjailija ja tiedetoimittaja,
Suomen Senioriliikkeen
hallituksen jäsen*

Lähteitä: Saarenheimo, M. (2014, toim.) Ikäpolvien taju – elämäntietä ja ikäpolvet muuttu-
vassa maailmassa. Tekijät Saarenheimo, M.; Pietilä, M.; Tiihonen, A.; Pohjolainen, P.; Maunun-
aho, S.; Rantakari, S.; Aarninsalo, L. Vanhustyön keskusliitto, Helsinki. ([http://www.vtkl.fi/
document/1/1396/7b37447/ikapolvien_taju.pdf](http://www.vtkl.fi/document/1/1396/7b37447/ikapolvien_taju.pdf))
Tiihonen, Arto (2014) Kokemuksellinen toimintakyky ja ikäihmisten voimaannuttaminen.
Teoksessa Pohjolainen, Pertti (2014, toim.) Toimintakyvyn arviointi ja tukeminen 2. Laato-oh-
jelman loppuraportti. Ikäinstituutti, Oraita 1/2014, Helsinki, 76-90. ([http://www.ikainstituutti.
fi/content/uploads/2016/08/Oraita_1-2014-pdf.pdf](http://www.ikainstituutti.fi/content/uploads/2016/08/Oraita_1-2014-pdf.pdf))

MENOVINKKEJÄ

LEFFAAN!

ISÄNI TONI ERDMANN
YLLÄTTÄÄ KEPPOSILLA

Maren Aden ohjaama ja käsikirjoittama Isäni Toni Erdmann palkittiin keuhalla Cannesissa FIPRESCI:n palkinnolla. Se on valittu parhaaksi eurooppalaiseksi elokuvaksi 2016.

Elokuva on hauska ja vakava. Se kuvaa erinomaisesti nykyajan työelämää, jossa nuoret aikuiset joutuvat joka päivä todistamaan ammattitaitoaan. Työ nielee kaiken – ajan, ihmissuhteet ja perheen, usein myös mahdollisuuden asua kotimaassa. Lomallakaan tytär ei voi irrottautua työstä, yhteenkään puheluun hän ei voi olla vastaamatta. Isä Toni Erdmann huolestuu tyttärestään, joka on uupumuksen partaalla kamppaileva uranainen.

Isä matkustaa katsomaan tyttärtään Romanian Bukarestiin. Hän keksii mainion keinon puuttua tilanteeseen. Hän ottaa käyttöönsä teatteriharrastuksestaan tutun keppostelijan roolin ja yllättää tyttärensä tyttären työympäristössä. Keppostelija menee täydestä ja tytär katsoo vierestä, kun isä luo suhteita tyttären työtovereihin.

Elokuvan jälkeen mietin, miten tärkeää kaikenlainen hassuttelu on. Miten ympäristöään voi naurattaa ja jos ei naurattaa, niin ainakin saada ihmiset hymyilemään.

TOIVON TUOLLA PUOLEN
TARTTUU PAKOLAISKRIISIIN

Aki Kaurismäen elokuva Toivon tuolla puolen on tuttua kaurismäkeläistä tyyliä, jossa siirrytään ajassa taaksepäin. Elokuvassa ei ole kännyköitä ja autotkin ovat 1950-luvulta. Tuskin sellaisia Sakari Kuosmasen kaltaisia paitakauppiaitakaan on enää tänä päivänä. Juuri siksi elokuvasta nauttii niin paljon. Se ruokkii nostalgiaa.

Elokuvan aihe koskettaa kuitenkin tätä päivää. **Simon Hussein Al-Bazoon** onnistuu roolissaan syyrialaisena pakolaisena. Kodin vaihtuminen pakolaishuoneeseen koskettaa, mutta tuskin voi täysin kuvata sitä tuskaa, jonka se aiheuttaa. Onneksi elokuvassa on hyviä ihmisiä, jotka ovat valmiita auttamaan.

Elokuvassa on Suomen tunnetuimpia näyttelijöitä **Ilkka Koivulasta**, **Hannu-Pekka Björkmanista** ja **Tommi Korpelasta** **Elina Knihtilään** ja Kaurismäen luottonäyttelijä **Kati Outiseen**.

TÄÄLTÄ TULLAAN!

**Naistaiteilijat modernin murroksessa
Tampereen taidemuseossa 18.2. – 28.5.2017**

Näyttely Täältä tullaan! kysyy, miksi emme tunne 1900-luvun alkupuolen naistaiteilijoita kuin muutamia harvoja kuten **Helene Schjerfbeckin**, **Ellen Thesleffin**, **Ester Heleniuksen** ja **Sigrid Schaumanin**? Taideopiskelijoista kuitenkin edelleen suuri osa oli naisia. Mikä oli se "musta aukko", johon he katosivat ja miksi?

Greta Hällfors-Sipilä: Halle pelaa shakkia Wreden kanssa, 1922

JUHLAVUONNA

RUOKA-KALEVALA

• Mitä ruokapöydissämme syödään? Mistä siellä puhutaan? Suomalaisten jakamat ruokatarinat ja -muistot kootaan Ruoka-Kalevalaksi S-ryhmän, Marttaliiton ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteistyönä. Tavoitteena on kerätä 100 000 tarinaa, jotka taltioidaan SKS:n arkistoon. Valitut tarinat pääsevät myös mukaan SKS:n toimittamaan Ruoka-Kalevala-kirjaan.

ruokakalevala.fi

DIE KALEWAINEN
IN POCJOLA

• Turun musiikkijuhlasäätiö ja Turun filharmoninen orkesteri juhlistavat Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuotta tuottamalla maailman ensimmäisen Kalevala-aiheisen oopperan Die Kalewainen in Pochjola. 127 vuotta sitten Turussa työskennelleen saksalaisen kapellimestari Karl Müller-Berghausin (1829-1907) haaveena oli luoda pohjaa suomalaiselle oopperataiteelle säveltämällä suuren mittaluokan sankariooppera, joka perustuisi kansalliseepos Kalevalaan. Tämä on suurisuuntaisin 1800-luvulla Suomessa sävelletty teos, eikä sitä kyetty aikanaan esittämään.

kalewainen.fi

ITSENÄISYYDEN
POLKU

• Itsenäisyyden polku on sarja eri paikkakunnilla tarjottavia kävelykierroksia, jotka tarjoavat erilaisia näkökulmia satavuotiaan Suomen kohtalonhetkiin. Matkailuoppaat eri puolilla Suomea kantavat kortensa itsenäisyyden juhlavuoden kekoon ja elävöittävät historiaa tarjoamalla kävelykierroksia, joilla kerrotaan näistä tosiasioista ja tarinoista. Kierrokset ovat ilmaisia.

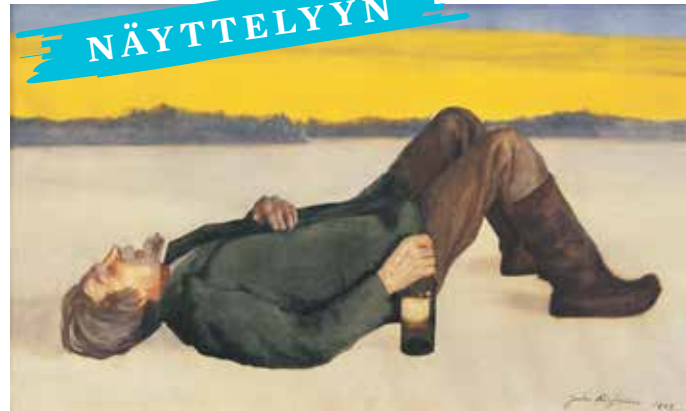
suomenopasliitto.fi

JÄÄKÄRIN MUISTELMAT

• 100-vuotiaan itsenäisen Suomen juhlavuoden kunniaksi julkaistaan autenttinen dokumentti Suomen itsenäistymisen vaiheista. Jääkäripataljoona 27:n rivimiehen päiväkirja on alunperin julkaistu pienenä omakustannepainoksena jo 2005, mutta nyt se saatetaan Suomen historiasta kiinnostuneiden saataville verkon välityksellä. Päiväkirja kattaa ajanjakson jääkäri-värväyksestä syksyllä 1915 Tampereen taisteluihin keuhalla 1918. Se tuo esiin rivisotilaan arjen ja ajatukset historian käännevaiheissa – tilanteissa, joissa yksilöt ottivat suuria henkilökohtaisia riskejä lähes olemattoman tiedonkulun varassa.

suomifinland100.fi/project/jaakarini-muistelmat/

NÄYTTELYYN

JUHO RISSASEN KOSKETTAVIA
TÖITÄ DIDRICHSENIN MUSEOSSA

Juho Rissanen on sukupolvensa suomalaisimmaksi taidelijaksi nimitetty kansankuvaaja.

Didrichsenin taidemuseon näyttelyn pääosassa on teos Lapsuuden muisto. Suurikokoinen vesiväriyö ostettiin Budapestin taidemuseoon vuonna 1906 Unkarissa olleesta Suomen taiteen näyttelystä. Teos on ollut Suomessa vain kaksi kertaa aikaisemmin vuosina 1935 ja 1998.

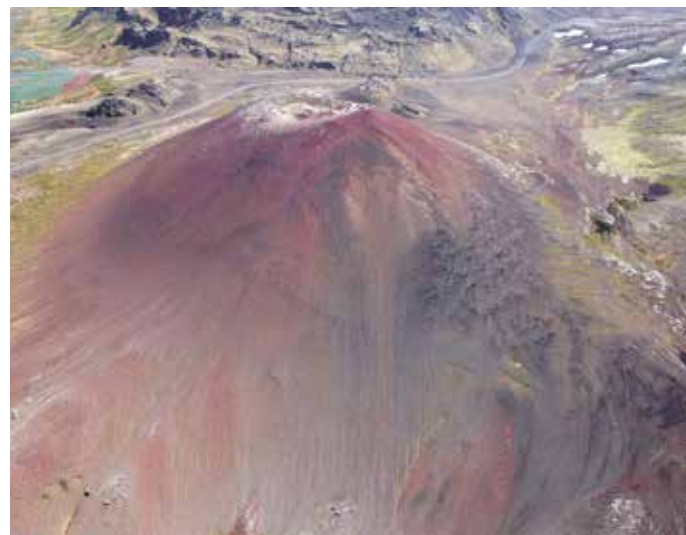
Juho oli kymmenvuotias isän kuollessa. Opiskelut loppuivat siihen, koska hänestä tuli perheen elättäjä. Hän oli vaatimattomista oloista, teki sekalaisia töitä. Innostui myöhemmin taiteesta, opettajina tunnettuja taidelijoita Helene Schjerfbeck, Victor Westerholm ja Ilja Repin. Hänestä tuli kosmopoliitti, joka puhui kuutta kieltä ja asui ulkomailla Tanskassa, Ranskassa ja Yhdysvalloissa.

Isän kuolemasta kertova teos Lapsuuden muisto on maalattu taidelijauran alussa 30-vuotiaana. Taustalla on tuskainen muisto isän paleltuessa kuoliaaksi järven jäälle. Etualalla on karvalakkinen Juho sormi suussa, vieressä äiti lohduttaa sisarta. Ripustuksessa Lapsuuden muiston vasemmalla puolella on Isän kuolema ja oikealla puolella on Äidin ja pojan kuvaus.

Rissanen oli erityisesti piirtäjä. Henkilöhahmot olivat liikkumattomia, usein sivusta kuvattuina. Viiva on veistoksellinen, ääriviivat korostetut.

Näyttely on avoinna Didrichsenin taidemuseossa 28.5.2017 saakka.

EEVA SÄÄSKILAHTI

OLAFUR ELIASSEIN
VALOKUVATAIDETTA EMMASSA

Tanskalais-islantilainen Olafur Eliasson on maailman tunnetuimpia nykytaiteilijoita. Hän työskentelee taiteen eri alueilla: valokuvaus, maalaus, installaatiot ja filmi. Hän tutkii luonnon ja ihmisen välistä suhdetta. Espoon modernin taiteen museo Emmassa on nähtävillä kolme laajaa Islannissa kuvattua valokuvasarjaa, jotka kertovat karusta luonnosta, tulivuorten kraattereista, kuumista lähteistä, laavasta ja vanhasta rakennuskannasta.

Mielenkiintoisen näyttelyn päätyö on Saastamoisen säätien hankkima Pentagonal mirror tunnel. Viisi pyöreää peiliä on aseteltu siten, että määrätystä kulmasta katsoja näkee itsensä "tunnelissa". Idea liittyy kiinalaiseen ja japanilaiseen puutarhaan, jossa taustan maisema liittyy kokonaisuuteen. Peileistä katsoja voi nähdä Tapiolan metsämaiseman yhdessä itsensä kanssa. Vaikuttava kokemus.

Eliassonin Berliinin-studio työllistää noin yhdeksänkymmentä eri taustaista henkilöä. Näyttely on avoinna Emmassa 21.5.2017 saakka.

EEVA SÄÄSKILAHTI

Onko kotihoito halvinta kunnille?

–selvitys kustannuksista kertoo toista

Kustannusten hillitsemiseksi vanhuspalvelujen painopistettä on siirretty laitoshoidosta (terveyskeskus ja vanhainkoti) kotihoitoon. Niille ikääntyneille, esimerkiksi muistisairaille, jotka eivät enää selviä kotona, tarjotaan kunnissa tehostettua palveluasumista. Kun kotona asuvien toimintakyky ajan myötä heikkenee, kunta järjestää heille erilaisia tukipalveluja. Myös omaisia kannustetaan ryhtymään omaishoitajiksi.

Laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen – syntykö säästöjä?
Laitoshoidon alajajossa vanhainkotihoitoa

on korvattu tehostetulla palveluasumisella ja kunnissa on oltu hyvillään, jos säästöjä on syntynyt. Säästöt ovat muodostuneet lähinnä valtion vastuulle siirtyneistä asumis- ja lääkekustannuksista ja tehostetun palveluasumisen pienemmistä henkilöstökustannuksista. Asumis- ja lääkekustannukset eivät siis ole hävinneet, mutta maksaja on vaihtunut. Palvelutason heikennys puolestaan on koitunut asiakkaille.

Laitoshoidosta perittävissä maksuissa asiakkaan varallisuutta ei huomioida toisin kuin tehostetussa palveluasumisessa, jossa asiakkaat maksavat palveluistaan enemmän kuin

laitoshoidossa ja joutuvat tarvittaessa käyttämään maksuihin omaa tai puolisonsa varallisuutta.

Onko tässä nyt käymässä niin, että kaiken työn ja vaivan jälkeen on saatu aikaan vain näennäisiä säästöjä, kun maksuja on siirretty yhtäällä valtion toisaalla palvelujen käyttäjien kontrolle ja lopputuloksena vielä palvelujen tasokin on laskenut?

Kotihoito ei ole aina halvin hoitomuoto edes kunnalle

Kotona asuvien vanhusten määrän kasvu on lisännyt palvelutarvetta. Samalla paljon hoitoa kotiin saavien asiakkaiden määrä on kasvanut. Lisätarpeeseen on vastattu tehostamalla hoitoa lisäämällä työntekijöitä.

Kotihoidon on uskottu olevan aina halvin hoitomuoto, mutta esimerkiksi Tampereella tehostetun palveluasumisen kustannustaso saavutettiin tehdyn selvityksen mukaan (Lumio, 2015) kotihoidossa jo lähes yhdellä päivittäisellä hoitokäynnillä. Vanhainkotihoitoon kustannus ylitettiin, kun hoitokäyntejä oli kaksi. Pitkäaikaisen sairaalahoidon kustannustaso saavutettiin noin kolmella päivittäisellä käynnillä.

Kustannusten nousuun vaikutti oleellisesti se, että kotihoidossa olevat vanhukset joutuivat usein turvautumaan sairaalahoidon. Lyhytaikaisten sairaalajaksojen määrä yli 65-vuotiaiden kohdalla olikin lisääntynyt lähes 20 prosentin vuosivauhdilla. Kotihoidon asiakkaat käyttivät lyhytaikaisen sairaalahoidon palveluja viisi kertaa enemmän kuin ympärivuorokautisen hoidon asiakkaat. Kun kotihoidon hoitokäyntien kustannuksiin lisättiin sairaalajaksojen kustannukset ja omalääkäri-, matka- ym. muut hoitomuodon aiheuttamat keskimääräiset kustannukset, havaittiin, että noin 25 prosentilla kotihoidon asiakkaista kustannusten taso ylitti tehostetun palveluasumisen kustannustason jopa kaksinkertaisesti.

Mikäli kaikki kotihoitoon liittyvät kustannuserät otetaan huomioon, kotihoito ei ollut kunnan nettokustannusten kannalta – nykyisellä tavalla toteutettuna ja nykyisellä asia-

kasrakenteella – edes tehostettua palveluasumista edullisempi hoitomuoto.

Mitä pitäisi tehdä toisin?

Tehdyn selvityksen johtopäätöksissä suositeltiin arvioimaan uudelleen kotihoidon taroituksenmukaisuutta, jos/kun se on ympärivuorokautista hoitoa kalliimpaa. Niinikään todettiin, että tarkasteluun tulee nostaa myös nykyiset, kotona toteutettavan hoidon toimintatavat sekä yhteistyöverkoston toimivuus ja käyttö.

On tärkeää, että keskitytään luomaan palvelut, jotka vastaavat vanhusten tarpeita. Toisin sanoen varoitettiin kaavamaisesta toiminnasta ja vanhoissa käytännöissä pitäytymisestä. On myös varottava, ettei palveluja tarjota enempää kuin asiakas/perhe tarvitsee, vaikka siihen olisi resursseja ja hyvät toimintamallit.

Erityisen suuri huoli nousi niistä ikääntyneistä, joille kotihoidon palvelut eivät riitä. Tällä hetkellä he turvautuvat päivystyspalveluihin eli soittavat hätäpuhelimeen, jos kykenevät. Silti jokainen yö ja viikonloppu herättää heissä ja heidän läheisissään pelkoa.

Vanhusten ja omaisten kuuleminen tuo hyviä ratkaisuja

Arvioitaessa kotihoidon palvelutarvetta ja omaishoidon osuutta siinä, on syytä selvittää ensin asiakkaan ja hänen perheensä kanssa, miten he ovat tähän mennessä selviytyneet. Palvelusuunnitelman rakentaminen perheen voimavarojen pohjalta on todennäköisesti aktiivisempi lähestymistapa kuin hoidettavan toimintakykyvajeisiin pohjautuva suunnitelma ja asiakkaan sijoittaminen kiireesti valmiisiin omaishoidon tukiluokkiin.

Puutteisiin rakentuva palvelusuunnitelma saattaa jopa passivoida asiakkaat ja omaiset odottamaan ulkopuolelta tulevaa valmista palvelupakettia ja pahimmassa tapauksessa vertailemaan toinen toistensa saamia palveluja samassa maksuluokassa. Perheiden osallistaminen suunnitteluun ja toteutukseen sen sijaan johtaa yleensä inhimillisempään ja taloudellisempaan lopputulokseen.

Kotona asumisen kestolle ei ole syytä asettaa liian korkeita tavoitteita, jotta omaiset uskaltavat ottaa hoitovastuuta. Ympärivuorokautisen hoidon tarpeen siirtyminen myöhemmäksi jo muutamalla kuukaudellakin merkitsee isoa rahallista säästöä.

Huolenpito omaishoitajien jaksamisesta on tärkeää. Omaishoitajien työtä kannattaa tukea jo siinä vaiheessa, kun hoidettavan hoidon sitovuus on vähäistä. Lainsäädäntö ei sitä estä. Kunta vastaa siitä, että omaishoitajat perehdytetään tehtävänsä, mutta heitä kannattaa ohjata ottamaan yhteyttä myös lähimpään omaishoitajajyhdistykseen, josta he saavat vertaistukea.

Asiakkaita pitää siis opetella kuulemaan enemmän ja osallistamaan omaan hoitoonsa. Huomiota kannattaa kiinnittää myös tapaan toimia. Hauras vanhus ja huolestuneet omaiset kaipaavat tuen lisäksi empatiaa – tunnetta ja tietoa siitä, että he ovat turvassa.

HANNA VESALA

Suomen Senioriliikkeen hallituksen jäsen

Lähteet:

Lumio J. 2015. Laitoksesta kotiin – syntykö säästöjä? Tampereen palvelujärjestelmä valtakunnallisessa tarkastelussa. Sitran selvityksiä 94.
<https://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksi%C3%A4-sarja/Selvityksia94.pdf>
Laki omaishoidon tuesta (2.12.2005/937, 5 §)

Liiku turvallisemmin kotona!

KOTIHISSI

helpottaa elämää ja mahdollistaa turvallisen kotona asumisen!

- Porras- ja pystyhissit
- Lyhyet toimitusajat
- Kotitalousvähennys hyödynnettävissä

Ota yhteyttä – kerromme mielellämme lisää!

Puh. 020 743 2010
Hissipörssi Yhtiöt Oy

www.hissiporssi.fi

Kollektiivinen vanhusten heitteillejättö

Ennen tutkijaksi siirtymistä toimin hoitajana tehostetun palveluasumisen yksiköissä. Eräässä yksityissektorin palvelutalossa oli tapana, että yhdeksän muistisairaana asukkaan ryhmäkodissa oli aamuisin ja iltaisin yksi hoitaja, yöllä yhdellä hoitajalla oli vastuullaan useampi ryhmäkoti.

Erään julkisen palveluntuottajan talossa iltavuoroissa on tänäkin päivänä yleensä kaksi hoitajaa viittätoista varsin huonokuntoista asukasta kohti. Tällainen hoitajamitoitus on absurdi ja mahdoton hyvän hoidon näkökulmalta. Asukkaat eivät yksinkertaisesti voi tulla kohdatuiksi yksilöinä ja hoitajan moraalinen stressi käy lopulta sietämättömäksi.

Moraalisella stressillä tarkoitetaan hoitajan tietämystä siitä, että hänelle ei anneta minäkäänlaista mahdollisuutta tehdä hoitotyötä asiakkaiden ihmisarvoa kunnioittavalla tavalla. Pahimmillaan törmäsin käytäntöihin, joilla hoitajien ja hoidettavien intressit laitettiin työnantajan toimesta vastakkain. Mainitsemassani yksityissektorin paikkaesimerkiksi hoitajille sanottiin, että mitä vähemmän te kulutat käsipyyhkeitä, sitä enemmän tulee rahaa hoitajien virkistysrahoon. Tällainen toiminta on niin vasten-

mielistä, että en oikein pysty sitä edes sanoiksi pukemaan.

Tilanteeseen syllisiä olemme viime kädessä sinä ja minä. Me olemme yhteiskuntana hyväksymässä sellaisen ajatuksen, että vanhustenhoito on meille liian suuri menoerä. Me olemme ostaneet poliitikkojen ja virkamiesten tarjoileman näemyksen, että vanhustenhoidon menojen kasvua on leikattava siitä huolimatta, että suurten ikäluokkien avuntarve kasvaa pian merkittävästi.

Me olemme antaneet alasajaa laitoshoitopaikat ja olemme suostuneet siihen, että kotiinsa saa jättää todella huonokuntoisia ihmisiä, koska se on mielletty ympärivuorokautista hoitoa edullisemmaksi (jota se ei edes välttämättä ole). Me olemme hyväksyneet sen, ettei lakiin kirjattu 0,7 henkilöstömitoitusta ympärivuorokautisen hoidon paikkoihin, joten meille on jo nyt esitetty mitoitussuositusten laskua nykyisestä vielä alaspäin.

Meidän silmiemme edessä on käymässä niin, että hoitotyön arvostus laskee eikä alalle välttämättä enää päädy sopivimpia ihmisiä, koska me hyväksymme aliresursoinnin kautta hoitajien huonot työskentelyolosuhteet. Me olemme hyväk-

syneet ajatuksen, että kansalaisista vanhimpia ja haavoittuvimpia kohdellaan menoeränä, josta voi tinkiä.

Minä ymmärrän, että jollain tavalla suurten ikäluokkien ikääntymisen mukanaan tuomaan hoitomenojen kasvuun pitää varautua. Keinojen valinta on kuitenkin arvokysymys. Jos asiaa lähestytään vain taloudelliselta näkökannalta, nykyinen leikkaus- ja säästölinja on perusteltu. Jos asiaa lähestytään inhimillisyyden, solidaarisuuden ja sosiaalisen kestävyysnäkökannalta, leikkauslinja on kestävä. En minä halua ostaa omaa parempaa tulevaisuuttani uhraamalla vanhempini sukupolven arvokkaan vanhuuden. Haluan, että ensin pidetään heikoimmista huolta ja sitten katsotaan, mihin yhteiset varat riittävät.

Hyvä omatunto on öisin erinomainen päänalunen, vaikka joutuisinkin tinkimään omastani. Sen hyväksyminen, että meillä ei ole varaa hoitaa vanhoja ihmisiä parhaalla mahdollisella tavalla, ei ole mitään muuta kuin kollektiivinen heitteillejättö.

Olemmeko me nyt ihan oikeasti kansakuntana uhraamassa yhden sukupolven arvokkaan vanhuuden talouskasvun alttarille? Ketkä uhraamme seuraavaksi? Saatamme päätyä moraaliimme suhteen sellai-

selle kaltevalle pinnalle, jonka loppulaisuus on silkkaa totalitarismia. Muistetaan, että yhteiskunta kulkee eteenpäin sosiaalisesti kestäväällä tavalla silloin, kun se sopeuttaa kulkunopeutensa hitaimpien kulkijoiden mukaan. Ketään ei jätetä.

JARI PIRHONEN
väitöskirjatutkija

*Yhteiskuntatieteiden tiedekunta ja
Gerontologian tutkimuskeskus
Tampereen yliopisto*

*Suomi
Finland*
100

Osuustoiminnalla oli tärkeä rooli maamme kansallisessa heräämisessä, kun suomalaiset rakensivat itsenäisen valtion toimintaedellytyksiä ja tunnusmerkkejä. Elanto perustettiin 1905 ja HOK vuonna 1919. Vuoden 2004 yhdistymisen jälkeen nimi on ollut HOK-Elanto.

Stadin oma lafka on ollut kehittämässä pääkaupunkiseutua monin tavoin. Olemme vahvasti läsnä satojen tuhansien ihmisten arjessa joka päivä. Osuustoiminta on muovannut merkittävästi myös Stadin ruokakulttuuria, niin ruokakaupoissa kuin ravintoloissa.

Intohimo, jolla Suomessa valmistamme, uudistamme ja rakastamme ruokaa, kertoo ruokakulttuurimme olevan elinvoimaisempi kuin koskaan.

Mutta mitä Stadin ruokapöydissä syötiin ja syödään? Miten ruoka puhuttaa? Sen tiedät parhaiten sinä. Jaa kanssamme oma ruokatarinasi tai ruokamuistosi – herkullinen, arkinen, ehkä pohjaan palanut, koskettava tai juhla.

Kirjoitetaan yhdessä suomalaisen ruoan tarina sekä sanoin että kuvin. Näin syntyy Ruoka-Kalevala. Kerro oma tarinasi: ruokakalevala.fi #ruokakalevala #suomiruoka

Näin juhluvuoden alussa HOK-Elanto haluaa onnitella pian 100-vuotiasta Suomea. Yhdessä on kuljettu pitkä matka, tuotu leipä pöytään ja katettu parempi tulevaisuus.

Kansaneläke pieneni tänä vuonna

Kaarina (nimi muutettu) on eronnut neljän aikuisen lapsen äiti. Hän jäi viime vuonna työkyvyttömyyseläkkeelle. Hänellä on kohtalaisen lyhyt työhistoria, koska hän hoiti aikoinaan pitkään lapsiaan kotona. Kaarina saa työeläkettä, kansaneläkettä ja takuueläkettä. Tänä vuonna hänen kansaneläkkeensä pieneni.

Tarkastelemme Kaarinan eläkettä nyt hieman tarkemmin. Viime vuonna hänen työeläkkeensä oli 354,38 euroa. Koska työeläke oli pieni, hänelle maksettiin myös kansaneläkettä 212,02 euroa ja takuueläkettä 201,75 euroa, yhteensä 768,15.

Kaikki kansaneläkkeeseen sidotut etuudet pienenevät tänä vuonna 0,85 % hallituksen ja eduskunnan päätöksellä. Kaarinan eläkkeeseen tämä vaikutti niin, että hänen kansaneläkkeensä pieneni 210,20 euroon ja takuueläke 200,02 euroon. Vähennys on 3,55 euroa kuukaudessa. Vähennyssummalla Kaarina olisi voinut ostaa yhden kahvipaketin kuukaudessa. Voidaan kysyä, onko edes kansantaloudellisesti viisasta leikata kaikkein pienituloisempien ostovoimaa? (Vuoden 2015 lopussa kansaneläkkeen saajia oli 97 398, vanhuuseläkeikäisiä tästä määrästä on noin 26 000).

HELI STENVALL

Nyt etsitään Suomen ikäystävällisintä kuntaa!

Senioriliike haluaa tietää, minkälainen sinun mielestäsi on ikäystävällinen kunta? Onko oma kuntasi Suomen ikäystävällisin kunta ja miksi? Kirjoita meille, käytämme mielipidettäsi tulevassa seminaarissamme ja viestinnässämme.

Tehdään kaikista kunnista yhdessä ikäystävällisiä!

Suomen Seniori kotiosoitteeseen

Haluatko saada Senioriliikkeen lehden suoraan kotiisi? Parhaiten se käy liittymällä Senioriliikkeen jäseneksi. Lehden lisäksi saat liikkeen tiedotteet, ja tiedon paikallisista tapahtumista. Senioriliikkeen jäsenenä olet mukana kehittämässä ja tukemassa parempaa, arvokkaampaa elämää eläkeläisille ja vanhuksille.

**SUOMEN SENIORILIIKE
– ARVOKKAAN VANHENEMISEN PUOLESTA RY**

SUOMEN SENIORILEHTI

OLKUPUS HYVÄÄN ELÄMÄÄN MEILLE KAIKILLE.

KUSTANTAJA / JULKAISIJA
Suomen Senioriliike ry
– Arvokkaan vanhenemisen puolesta ry

toimisto:
c/o Kuntoutussäätiö
Pakarituvantie 4
00410 Helsinki
p. 050 345 42 00
sähköposti:
toimisto@senioriliike.fi
puheenjohtaja:
Kimmo Kiljunen
kimmo.kiljunen@hotmail.com

Toimiston puhelinpäivystys
ma – pe klo 10 – 14.
sähköposti:
toimisto@senioriliike.fi

SENIORILEHTI
• ilmestyy kahdesti
vuonna 2017
• painos / jakelu 50 000 kpl
• painopaikka: Lehtisepät

Lehden voi tilata maksutta yhdistyksen toimistosta.

TOIMITUSKUNTA:
päätoimittaja:
Heli Stenvall
heli.stenvall@arabianranta.com
p. 050 568 9336
Eeva Kainulainen
Matti Litukka
Sisko Salo-Chydenius
Eeva Sääskilahti

ULKOASU JA TAITTO
Minna Ruusinen / Misk' ei! Oy
puh. 040 540 84 94
minnaruusinen@gmail.com
mikseiyo@gmail.com

ILMOITUSKOOT JA HINNAT:
(eur alv 0%)

Tekstisivujen ilmoitukset
koko sivu 2 900 euroa
1/2 sivua 1 500 euroa
1/4 sivua 900 euroa
1/6 sivua 670 euroa
1/8 sivua 550 euroa

Mediakortin löydät:
senioriliike.fi tai
toimisto@senioriliike.fi

**SUOMEN SENIORILIIKE
– ARVOKKAAN VANHENEMISEN
PUOLESTA RY**

HALLITUS 2017
Kimmo Kiljunen, puheenjohtaja
Esa Fagerlund 1. varapj.
Hanna Vesala 2. varapj.
Eeva Kainulainen, pääsihteeri
Leif Jansson
Jaana Leikas
Kerttu Perttilä
Heikki Ranki
Jaana Utti
Arto Tiiponen

VARAJÄSENET
Asta Kaitila
Soile Kuitunen

**KATSO
VIIHDE JA ARTISTIT:
VIKINGLINE.FI/VIIHDE**

Uudistuneet
Helsinki–Tukholma-
reitit laivat ovat entistä
mukavampia matka-
kumppaneita.
Nuku mukavasti uusituissa
hyteissä ja nauti entistä
monipuolisemmasta
ravintola-valikoimasta.

B2T

BD2

Merellä mieli virkistyy

Alkuviikosta merellä nautitaan elämästä hyvässä seurassa, herkutellaan sydämen kyllyydestä, viihdytään tanssin pyörteissä ja pistäydytään Tukholmassa. Lämpimästi tervetuloa!

TUPLASTI ENEMMÄN TANSSIA

Maanantaisin ja tiistaisin tanssitaan Suomen suosituim-pien iskelmäartistien johdolla. Keskiviikkoisin palataan menneisiin vuosikymmeniin railakkaammissa merkeissä.

Edulliset seniorihinnat sunnuntai–keskiviikko- lähdöillä

HELSINKI–TUKHOLMA-RISTEILY

Inside Comfort (BD2), Mariella **22 € / hlö**

Inside Comfort Plus (B2T), Gabriella **28 € / hlö**

Hintaesimerkit voimassa sekä yksittäismatkustajille että ryhmille, kun kaksi henkilöä matkustaa samassa hytissä. Voimassa 21.12.2017 asti. (ei 24.5.2017 eikä 22.6.–14.8.2017) Tuotetunnus: FKGYLE

Bättre pension, bättre humör och större köpkraft

Seniorrörelsen har i Finland öppnat en aldrig tidigare upplevd diskussion om pensionärernas utkomst och pensionssystemet. Även media har visat intresse för frågan. I Tammerfors har *Aamulehti* har ordnat en paneldiskussion och Ilta-lehti har frågat sina läsare om deras pension.

Seniorrörelsen medborgarinitiativ, om en ändring av pensionsindexet, har fått tiotals tusen pensionärer att underteckna initiativet. Nu

förs en offentlig diskussion om pensionärernas ekonomiska situation. Och allt flera är de, som förstår vad det är fråga om. Det är inte mera så lätt att gömma sig bakom miljarderna.

Beslutsfattarna har på allt sätt försökt kringgå problemet. Då Seniorrörelsen lyfter fram hur mycke man försummat pensionsutvecklingen, svarar beslutsfattarna med att folkpensionärerna är ännu fattigare. Ja, så är det. Alla pensionärers utkomst måste nå en rättmätig nivå. Om så sker, ökar pensionärerna köpkraft och då skapas nya arbetsplatser. Även de unga får arbete och kan på så sätt få till stånd en bättre pension i framtiden. Alla är vinnare.

Riksdagsmännens kallsinniga svar till pensionärerna

Från riksdagsmännens sida kom inget stöd för medborgarinitiativet att ändra arbetspensionsindexet till ett löneindex.

Vid riskdagens förberedande diskussioner ansåg endast ett fåtal riksdagsmän att initiativet var värt att stöda. Det klaraste stödet kom från **Sari Tanus** (KD), som tackade Seniorrörelsen för att rörelsen tagit upp frågan och för det väldiga arbete som gjorts i anslutning till initiativet.

Riksdagsledamot **Jukka Gustafsson** (SDP) började diskussionen. Han menade att man borde förhålla sig seriöst till initiativet. Han påminde om det brutna indexets inverkan på pensionerna: de har sedan 1996 stigit med 46%, medan lönerna under samma tid stigit med 88%. Han hänvisade också till sina egna erfarenheter. Han har svarat på tusentals frågor

från pensionärer, som vill veta vad som gjorts till förmån för pensionärerna.

Riksdagsledamot Gustafsson berättade, att han själv undertecknat initiativet och han föreslog att man gradvis skulle övergå till löneindexet. Partirepresentanten **Piia Viitanen** stödde Gustafssons uppfattning. Riksdagsledamot **Sari Essayah** (KD) talade om konsumtionsindexet. - Pensionerna borde bättre anpassas till ett index, som beskriver konsumtionen, sade Essayah.

Den hårdaste kritiken kom från **Satu Hassi** (Gröna), som med hög röst berättade, att initiativet var ansvarslost, själviskt och osocialt. **Ben Zyskowitz** (Saml) sade, att inget parti stöder initiativet. **Sa-**

KOM OCH FÖRSVARA DE ÄLDRES RÄTTIGHETER

BLI MEDLEM. Fyll i och posta kortet. Seniorrörelsen betalar portot.

SOM MEDLEM FÅR DU information om arbetet som utförs till förmån för de äldre. Därtill får du medlemstidningen och medlemsbrev. Du kan ansluta dig till din egen lokalavdelning eller grunda en sådan.

- ☐ Jag önskar bli medlem och betalar medlemsavgiften då jag får räkningen
- ☐ Jag blir understödjande medlem och betalar medlemsavgiften då jag får räkningen
- ☐ Jag stöder rörelsens verksamhet genom att betala en summa som jag själv bestämmer till Finlands Seniorrörelses konto FI86 1745 3000 0875 53

släktnamn _____
förnamn _____
näradress _____
hemkommun _____
e-post _____
telefon _____ mobil _____

☐ kvinna ☐ man födelseår _____
modersmål ☐ finska ☐ svenska
önskar få information per ☐ e-post ☐ brev

Informationen om min person får användas endast inom seniorrörelsen.

TULE PUOLUSTAMAAN IKÄÄNTYVIEN OIKEUKSIA

LIITY JÄSENEKSI. Täytä ja postita tämä vastauskortti. Senioriliike maksaa postituksen.

JÄSENEÄ SAAT ajankohtaisia tietoja ikäihmisten hyväksi tehtävästä työstä sekä jäsenlehden ja -kirjeen. Voit liittyä oman alueesi osastoon tai perustaa sellaisen.

- ☐ Liityn jäseneksi ja maksan 15 euron jäsenmaksun laskun saatuani
- ☐ Liityn kannatusjäseneksi ja maksan kannatusjäsenmaksun 500 euroa laskun saatuani
- ☐ Olen tukenut liikkeen toimintaa maksamalla valitsemani summan Suomen Senioriliikkeen tilille FI86 1745 3000 0875 53

sukunimi _____
etunimet _____
lähiosoite _____
postinumero _____
kotikunta _____
sähköposti _____
puhelin _____ matkapuhelin _____

☐ nainen ☐ mies syntymävuosi _____
äidinkieli ☐ suomi ☐ ruotsi
toivottu viestintätapa ☐ sähköposti ☐ kirje

Tietojani sa käyttää ainoastaan Suomen senioriliikkeen sisäisiin jakeluihin.

Seniorrörelsen
betalar
portot

FINLANDS SENIORRÖRELSEN
- FÖR ETT VÄRDIGT ÄLDRADE RF
c/o Stiftelsen för rehabilitering
Pakarituvantie 4-5
00410 Helsingfors
Tunnus 5018500
00003 VASTAUSLÄHETYS

Vastaanottaja
maksaa
postimaksun

SUOMEN SENIORILIIKE
- ARVOKKAAN VANHENEMISEN PUOLESTA RY
c/o Kuntoutussäätiö
Pakarituvantie 4-5
00410 Helsinki
Tunnus 5018500
00003 VASTAUSLÄHETYS

Riksdagsmännens kallsinniga svar till pensionärerna

ri Sarkomaa (Saml) stödde Zyskowicz och konstaterade, att initiativet inte hjälper de fattiga.

Initiativet till en diskussion om pensionerna fick beröm

Nästa alla debattörer ansåg att det vara berömvärt att man tagit initiativet till en diskussion om pensionerna och i alla synnerhet uppmärksammat de alla fattigaste. De grönas **Krista Mikkonen** konstaterade, att initiativet gjort att riksdagsledamöterna bekantat sig med pensionssystemet. - **Satui Taavitsainen** (SDP) krävde ett medborgarinitiativ kring frågan om de lägsta pensionerna.

Flera riksdagsledamöter diskuterade problemet angående fattigaste pensionärerna. Man diskuterade i högre grad folkpensionerna och garantipensionerna, inte arbetspensionerna som initiativet handlade om. Många ledamöter föreslog bättre folkpensioner och garantipensioner. Samlingspartiets **Sanna Lauslahti** gladde sig åt, att garantipensionerna nästa år stiger med åtta euro. Riksdagsledamot **Merja Mäkisalo-Ropponen** (SDP) önskade en lösning på problemet med de låga arbetspensionerna.

Flera riksdagsledamöter ansåg att en övergång till löneindex skulle öka löneklyftorna. Vänsterförbundets Hanna Sarkkinen föreslog, att indexet kunde ändras så, att indexet skulle förbättra de allra lägsta pensionerna. Hon förslog en lösning som innebar en kombination av en procenthöjning och en eurohöjning.

Också beskattningen diskuterades. Sari Sarkomaa förslog en justering av beskattningen för pensionärer och löntagare.

Sannfinländaren **Toimi Kankaanniemi** pekade på regeringsprogrammet: frågan finns inte upptagen i regeringsprogrammet, därför skall inga beslut fattas i ärendet. Han ansåg ändå, att pensionssystemet borde granskas i framtiden.

Sari Tanus uppmärksammade det positiva effekterna av en övergång till löneindexet, såsom större köpkraft och en

minskning av kostnaderna för bostadsstöden. **Eeva-Johanna Eloranta** (SDP) tyckte att man borde utreda de dynamiska effekterna av olika alternativ. Gustafsson och Tanus tyckte, att man borde granska indexens inverkan på 5-10 års sikt.

Flera talare ansåg att man borde undvika en konfrontation mellan äldre och yngre. Såväl SDP:s **Ilmari Nurminen** och Centerns **Anneli Saarikko** var av den åsikten.

Pensionsföretagen och fonderna

Temat för många åsikter var pensionsfondernas tillväxt och hur de skulle räcka till. Många talare var rädda för att medlen skulle ta slut och att de yngre i framtiden skulle få lida av låga pensioner. Sari Tanus var förvånad över att man kunde göra prognoser för 50 år framåt. Hon var också överraskad över pensionsskyddscentralens (ETK) och arbetspensionsförsäkringsanstalten (TELA) massiva kampanj mot en återgång till löneindexet. Lika överraskad var **Jukka Gustafsson**.

Även pensionsföretagen kritiserades. Sanna Lauslahti sade för sin del, att förtroendet för pensionsföretagen var svagt. Hon föreslog att pensionärerna skulle få representation i förvaltningsråden. Satu Taavitsainen ville att pensionsföretagen skulle slås ihop för att spara på förvaltningskostnaderna. Hon betonade, att av pensionsmedlen 500 miljoner euro används för förvaltning och att företagen har 3000 anställda.

Av utskotten förväntas en noggrann utredning

Initiativet går nu till social- och hälsovårdsutskottet, där riksdagsledamöterna förväntar sig en noggrann utredning. Man ansåg, att utskottsarbetet skulle innefatta en noggrann och mångsidig analys och att sakkunniga skulle höras. Det första sakkunnighörandet var den 16.2. Om detta i en separat artikel. Där deltog Seniorrörelsen ordförande **Kimmo Kiljunen** och styrelseledamoten **Heikki Ranki**.

Medborgarinitiativet för ett återinförande av löneindexet gällande arbetspensionerna fick 84 020 undertecknare. Initiativet går ut på att pensionerna skulle stiga i samma omfattning som lönerna. Det nu gällande så kallade brutna indexet höjer pensionerna så, att 80 procent stöder sig prisutvecklingen och 20 procent på löneutvecklingen. Som en följd av detta, utvecklas arbetspensionerna långsammare vid förbättrad levnadsstandard.

Seniorrörelsens stadgar har ändrats

Föreningens nya namn: FINLANDS SENIORRÖRELSE
- ETT GOTT LIV FÖR DE ÄLDRE RF

Höstmötet i november beslöt förnya Seniorrörelsens stadgar. Patent- och Registerstyrelsen godkände de nya stadgarna den 17.1.2017.

Höstmötet beslöt förnya rörelsens namn på så sätt, att man i slutet av namnet skulle lägga ett tillägg, som beskriver för vem eller vilka föreningen arbetar: Ett gott liv för de äldre. En annan orsak till förnyandet var, att Seniorrörelsen förväxlas med andra föreningar vars namn börjar med "Senior".

Till kansliet har kommit kommentarer om att namnet är för långt. Jag tror ändå att man vänjer sig snabbt. Dessutom tror jag att man till vardags ändå använder beteckningen "Seniorrörelsen".

Lokalföreningar grundas.
De nya stadgarna möjliggör grundandet av lokalföreningar. Vår målsättning är, att man inom Seniorrörelsen kan grunda lokalföreningar. De är i sin tur medlemmar i Seniorrörelsen. Lokalföreningarna står närmare våra medlemmar och de kan ordna tillställningar på orten som motsvarar de lokala behoven. På så sätt förbättras förutsättningarna för sammankomster och möjligheterna att behandla ärenden som rör de äldre.

Seniorrörelsen kommer även i fortsättningen, att sköta medlemsregistret och inkassera medlemsavgifter. Seniorrörelsen överför en del av medlemsavgiften till lokalföreningarna i enlighet med höstmötets beslut.

Nu är det bara att börja grunda lokalföreningar. Råd om hur det går till får man vid Seniorrörelsens kansli.